

Jaarstukken 2018

Inhoudsopgave

Raadsvoorstel	3
Programmaverantwoording	6
Bestuur en ondersteuning	7
Veiligheid	14
Beheer openbare ruimte	19
Economie	24
Samenleving	29
Milieu	49
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	54
Algemene dekkingsmiddelen	58
Overhead	63
Vennootschapsbelasting	64
Onvoorzien	65
Paragrafen	66
Lokale heffingen	67
Weerstandsvermogen en risicobeheersing	75
Onderhoud kapitaalgoederen	83
Financiering	86
Bedrijfsvoering	91
Verbonden partijen	93
Grondbeleid	105
Financiën	109
Overzicht van baten en lasten	110
Balans en toelichting	121
Verantwoording specifieke uitkering (SISA)	154
Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld	156
Bijlagen	160
Controle verklaring	161

Raadsvoorstel

Inleiding

Met de jaarstukken 2018 leggen wij verantwoording af aan uw raad over het door ons gevoerde beheer en bestuur in het afgelopen jaar. De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en het overzicht van baten en lasten. In het jaarverslag zijn de programmaverantwoording en de paragrafen opgenomen.

Opzet jaarstukken 2018

De opzet van de jaarstukken 2018 volgt het format van de programmabegroting 2018 en is gebaseerd op het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) en eerder gemaakte keuzes van uw raad. Het uitwerken en concretiseren van de verschillende programma's, beleidsterreinen en het beantwoorden van de vraag in hoeverre vastgestelde doelstellingen zijn gerealiseerd, is het uitgangspunt in de ontwikkeling van het format.

LIAS

In 2019 is gestart met LIAS: een applicatie waarmee producten van de Planning & Control-cyclus interactief en digitaal worden vervaardigd en online gepresenteerd. Er worden daarom geen fysieke boekwerken meer vervaardigd. Betreffende stukken worden aan de raad aangeboden via een web-portal.

De jaarrekening 2018 en het financiële beeld van de gemeente

Het gemeentebestuur heeft zich in de afgelopen jaren ingespannen om de financiën in orde te houden. Het resultaat is een financieel gezonde gemeente waarin nieuwe voorzieningen voor burgers, bedrijven en instellingen zijn gerealiseerd en bestaande voorzieningen zoveel als mogelijk in stand zijn gebleven.

Het resultaat

Het jaar 2018 wordt, na inzet van reserves, met een positief resultaat van € 1.077.000 afgesloten. Ten opzichte van de laatste integrale bijstelling van de begroting 2018 (Najaarsnota 2018) betekent dit het volgende.

Bij de najaarsnota 2018 is een batig resultaat 2018 geraamd van	€	280.000
Raadsbesluiten na de Najaarsnota 2018:		
Budget ter bestrijding van ondermijning	€	-/- 60.000
Budget voor herstel van bodemschip 'De Mercury'	€	-/- <u>25.000</u>
Prognose batig resultaat 2018 na de raad van december 2018	€	195.000

Toelichting op de belangrijkste afwijkingen

Het uiteindelijke resultaat over 2018 ad € 1.077.000 is € 882.000 hoger uitgevallen dan de laatste prognose. Hierna wordt de toename van het resultaat ad € 882.000 in hoofdlijnen toegelicht.

Een gedetailleerde toelichting treft u in de programmaverantwoording per programma aan.

Een deel van het resultaat (€ 210.500) wordt veroorzaakt doordat projecten niet of niet geheel in 2018 zijn uitgevoerd. De geraamde uitgaven hiervoor komen dan in 2019 en zullen, via het overhevelingsbesluit en overeenkomstig het amendement van 24 april 2018, door uw raad worden gevoteerd in dienstjaar 2019.

Het betreft de volgende onderdelen:

Programma	Omschrijving	
1	Maatregelen in het kader van 'Archief Up-to-date'	12.500
3	Kosten BAG	43.000
4	Circulaire economie	10.000
5	Beschermd wonen	36.000
7	Onderdelen van het Uitvoeringsprogramma Omgevingswet	89.000
7	Maatregelen inzake circulaire economie en duurzaamheid	20.000
Totaal		210.500

De grootste 'veroorzakers' van het resterende deel van het batig resultaat ad € 671.500 (€ 882.000 -/- € 210.500) zijn de volgende:

Omschrijving	Voordeel	Nadeel
Lagere bijdrage aan de SED organisatie.	360.000	
Lagere bestuurskosten (3 wethouders geraamd, tijdelijk 2 ingevuld).	87.000	
Lagere kosten Ondernijning (in november is nog € 60.000 bijgeraamd).	77.000	
Hogere kosten van de toeritten Flevolaan en Voorland.		87.000
Het baggeren van de havens is niet noodzakelijk gebleken.	166.000	
Hogere uitgaven inzake Walstroom (afschrijvingen en energie).		93.000
De subsidie peuterspeelzaalwerk 2018 moet nog worden vastgesteld. Op grond van deze subsidievestigstelling vindt een nabetaling plaats.	273.000	
De exploitatie van stichting recreatievoorziening Enkhuizen (zwembad) is hoger dan het subsidieplafond.		109.000
Hogere kosten bijzondere bijstand.		170.000
Lagere kosten bestemmingsplannen.	71.000	
Overige mutaties.	97.000	
	1.121.000	459.000
Totaal	672.000	

Een gedetailleerd overzicht van de verschillen treft u aan in de toelichting op de programma's.

Voorstel

Gelet op het bovenstaande en de inhoud van de jaarstukken 2018 stellen wij u voor:

1. Het gerealiseerde resultaat vast te stellen op € 1.077.000 voordelig.
2. Het gerealiseerde resultaat van € 1.077.000 te storten in de algemene reserve.

Enkhuizen, 14 mei 2019

Burgemeester en wethouders van Enkhuizen

De secretaris,

De burgemeester,

Mevr. mr. M.J. Schadé

Dhr. E.A. van Zijlen

Programmaverantwoording

Bestuur en ondersteuning

Portefeuillehouder: E. van Zuijlen

Inleiding

De gemeente Enkhuizen staat voor een betrouwbaar bestuur, dat op een open en transparante wijze inwoners, bedrijven en instellingen betreft bij haar besluitvorming en over de uitvoering hiervan verantwoording aflegt. Enkhuizen biedt een goede dienstverlening door:

- snel te reageren
- de juiste informatie te verstrekken
- mee te denken
- digitale diensten aan te bieden

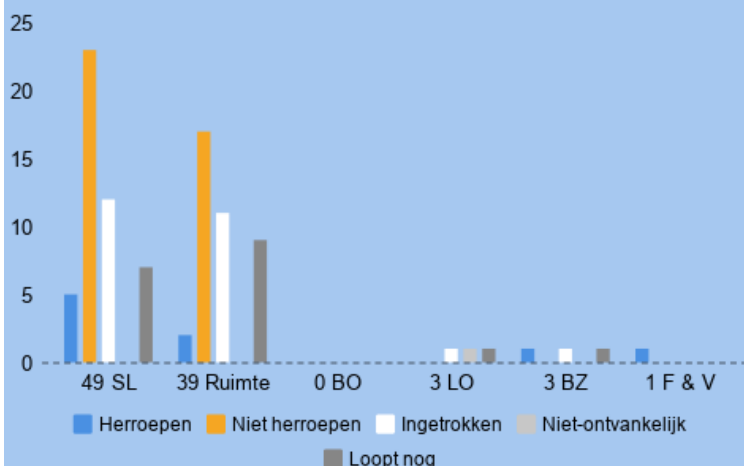
Ontwikkelingen

Er zijn geen ontwikkelingen te melden.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Een open en betrouwbare overheid.		
Inwoners en ondernemers zoveel mogelijk betrekken bij gemeentelijk beleid door burgerparticipatie in te zetten.	Het uitzetten van enquêtes, het opzetten van een burgerpanel, het organiseren van bewonersbijeenkomsten, proactief informeren via social media en gemeentenieuws.	Zoveel mogelijk draagvlak bij de uitvoering van gemeentelijk beleid en gemeentelijke projecten. Ook zijn inwoners op de hoogte van ontwikkelingen in hun wijk.
Tevreden inwoners, bedrijven en instellingen.	We meten de tevredenheid van onze inwoners tweejaarlijks via het onderzoek van <i>waarstaatjegemeente</i>. Dit onderzoek vindt in 2019 weer plaats. In 2018 is de klantwaardering niet gemeten. Het webteam is geformeerd. Het proces om waardedocumenten te bezorgen, maakt onderdeel uit van de balie- producten. We werken via training en opleiding aan onze dienstverlening. Feedback van klanten volgen we op en waar nodig passen we onze werkwijze aan.	Onderhoud van de website is geborgd. Waardedocumenten kunnen worden bezorgd. Gemeente Enkhuizen is aangesloten bij het project 'Landelijke aanpak adres-kwaliteit'. 'ID burger' is aangeschaft om de medewerkers te ondersteunen bij het vaststellen van de identiteit.

Behandelde bezwaarschriften per afdeling totaal 95

- 90% van de bezwaarzaken zijn binnen de wettelijke termijn afgehandeld. In 2017 was dat 95% en in 2016 85%
- 52% is binnen de LEAN-termijn afgehandeld. Dat was in 2017 65% en in 2016 34%
- 9,5% van het totaal aantal behandelde bezwaarschriften is gegrond verklaard. In 2017 was dat 13,2% en in 2016 25,6%
- 10,2% van de bezwaarschriften voor de afdeling Samenleving is gegrond verklaard. In 2017 was dat 14,5% en in 2016 27,9%
- Het aantal bezwaarzaken voor de afdeling Ruimte zonder OOV-zaken is ten opzichte van 2017 in 2018 verdubbeld. Het aantal aanvragen en verleende vergunningen is vergeleken met 2017 nagenoeg gelijk gebleven

Klachten 18

Informeel afgehandeld

100%

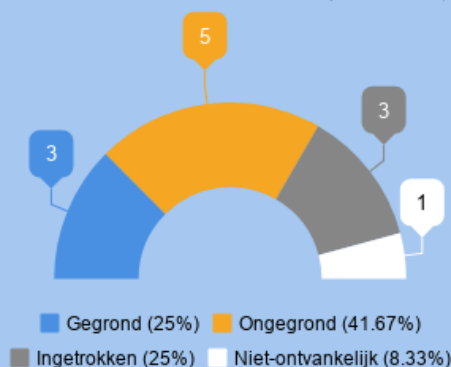
- Alle 18 klachten zijn informeel afgehandeld

- Bij de Nationale ombudsman zijn er 11 klachten ingediend. Daarvan zijn er 9 zonder onderzoek afgedaan en 2 na een interventie tussentijds beëindigd

2018

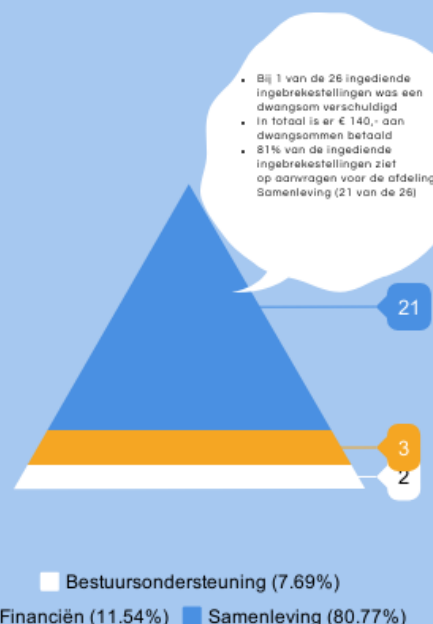
Beroepszaken

Totaal 12

- Het totaal aantal afgehandelde beroepszaken bedraagt 12. In 2017 waren dat er 13 en in 2016 16
- Van de 12 beroepszaken zagen er 7 op de afdeling Samenleving, 2 op Ruimte, 1 op de afdeling Strategie & Innovatie, 1 op Bestuursondersteuning en 1 op Dienstverlening
- Er zijn 3 beroepen gegrond verklaard. Dat waren er in 2017 2 en in 2016 0

INGEBREKESTELLINGEN 26

- Bij 1 van de 26 ingediende ingebrekestellingen was een dwangsom verschuldigd
- In totaal is er € 140,- aan dwangsommen betaald
- 81% van de ingediende ingebrekestellingen ziet op aanvragen voor de afdeling Samenleving (21 van de 26)

powered by

PIKTOCHART

Indicatoren

Een open, transparante en betrouwbare overheid

Indicatoren	Nulmeting	Norm	Begroting 2018	Rekening 2018
Waardering van inwoners voor de wijze waarop de gemeente burgers en organisaties betreft bij (de uitvoering van) beleid.	2017: 5,8*		7	*
Gemiddelde waardering voor de communicatiemiddelen van de gemeente.	2017: 6,4*		6,8	*

* Cijfers komen uit onderzoek 'Waar staat je gemeente?'. Dit onderzoek wordt in het voorjaar van 2019 weer uitgevoerd.

Tevreden inwoners, bedrijven en instellingen

Indicatoren	Nulmeting	Norm	Begroting 2018	Rekening 2018
Percentage afdoening bezwaarschriften binnen de wettelijke termijn.			95%	90%*
Percentage afdoening bezwaarschriften binnen de afgesproken termijn (zes weken na ontvangst bezwaarschrift).			70%	52%*

Het percentage afgehandelde bezwaarschriften binnen zowel de wettelijke termijn als de LEAN-termijn is ten opzichte van vorig jaar gedaald. Dit is met name toe te schrijven aan een toename in het aantal af te handelen bezwaarschriften en het feit dat, mede op verzoek van het college, meer bezwaarzaken aan hen worden voorgelegd en/of besproken en de daarmee gepaard gaande interne aanlever- en beslistermijnen.

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018	Meest recent
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	Eigen begroting	2018: 0,13	2018: 0,13
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	Eigen begroting	2018: 0,13	2018: 0,13
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	Eigen begroting	*	*
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten extern	Eigen begroting	*	*
Overhead	% van totale lasten	Eigen begroting	8,60%	8,80%

* De loonsom van het personeel is ondergebracht bij een gemeenschappelijke regeling waardoor een zuivere berekening niet te maken is

Met wie hebben we samengewerkt?

Gemeenschappelijke regeling - SED organisatie

Doelstelling en openbaar belang:

Het bewerkstelligen van de kwalitatief hoogwaardige, effectieve en efficiënte uitvoering door de SED organisatie van de door de gemeenten opgedragen uitvoerende taken met het oog

op een goede dienstverlening aan de inwoners en een krachtige ondersteuning aan de besturen van de gemeente.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Deloitte heeft eind 2017 een analyse geschreven over de ontwikkelingskansen voor de SED organisatie in het perspectief van een veranderende organisatie én omgeving. Dit heeft geleid tot een ontwikkelplan voor de SED organisatie: SED perspectief. Dit veranderingstraject biedt een kans om, gezien alle veranderende omstandigheden, de komende jaren door te ontwikkelen en onze ambities te realiseren. Binnen het ontwikkelplan SED perspectief is ingezet op kennis, kwaliteit en digitalisering. Deze onderdelen hebben een koppeling met SED perspectief. Voor deze benodigde ontwikkeling is meerdere jaren uitgetrokken.

Onze focus lag in 2018 op verbetering van onze kennis en kwaliteit. We hebben ervoor gezorgd dat de kwaliteit van de beantwoording van vragen aan de 1e lijn gestegen is door het kennissysteem verder te ontwikkelen. Hierdoor kunnen we aan de telefoon en aan de balie meer vragen direct beantwoorden. Daarnaast zijn onze medewerkers van de telefonie getraind in telefoonvaardigheden.

In de zomer van 2018 zijn we gestart met het uitwerken van het concept 'werken op afspraak'. De huidige werkwijze waarbij inwoners voor burgerzaken op vrije inloop hun aanvragen komen doen, legt enerzijds een groot beslag op de formatie. Anderzijds maakt het niet mogelijk om te sturen op de klantstromen, waardoor wachttijden soms oplopen. We willen de vraag van onze inwoners op het voor de klant, juiste moment door de juiste persoon laten afhandelen. Hoe we invulling gaan geven aan het werken op afspraak ronden we in 2019 af.

Tot slot hebben we in 2018 een conceptvisie op dienstverlening geformuleerd. Op welke wijze willen we de komende jaren invulling geven aan onze producten en diensten? Wat mogen inwoners van ons verwachten en wat gaan we daar als organisatie voor doen? We werken de conceptvisie in 2019 verder uit en koppelen hier een uitvoeringsplan aan.

Gemeenschappelijke regeling - Shared Service Centre ICT DeSom

Doelstelling en openbaar belang:

Het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en doelmatige uitvoering door het SSC DeSom van de door de gemeente opgedragen uitvoerende taken en de ondersteuning in brede zin op het terrein van ICT plus het creëren van de voorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering en een efficiëntere, klantgerichte dienstverlening.

Activiteiten en ontwikkelingen:

In 2018 was de begroting van SSC DeSom beleidsarm. Daarmee was de focus op de reguliere dienstverlening. Met inzet van de bestemmingsreserve is na de zomer gestart met de voorbereidingen van de digitale werkomgeving. Dit loopt de komende jaren nog door. Ook is meegewerkt aan de regionale projecten. De overgang van software naar de cloud heeft impact op SSC DeSom. Met de deelnemers wordt in beeld gebracht hoe zich dit de komende tijd ontwikkelt en wat dit vraagt van SSC DeSom.

Gemeenschappelijke regeling - Ondersteuning Bestuurlijke Samenwerking Westfriesland

Doelstelling en openbaar belang:

Ondersteuning en samenwerking op het gebied van bestuurlijk overleg in de regio Westfriesland. Periodiek worden er bestuurlijke overleggen georganiseerd, gefaciliteerd en gecoördineerd op een aantal werkterreinen in de vormen van portefeuillehouders overleggen. De OBS kent de volgende portefeuillehoudersoverleggen: Madivosa (Maatschappelijke dienstverlening Volksgezondheid en sociale aangelegenheden), VVRE (Verkeer en vervoer, Volkshuisvesting, Ruimtelijke ordening, Economie) en ABZ (algemeen bestuurlijke zaken).

Activiteiten en ontwikkelingen:

Als dienstverlenende gemeente voert de gemeente Hoorn jaarlijks een aantal regiotaken uit voor de gezamenlijke Westfriese gemeenten. Zo heeft in 2018 regionale ondersteuning plaatsgevonden bij de regionale overleggen Madivosa en VVRE. Daarnaast heeft de gemeente Hoorn de coördinatie over het regionaal jeugdbeleid gevoerd. Ook het ambtelijk secretariaat van de Regionale Urgentiecommissie en de uitvoeringstaken van het doelgroepenvervoer zijn in 2018 verder opgepakt.

Gemeenschappelijke regeling - Westfries Archief

Doelstelling en openbaar belang:

De zorg, bewaring en het beheer van archiefbescheiden van de aangesloten overheidsorganisaties, alsmede het bevorderen van de lokale regionale geschiedbeoefening.

Activiteiten en ontwikkelingen:

De speerpunten vanuit het vorige beleidsplan blijven gehandhaafd, omdat deze nog altijd goed passen bij de geplande activiteiten en de positie van het WFA.

Speerpunten:

- WFA als partner van overheden
- WFA als partner van publiek
- WFA als partner van toekomstige generaties
- WFA als professionele en toekomstbestendige organisatie

Binnen deze speerpunten zijn er ook thema's te benoemen. Onderstaand een opsomming van de beoogde thema's die het WFA tot heden hebben, rekening houdend met de navolgende kaders:

- Vorig beleidsplan
- Diverse overleg gremia en netwerken Westfriese partners
- Medewerkers WFA

Vervolg acties:

- Informatie en behoefte ophalen bij strategische partners
- Missie en visie bepalen
- Thema's en doelen bepalen
- Vaststellen beleidsplan
- Naar aanleiding van de thema's en doelen zullen resultaten worden bepaald en uitgewerkt in een uitvoerings- of jaarplan.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018
Totaal lasten	2.749	2.874	2.077
Totaal baten	-976	-976	-467
Saldo van baten en lasten	1.773	1.898	1.610
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Resultaat	1.773	1.898	1.610

Toelichting op afwijkingen

Lasten	Bedrag	V/N
Bestuur: Extra kosten i.v.m. wisseling van bestuur.	-25	N
Wethouders: Totale loonsom was geraamd op drie formatieplaatsen, echter tijdelijk twee ingevuld.	87	V
De bijdrage aan DeSom wordt voor 95% doorbelast aan de SED organisatie. Deze doorbelasting is als bate begroot. In de jaarrekening is dit bedrag als negatieve last verwerkt. Hierdoor ontstaat er een nadeel bij de inkomsten en een voordeel bij de lasten (zie ook baten).	687	V
Nagekomen kosten van DeSom die nog niet zijn doorbelast aan de SED organisatie (gebeurt in 2019)	-79	
Huisvesting. Een terugbetaling van telefonie kosten van het Witte Hert heeft een voordeel opgeleverd.	20	V
Burgerzaken: Lagere kosten aan inkoop.	51	V
Overige verschillen.	56	N
Totaal lasten	797	V

Baten	Bedrag	V/N
De bijdrage aan DeSom wordt voor 95% doorbelast aan de SED organisatie. Deze doorbelasting is als bate begroot. In de jaarrekening is dit bedrag als negatieve last verwerkt. Hierdoor ontstaat er een nadeel bij de inkomsten en een voordeel bij de lasten (zie ook lasten).	-653	N
Huisvesting: om fiscaal technische redenen heeft een verschuiving plaatsgevonden. Een deel van de lasten staat op programma overhead, waardoor hier een voordeel ontstaat.	136	V
Overige verschillen.	8	V
Totaal baten	-509	N

Per saldo een voordeel van	288	V
-----------------------------------	------------	----------

Mutaties reserves*	Storting	Onttrekking
Bij dit programma behoren geen reserves		
Totaal		

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Mutaties voorzieningen	Storing	Onttrekking
Pensioen wethouders	9	39
Totaal	9	39

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Veiligheid

Portefeuillehouder: E. van Zijlen

Inleiding

De gemeente Enkhuizen streeft er met dit programma naar om het niveau van zowel de feitelijke veiligheden (objectief) als de gevoelens van veiligheid (subjectief) bij inwoners te vergroten. Enkhuizen is voor zowel inwoners als toeristen een stad waar men op een veilige manier kan vertoeven.

Ontwikkelingen

De ontwikkelingen op gebied van veiligheid zijn een verschuiving van repressie naar preventie en intensievere samenwerking tussen het domein veiligheid en het sociaal domein. Het voorkomen van een incident of strafbaar feit is zowel financieel als maatschappelijk lonend. Daarnaast leggen de bezuinigingen op gebied van politie en justitie, alsmede in de zorg, meer druk op de inzet van de gemeente. Uit de cijfers blijkt duidelijk een afname van de high impact crimes met 26% in 2018 (97), vergeleken met 2017 (131). Deze afname geldt vooral openlijk geweld, bedreiging en mishandeling. Daarnaast is een toename te zien van diefstal tweewielers (brom-, snor- en fietsen), rijden onder invloed en winkeldiefstal. Ter vergelijking, het aantal fietsdiefstallen is gestegen van 63 (2017) naar 112 fietsen in 2018, dit is echter nog altijd lager dan in de jaren 2014 (200), 2015 (240) en 2016 (140). De gemeente ziet dit jaar een toename gezien van overlastmeldingen, vooral de overlast die inwoners ondervinden van hun burens. De meldingen zijn divers, maar betreffen voornamelijk geluidsoverlast. Dit komt overeen met het landelijk beeld bij andere gemeenten.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Het vergroten van de objectieve veiligheid.	High impact crime (HIC) Ter preventie stuurt de gemeente na een woninginbraak een informatiebrief aan de inwoners van de buurt met daarin informatie over preventieve maatregelen om inbraken te voorkomen. Wanneer nodig organiseert de gemeente i.s.m. de politie informatiebijeenkomsten om inwoners te informeren over het voorkomen van inbraken.	Uit politiecijfers blijkt voor 2018 (24) een daling van 11% voor het aantal woninginbraken ten opzichte van 2017 (27). Daarmee zet de dalende trend van de afgelopen jaren zich voort.
	Geweld (waaronder huiselijk geweld) Een intensivering van de samenwerking met onze zorg- en hulpverleningspartners, politie en buurgemeenten. Om huiselijk geweld en kindermishandeling te voorkomen, moeten we achter de voordeur kunnen kijken. In 2018 is	Uit de politiecijfers blijkt voor het aantal geweldsmisdrijven een significante daling van 27% van 100 delicten in 2017 naar 73 delicten in 2018. Voor huiselijk geweld heeft

	actief ingezet op de urgentie van meldingsbereidheid.	dit geleid tot een stijging van het aantal meldingen van 14 in 2017 naar 25 in 2018. Deze toename van meldingsbereidheid is een stijging 79% ten opzichte van 2017.
	Jeugd (overlast) Samen met het Stadsteam, Welwonen en de jongerenwerker wordt adequaat ingespeeld op hangproblematiek en jeugdoverlast. Na signalering volgt een snelle actie. Er wordt nauw samengewerkt met de politie om de jeugdcriminaliteit aan te pakken. In het jeugdveiligheidsoverleg worden de verschillende casussen met alle partners worden besproken. Het nieuwe covenant met actiepunten voor 2018-2019 is in 2018 vastgesteld om het alcohol- en drugsgebruik onder de jongeren te minderen. Voorlichting op scholen en het betrekken van de ouders zijn hier onderdeel van.	Uit politiecijfers blijkt dat aan jeugd gerelateerde incidenten zijn gedaald met 31%, van 252 meldingen in 2017 naar 173 in 2018. De gemeente blijft participeren in het project In Control.
	Ondermijning Boven- en onderwereld vermengen zich op een dusdanige manier dat dit vraagt om een bestuurlijke aanpak. In 2018 zijn er meerdere gevallen geweest waarin met ketenpartners de georganiseerde criminaliteit is aangepakt door afstemming met strafrechtelijke, fiscale en privaatrechtelijke bevoegdheden.	Er zijn in 2018 twee hennepplantages ontmanteld en twee keer is een woning gesloten door het Damoclesbeleid.
	Buurtparticipatie In 2018 is een stijging te zien van het aantal meldingen burenoverlast. Afhankelijk van het (sociale) veiligheidsvraagstuk worden buurtproblemen door buurtparticipatie in de buurt opgepakt en uitgewerkt.	Het college heeft eind 2018 besloten tot de inzet van buurtbemiddeling. De eerste stap is om buurtbemiddeling structureel te borgen binnen de gemeente.
Het vergroten van het veiligheidsgevoel van zowel onze inwoners als bezoekers.	Het veiligheidsgevoel proberen we positief te beïnvloeden door inzet van boa's/gastheren en -dames in de openbare ruimte.	Men voelt zich veilig te om wonen en te recreëren in Enkhuizen.

Indicatoren

Vergroten objectieve veiligheid

Indicatoren	Nulmeting	Norm	Begroting 2018	Rekening 2018
	33 (2013)			
Het aantal incidenten van huiselijk geweld is significant lager dan in 2015.*	25 (2015)		23	*

* Bij de landelijke integrale veiligheidsmonitor wordt sinds 2017 niet aangesloten, bij volgende cyclusdocument verdwijnen deze indicatoren.

Vergroten veiligheidsgevoel

Indicatoren	Nulmeting	Norm	Begroting 2018	Rekening 2018
Percentage mensen dat aangeeft zich weleens onveilig te voelen in de eigen buurt.*	21% (2015)		-	*
Percentage mensen dat aangeeft zich soms onveilig te voelen in het eigen huis.*	1,3% (2015)		-	*
Percentage mensen dat aangeeft dat er voldoende aandacht is voor het verbeteren van de leefbaarheid en veiligheid.*	38,7% (2015)		-	*

* Bij landelijke Integrale veiligheidsmonitor wordt sinds 2017 niet aan gesloten, bij volgende cyclusdocument verdwijnen deze indicatoren.

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018	Meest recent
Verwijzingen Halt	Aantal per 10.000 jongeren	Bureau Halt	2016: 179,9	2017: 98
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2016: 3,8	2017: 1,4
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2016: 5,7	2017: 5,9
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2016: 1,9	2017: 1,5
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	CBS	2016: 8,1	2017: 9,8

Met wie hebben we samengewerkt?

Gemeenschappelijke regeling - Veiligheidsregio Noord-Holland Noord

Doelstelling en openbaar belang:

De GR Veiligheidsregio Noord Holland Noord is een samenwerking tussen gemeenten, de regionale brandweer, de GHOR (geneeskundige hulpverlening), de Gemeenschappelijke Meldkamer, Ambulancezorg Noord-Holland Noord en het Veiligheidshuis op het gebied van rampen- en incidentbestrijding. De inspanningen worden gecoördineerd vanuit een centrale organisatie en hebben als doel te zorgen voor verkleining van de risico's op crises, een betere voorbereiding op incidenten en een vlotte en adequate aansturing van de hulpverlening bij een ramp.

Activiteiten en ontwikkelingen:

De Veiligheidsregio Noord-Holland Noord richt zich op het verkleinen van risico's en het beperken van leed en schade bij incidenten en realiseert dit door het bieden van adequate hulp en het samenwerken met alle bij de veiligheid en hulpverlening betrokken partijen. Voor Enkhuizen waren er in 2018 geen GRIP-incidenten, 906 spoedinzetten van de ambulance, 153 spoedinzetten van de brandweer, 22 casussen voor het Veiligheidshuis, 17 adviezen voor evenementen en 15 alarmeringen burger AED. Er zijn 2 lessen gegeven op scholen.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018
Totaal lasten	1.634	1.743	1.785
Totaal baten	-34	-34	-26
Saldo van baten en lasten	1.600	1.709	1.759
Toevoeging aan reserves	0	7	7
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Resultaat	1.600	1.716	1.766

Toelichting op afwijkingen

Lasten	Bedrag	V/N
Toerekening personeelslasten en interne doorberekeningen.	-119	N
De onderbesteding is grotendeels het gevolg van de begrotingswijziging uit november 2018 waarin het structurele bedrag van € 60.000 voor ondermijning beschikbaar is gesteld.	77	V
Totaal lasten	-42	N

Baten	Bedrag	V/N
Overige verschillen.	-8	N
Totaal baten	-8	N

Per saldo een nadeel van	-50	N
---------------------------------	------------	----------

Mutaties reserves*	Storting	Onttrekking
Storting algemene reserve t.b.v veiligheid.	7	
Totaal	7	

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Mutaties voorzieningen	Storing	Onttrekking
Bij dit programma horen geen voorzieningen		
Totaal		

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Beheer openbare ruimte

Portefeuillehouder: E. Struijlaart

Inleiding

De gemeente heeft het eigendom en het beheer van de openbare ruimte. De openbare ruimte is voor een ieder toegankelijk en speelt een belangrijke rol in het publieke leven. In de openbare ruimte zijn voorzieningen aanwezig zoals verhardingen, groen en civiele kunstwerken. Het in stand houden van deze kapitaalgoederen is één van de kerntaken van de gemeente.

De gemeente streeft naar een betaalbare, veilige en duurzame ruimte. De ambities zijn vastgesteld in het beheerplan Kapitaalgoederen dat op 5 april 2016 is vastgesteld. Er is sprake van een minimaal beheer waarbij kwaliteitsniveau wordt gekenschetst als basis.

Daarnaast kent Enkhuizen ambities zoals opgenomen in de Stadsvisie. In de Stadsvisie wordt gepleit voor betere verbindingen tussen de buitenwijken en de binnenstad waarop de volgende passage is opgenomen:

‘Via de havens kunnen watertoeristen de stad goed bereiken. Door busverbindingen, wandel- en fietsroutes en het gebruik van binnenwateren is het op allerlei manieren mogelijk voor mensen om zich in en rondom de stad te bewegen’.

Ontwikkelingen

Groen

Het afgelopen jaar heeft zich gekenmerkt door een droge zomer. Door tijdig water geven, heeft dit voor zover zich dit nu laat aanzien niet geleid tot een bovenmatige uitval van beplanting.

In algemene zin kan gezegd worden dat het groeiseizoen steeds langer wordt. Hierdoor moeten onderhoudsmaatregelen, zoals onkruidbestrijding en maaiwerkzaamheden vaker en langer worden uitgevoerd.

Spelen

Er is een toename van het aantal vandalisme meldingen op het speeleiland in Kadijken. Met name het verwijderen van ongewenste graffiti op de skate-elementen heeft tot hogere onkosten geleid.

Verkeer

Door het smartphonegebruik in het verkeer, de vergrijzing en de opmars van de elektrische fiets, neemt het aantal ongevallen landelijk toe. Daarnaast is de verwachting dat door het gebruik van het digitale schadeformulier, het aantal ongevallen registraties stijgt. Als gevolg van de realisatie van de N23 Westfrisiaweg is er gestart met de monitoring van de verkeersstromen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Tevreden burgers over de leefbaarheid en het onderhoud in de buurt en in de wijk.	<u>Groen</u> Naast het reguliere onderhoud op het afgesproken kwaliteitsniveau zijn een aantal bomen vervangen op onder andere de Jan Gooskaai, Wethouder Westdorppad en bij het oorlogsmonument in de Piet Smitstraat. Ook zijn er 27 iepen op de Vest geplant als inboet voor de iepziekte uitgevallen bomen. In het Snouck van Loosenpark zijn een aantal bomen rondom het rondeel vervangen. In het kader van het vergroten van de biodiversiteit zijn op diverse plaatsen heesters vervangen door vaste planten en zijn op een aantal locaties bijenvriendelijke bollen geplant.	Het openbaar groen op het gewenste beeldkwaliteit.
	<u>Speelvoorzieningen</u> De speelvoorziening aan de Nassastraat is vernieuwd. Ook de speelvoorzieningen bij de Lange Tuinstraat en Voor Anker zijn in samenspraak met de direct omwonenden, van nieuwe toestellen voorzien.	Veilige en functionele speelvoorzieningen.
	<u>Openbare verlichting</u> Het vervangen van de openbare verlichting Zuider Boerenvaart en Zuiderhavendijk is voorbereid.	De openbare verlichting is veilig en functioneel.
	<u>Civiele kunstwerken</u> De kademuur 't Rad, Dijkgrachtje en brug Handvastwater zijn vervangen.	De kunstwerken veilig en functioneel houden, met respect voor historische waarden.
	<u>Beschoeiingen</u> In 2018 is in Enkhuizen-Noord een deel van de beschoeiingen vervangen. Tevens is in de binnenstad bij de Oude Gracht en de Vette Knol de beschoeiing vervangen.	Veilig en functionele oevervoorzieningen.

	<u>Wegen</u> Uitvoeren van klein en groot onderhoud aan de verhardingen. De toeritten naar het kruispunt met de provinciale weg van Voorland en Flevolaan zijn geasfalteerd. Deze werkzaamheden zijn gecombineerd met de aanleg de nieuwe provinciale weg (Westfrisiaweg).	Veilige toegankelijkheid van wegen, fiets- en voetpaden.
Verbeteren van de verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid.	De varianten omtrent de afsluiting van de NABO (spoorwegovergang) Omgelegde Burgwal zijn gepresenteerd aan de raad. De raad heeft gekozen om een alternatieve route aan te leggen. De gemeente heeft intensief overleg gevoerd om de overlast van de werkzaamheden aan de N23 te beperken. Daarnaast is bij het nemen van tijdelijke maatregelen en omleidingen, in overleg met de provincie en de aannemer, steeds gewerkt om de veiligheid van de verkeersdeelnemers te borgen. Verder zijn de scholen in het kader van gedragsbeïnvloeding uitgenodigd om deel te nemen aan verkeersveiligheidsprojecten. Een deel van de scholen heeft hier aan deelgenomen.	Verkeersveilige inrichting van de openbare ruimte, beperken van verkeersoverlast en bewustwording bij weggebruikers.

Indicatoren

Tevreden burgers over de leefbaarheid en het onderhoud in de buurt en de wijk

Indicatoren	Nulmeting	Norm	Begroting	Rekening
			2018	2018
Over de leefbaarheid in je buurt (benchmark: Waar staat je gemeente).	7,4	7,4		7,8**
Over het onderhoud van de wijk (benchmark: Waar staat je gemeente).	6,0*	6,3		6,6**
Over het openbaar groen in de wijk (benchmark: Waar staat je gemeente).	6,4	6,4		6,0**

* Het vastgestelde uitgangspunt is dat de kapitaalgoederen (de buitenruimte) op een zodanige wijze worden beheerd dat er sprake is van minimaal verantwoord beheer hetgeen overeenkomst met de

cijfer 6,0.

** Cijfers afkomstig uit de burgerpeiling 'Waar staat je gemeente' uit 2017. In 2018 is er geen burgerpeiling uitgevoerd. De burgerpeiling wordt eens in de twee jaar uitgevoerd.

Voorkomen van wateroverlast en waterschade

Indicatoren	Nulmeting	Norm	Begroting 2018	Rekening 2018
Kolken reinigen: Jaarlijks worden de kolken gereinigd. Tijdens reiniging geconstateerde schade, dat een negatief effect heeft op de waterafvoer, wordt binnen 2 maanden na rapportage hersteld.		95%	95%	95%

Vergroten van verkeersveiligheid en leefbaarheid

Indicatoren	Nulmeting	Norm	Begroting 2018	Rekening 2018
Percentage basisscholen wat uitgenodigd wordt om aan een verkeerseducatieproject deel te nemen.		100%	100%	100%

Verplichte indicatoren

Dit programma kent geen verplichte indicatoren.

Met wie hebben we samengewerkt?

Bij dit programma behoren geen gemeenschappelijke regelingen.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018
Totaal lasten	4.123	4.484	4.341
Totaal baten	-172	-172	-230
Saldo van baten en lasten	3.951	4.312	4.111
Toevoeging aan reserves	959	959	964
Onttrekking aan reserves	-564	-699	-629
Resultaat	4.347	4.573	4.446

Toelichting op afwijkingen

Lasten	Bedrag	V/N
Op wegen zijn extra kosten aan verhardings- en milieutechnische onderzoeken en voor asfaltering toeritten Flevolaan en Voorland met de kruising Provincialeweg, wat oorspronkelijk gepland was op langere termijn.	87	N
Overheveling onderzoek boothelling dagrecreatie.	25	V
Het baggeren van de havens is niet uitgevoerd i.o.m. de Havendienst.	166	V
Overige verschillen.	39	V
Totaal lasten	143	V

Baten	Bedrag	V/N
Hogere baten op parkeervergunningen.	26	V
Meer MOOR licenties dan begroot.	27	V
Totaal baten	53	V

Per saldo een voordeel van	186	V
-----------------------------------	------------	----------

Mutaties reserves*	Storting	Onttrekking
Reserve onderhoud kapitaalgoederen.	959	552
Parkeerfonds.	5	
Totaal	964	552

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans

Mutaties voorzieningen*	Storing	Onttrekking
Bij dit programma behoren geen voorzieningen.		
Totaal		

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Economie

Portefeuillehouder: E. Heutink

Inleiding

Het programma Economische zaken, toerisme en recreatie is vooral gebaseerd op de uitgangspunten van de Routekaart naar de toekomst (2014) en het Coalitieakkoord 2014-2018. In een economie die al jaren onder druk staat, is het uitgangspunt om te streven naar kwalitatieve groei. Daarbij ligt de nadruk op drie sterke pijlers: het toerisme, de agribusiness en nautische industrie.

Ontwikkelingen

De groei van de landelijke economie vlakt wat af. Dit is terug te zien in de conjunctuurgevoelige indicatoren als aantal vestigingen en werkgelegenheid. In detailhandel blijkt uit koopstromenonderzoek dat de bestedingen van bezoekers en toeristen toenemen. Daarentegen hebben ondernemers moeite om de bestedingen van de eigen inwoners aan zich te binden. Vanuit de landelijke en provinciale overheid is een trend te zien dat wordt gestreefd naar een regionale aanpak van (ruimtelijk) economische opgaven.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Behoud en uitbreiding van werkgelegenheid in Enkhuizen en de regio met groei in de sterkere sectoren.	In 2018 is het aantal projecten uit de regionale agenda verminderd, zodat er gefocust kon worden op succesvolle projecten die zichtbaar bijdragen aan de verbetering van het regionale ondernemersklimaat. Resultaten uit het REA in 2018 waren onder meer: 1. Trainingen en ondersteuning Startersloket WF 2. Kom Binnen Bij Bedrijvendag 3. Convenant ontwikkeling Bedrijventerreinen 4. Stimuleren digitale bereikbaarheid 5. Stimuleren toeristisch product Westfriesland 6. Westfriese Tafel 7. Ondersteuning Greenport 8. Grote Werkfestival De gemeente heeft Stichting Stadsmanagement financieel gesteund. De stichting heeft zich in 2018 beraad op haar nieuwe activiteiten en in het 4e kwartaal een nieuwe stadscoördinator aangesteld.	In 2018 is het ondernemersfonds gestart. Daaruit zijn diverse projecten gesteund. Een overzicht is te vinden op de website van het fonds: www.ondernemersfondsenkhuizen.nl.

Groei van het toeristisch en recreatief bezoek aan de stad en regio.	Subsidieverstrekking aan VVV en TPE voor de promotie van het toeristisch product in de stad. Sinds september 2018 is er een gesprek op gang gekomen tussen verschillende partijen over verschillende scenario's waarop de promotie & marketing, informatievoorziening en gastheerschap van de stad ingevuld zouden kunnen worden. In 2018 is de stichting Westfriesse Tafel opgericht en er is gewerkt aan productontwikkeling voor de Gouden Eeuw in Westfriesland (2019 Gouden Eeuwjaar, internationaal gepromoot door het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) waarin Hoorn-Enkhuizen als icoon zijn opgenomen).	In 2018 is een visie en een ontwikkelingskader voor nieuwe ontwikkelingen voor de verblijfsrecreatie vastgesteld door de gemeenteraad. Van 25 juli tot en met 29 juli hebben de Westfriesse Waterweken met diverse activiteiten voor jong en oud plaatsgevonden op diverse plekken in Enkhuizen.
Behoud van het voorzieningenniveau en groei van de aantrekkelijkheid van de stad.	De uitgifte op Schepenwijk is na jaren van stilte op gang gekomen. De gemeentelijke kavels zijn bijna allen uitgegeven. Er is daarnaast nog ongeveer 2,5 ha. privaat uitgeefbaar. Vanuit het Keurmerk Veilig Ondernemen is de hercertificering behaald en zijn gesprekken op gang gekomen met ondernemers die parkmanagement verder willen professionaliseren.	
Verbetering van de gemeentelijke dienstverlening aan ondernemers.	Er zijn diverse bedrijven actief bezocht in samenwerking met onze partners zoals WerkSaam en het ontwikkelingsbedrijf	Vanaf 2019 gaan we het ondernemersklimaat in de gemeente meten en monitoren.
Promoten aantrekkelijke haven.	Er is samenwerking en overleg met de Buys-, Compagnieshaven en de VVV. Onze haven is met een beursstand gepresenteerd op Boot Holland. In 2018 is dit getrokken door Nautisch Enkhuizen.	
Betere bezetting afmeerlocaties riviercruisevaart door het seizoen heen.	Enkhuizen neemt deel aan Amsterdam Cruise Port ter promotie van de riviercruisevaart.	In 2018 zijn 5 aansluitingen voor walstroom aangelegd op de Gependam ten behoeve van de riviercruisevaart. Deze zijn begin mei officieel in werking gesteld.

Indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018	Meest recent
Funcziemenging	%	LISA	2016: 47,8	2017: 47,4
Vestiging van bedrijven	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 74 jaar	LISA	2016: 137,3	2017: 115,4

Met wie hebben we samengewerkt?

Gemeenschappelijke regeling - Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord NV

Doelstelling en openbaar belang:

Bevorderen van de regionale economie, welvaart en de nationale en internationale positionering van Noord-Holland Noord.

Activiteiten en ontwikkelingen:

In Noord-Holland Noord is de gemeente aandeelhouder in het Ontwikkelingsbedrijf. Dit ontwikkelingsbedrijf heeft onder andere de taken acquisitie, gebiedspromotie, ondernemersloket en stimuleringsprojecten op het gebied van regionale economie. In 2017 hebben de 17 deelnemende gemeenten, waaronder Enkhuizen, besloten voor vier jaar (2018-2021) destiniatiemarketingorganisatie Holland boven Amsterdam als een aparte opdracht en met een eigen budget onder te brengen bij het Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord. In 2018 zijn onder deze vlag de eerste campagnes, beurzen, persreizen en promotie- en marketinguitingen gedaan.

Het ontwikkelingsbedrijf is in 2018 verhuisd naar de locatie in het gebouw van InHolland in Alkmaar. Naast de reguliere taken van Het Ontwikkelingsbedrijf zijn er extra opdrachten geweest met betrekking tot onder andere destiniatiemarketing HbA, de Westfriesse economische agenda en verduurzaming bedrijventerreinen. Zie ook <https://nhn.nl/publicaties/>.

Gemeenschappelijke regeling - Recreatieschap Westfriesland

Doelstelling en openbaar belang:

Behartigt voor de Westfriesse gemeenten de belangen van de openluchtrecreatie en het landschap in het samenwerkingsgebied. Inzet voor een rijkere, gevarieerdere natuur met meer recreatiemogelijkheden, beheer en onderhoud van terreinen.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Via het Recreatieschap Westfriesland werken we aan het (door)ontwikkelen van openluchtrecreatievoorzieningen in de regio. Het schap houdt zich bezig met de ontwikkeling van nieuwe voorzieningen, maar beheert ook ruim 300 hectaren bestaande recreatieterreinen en -voorzieningen. De beleidsdoelstellingen en ambities zijn vastgelegd in het Natuur- en Recreatieplan. Bij het plan is ook een concreet uitvoeringsprogramma inclusief regionaal budget. In het programma staan verschillende uitvoeringsprojecten die in de samenwerkende gemeente worden opgepakt. In 2018 is er verder gewerkt aan de uitvoering van het uitvoeringsprogramma. Er zijn vooral stappen gezet in de planvorming voor de verdere uitbreiding van de regionale wandelroute- en vaarrouthenetwerken.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018
Totaal lasten	3.232	3.409	3.885
Totaal baten	-2.391	-2.289	-2.678
Saldo van baten en lasten	841	1.120	1.207
Toevoeging aan reserves	19	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Resultaat	860	1.120	1.207

Toelichting op afwijkingen

Lasten	Bedrag	V/N
Toerekening personeelslasten camping.	-152	N
Het voordeel ontstaat doordat er minder werkzaamheden zijn uitgevoerd i.v.m. toekomstige ontwikkelingen van het Stads kantoor. Het budget voor de uitvoering van schoonmaakwerkzaamheden van diverse panden heeft een onderschrijding. Verkoop van panden heeft invloed op dit budget.	28	V
Het nadeel ontstaat voornamelijk door hogere afschrijvingslasten en een verhoogde energieverbruik i.v.m. nieuwe walstroom. Daarnaast zijn ook er 4 marifonen vervangen, omdat de ontvangst in de haven zo slecht is geweest dat er regelmatig geen contact kon worden gevonden met de havenmeesters.	-93	N
Hogere lasten REZ. Jaarlijks wordt het saldo van lasten en baten geactiveerd en verantwoord op de balans. Op deze wijze ontstaat op de balans een boekwaarde per project. Deze lasten en baten hebben dus in eerste instantie geen invloed op begroting en jaarrekening. Pas wanneer een exploitatie is afgerond, wordt een financiële afwikkeling gemaakt en komt een eventueel eindresultaat ten gunste of ten laste van de begroting en de jaarrekening van dat jaar.	-251	N
Overige verschillen.	-8	N
Totaal lasten	-476	N

Baten	Bedrag	V/N
Hogere opbrengst vooral door verhuur van gronden en voor een deel doordat niet alle erfpachten waren meegenomen in de begroting.	32	V
Vrijval deel verliesvoorziening Schepenwijk. Het beoogd resultaat bedraagt € 100.868 negatief op de eindwaarde. Ten opzichte van vorig jaar is dit een verbetering. Dit is voornamelijk het gevolg van het opnieuw kunnen aanbieden van de kavels.	185	V
In 2018 zijn een tweetal kavels verkocht en geleverd en is er voor één kavel een koopovereenkomst gesloten (levering voorjaar 2019). Dit is minder dan geprognostiseerd voor 2018 en heeft te maken met het niet doorgaan van een beoogde verkoop van een viertal kavels in één koop.	-29	N
Baten REZ zie hierboven	201	V
Totaal baten	389	V

Per saldo een nadeel van	-87	N
---------------------------------	------------	----------

Mutaties reserves*	Storting	Onttrekking
Stadsuitleg: geen mutaties		
Totaal		

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Mutaties voorzieningen	Storing	Onttrekking
Afwikkeling restkosten Kadijken		24
Afwikkeling restkosten Oksel		140
Totaal		164

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Samenleving

Portefeuillehouder: D. Luyckx

Inleiding

Met het programma Samenleving zetten we actief in om iedereen mee te laten doen. Het grootste deel van de inwoners redt zichzelf en beschikt over voldoende zelf organiserend vermogen om tegenslagen op te vangen. Waar inwoners dit niet kunnen, biedt de gemeente ondersteuning die gericht is op zelfredzaamheid en het behoud van regie. Verder spelen we in op initiatieven van inwoners zelf en stimuleren we een actieve deelname en betrokkenheid. Zo wordt de kracht van inwoners van de gemeente gemobiliseerd en delen we onze verantwoordelijkheid als overheid samen met inwoners en organisaties.

Ontwikkelingen

Er zijn geen ontwikkelingen te melden.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Meer ontplooiingsmogelijkheden passend bij de mogelijkheden van het individuele kind

1. Opvoeden en opgroeien		
Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Kinderen in Enkhuizen groeien op in een veilige en gezonde omgeving.	<u>Huiselijk geweld kinderopvang</u> In 2018 is Veilig Thuis is onder verscherpt toezicht gezet. Door het verscherpte toezicht van april 2018 tot 15 januari 2019 zijn er veranderingen in gang gezet. Deze veranderingen zorgen ervoor dat de organisatie beter draait dan begin 2018. Het college heeft de Bovenregionale Stuurgroep Specialistische Jeugdhulp gemandateerd om namens de 18 gemeenten met de GGD afspraken te maken over het aanleveren van monitorgegevens. Daarnaast ziet deze stuurgroep toe op de begroting van Veilig Thuis.	<u>Huiselijk geweld en kinderopvang</u> Aantal meldingen kindermishandeling 55, aantal meldingen huiselijk geweld 53 en overig (ouderenmishandeling, eengerelateerd geweld etc.) 32. Meldingen afkomstig van politie 73,%, niet beroepsmatig 12,8%, gezondheidszorg 9,5%, overig beroepsmatig 2% jeugdzorg 1,4% en onderwijs 1,3%. Vervolg van de melding overgedragen aan derden 68,9%, onderzoek door Veilig Thuis 23,6%, geen vervolg door Veilig Thuis 9,5%. Uitkomst onderzoek huiselijk geweld. Wel bevestigd dat er sprake is van huiselijk geweld 89,2%, niet bevestigd dat er sprake is van huiselijk geweld 10,8%. Uitkomst onderzoek kindermishandeling. Wel bevestigd

		dat er sprake is van kindermishandeling 78,7%, niet bevestigd dat er sprake is van kindermishandeling 21,3%.
	<u>Integrale crisisdienst</u> De Westfrieze gemeenten werken bovenregionaal samen met de regio's Kop van Noord-Holland en Alkmaar. Deze samenwerking is gericht op de bovenregionale specialistische jeugdhulp. Deze bovenregionale samenwerking heeft er toe geleid dat er per 1 juli 2018 een integrale crisisdienst voor 0 tot 18 jarige is gerealiseerd.	<u>Integrale crisisdienst</u> De crisisdienst is 24/7 beschikbaar voor kinderen en jeugdigen met een psychische, sociale of verstandelijke kwetsbaarheid in crisis, en waarbij directe deskundige hulp of zorg geboden moet worden.
	<u>MDA++ (Multidisciplinaire aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld)</u> De verantwoordelijkheid om MDA++ te organiseren is in Westfriesland gezamenlijk door de projectgroep MDA++ opgepakt. De projectgroep MDA++ Westfriesland heeft in 2018 gewerkt aan de inrichtingsplannen en een implementatiepakket. Dit betekent dat het MDA++ van start kan gaan. Wel is er gekozen voor een gefaseerde implementatie. De multidisciplinaire samenwerking is in gang gezet. Er is onvoldoende opleidingscapaciteit (gebrek aan trainingen) beschikbaar. Daarnaast is een aanspreekpunt voor opleidingen, juridische zaken en financiën wenselijk. Dit zijn voorwaarden waar nog aan gewerkt moet worden om MDA++ goed neer te zetten.	<u>MDA++ (Multidisciplinaire aanpak kindermishandeling en huiselijk geweld)</u> In 2018 stond het project € 80.000 voor Westfriesland ter beschikking. Hiervan is ca. € 43.300 uitgegeven, vooral aan opleidingen en projectleiding. Er is aan de subsidieverstrekker (gemeente Alkmaar) gevraagd om € 21.600 mee te kunnen nemen naar 2019. In 2019 is € 175.000 ter beschikking gesteld.
	<u>Project 'In Control of Alcohol & Drugs'</u> Er is een convenant ketenaanpak alcohol en drugs ondertekend. Met het project 'In Control of Alcohol&Drugs' is de regionale samenhang en samenwerking op het gebied van alcohol en drugspreventie geborgd. Lokaal	<u>Project 'In control of Alcohol&Drugs'</u> Het convenant ketenaanpak alcohol en drugs is door 23 partners ondertekend. 28 jongeren zijn opgenomen in het Westfriesgasthuis met een alcohol intoxicatie. Het aantal opnames lijkt de afgelopen jaren iets af te

	hebben we een uitvoeringsplan alcohol en drugs vastgesteld in 2016. Hier is in 2018 uitvoering aan gegeven.	nemen. De gemiddelde leeftijd van de jongeren die zijn opgenomen was 16, deze leeftijd lijkt iets te stijgen.
Thuis en nabij zijn er voldoende ontplooiingsmogelijkheden passend bij de mogelijkheden van het individuele kind.	<u>Voorkomen van onderwijsachterstanden</u> De gemeente heeft de middelen om (taal)achterstanden te voorkomen doelmatig besteedt. De verwachting is dan ook dat er geen of een minimale terugbetaling van de rijksmiddelen zal plaatsvinden. De definitieve vaststelling vindt in 2019 plaats. Het grootste gedeelte van de middelen zijn ingezet om het aanbod van voorschoolse educatie te realiseren. Daarnaast zijn er middelen ingezet op ouderbetrokkenheid, deskundigheidsbevordering en samenwerking in de doorgaande leerlijn.	<u>Voorkomen van onderwijsachterstanden</u> Er zijn 64 doelgroepkinderen geïndiceerd, waarvan 58 kinderen zijn toegeleid naar een voorschoolse voorziening (VVE locatie). De overige 6 kinderen zijn in beeld maar daarvan hebben ouders bewust gekozen voor een andere kindvoorziening. 36 kinderen zijn geïndiceerd wegens taalachterstand. 28 kinderen zijn geïndiceerd wegens sociaal emotionele achterstand of gezinsproblematiek.
	<u>Pilot Klein beginnen</u> De Pilot Klein beginnen heeft het mogelijk gemaakt dat een voor- en vroegschoolse educatie-coördinator (VVE-coördinator) is aangesteld. De VVE-coördinator wordt ingezet om de samenwerking tussen het onderwijs en de voorschoolse voorzieningen op het gebied van de bestrijding van (taal)achterstanden bij jonge kinderen te versterken. De coördinator van de pilot Klein beginnen is, als aanspreekpunt voor de pedagogische medewerkers en ouders, op vaste dagdelen aanwezig op de locaties van het peuterwerk. Bij kinderopvangorganisaties is dit alleen op aanvraag.	<u>Pilot Klein beginnen</u> 18 trajecten waarbij ondersteuning is gegeven aan ouders bij ontwikkelings- en opvoedingsvragen. <i>Overige resultaten</i> Toeleiding van 4 gezinnen naar de VoorleesExpress (Samen voor lezen). Toeleiding 3 ouders naar Nederlandse taallessen.
	<u>Huisvesting kindvoorzieningen</u> Er is een start gemaakt met het opstellen van een Integraal huisvestingsplan (IHP). In het integraal huisvestingsplan geven we een antwoord op de vraag hoe een IKC in de gemeente eruit	<u>Huisvesting kindvoorziening</u> Momenteel zijn er twee projecten voor nieuwbouw in volle gang. Het gaat om het project IKC Binnenstad en het project IKC Flosbeugel.

	moet komen te zien en schetsen we de kaders.	
	<u>Passend Onderwijs</u> Er is in 2018 gewerkt aan een gezamenlijke ontwikkelagenda. De Ontwikkelagenda Onderwijs en Jeugdhulp West-Friesland 2018-2019 bevat een uitwerking van de doelstellingen die zijn beschreven in de ondersteuningsplannen 2018-2022 en de regionale gemeentelijke jeugdplannen.	<u>Passend Onderwijs</u> 14 leerlingen van 't Palet zijn niet uitgestroomd naar het VSO, maar opgevangen in de Praktijkschool en het Martinus College met als doel oriëntatie op regulier onderwijs met behulp van extra begeleiding. Het onderwijs verwacht dat er 12 leerlingen daadwerkelijk kunnen uitstromen naar regulier onderwijs en 2 alsnog naar het VSO gaan. In 2018 is een werkgroep Thuis Nabij Oost gestart om een plan te maken om de VMBO leerlingen zoveel mogelijk nabij het reguliere VO in de SED gemeenten op te vangen. Voor 13 havo-vwo leerlingen met problemen in het autisme spectrum is in 2018 gestart met de special class op het Copernicus. In het basisonderwijs is voor leerlingen met problemen door begaafdheid de plusklas gestart in Venhuizen. In het kader van de preventie vroegtijdig schoolverlaters zijn diverse pilots gestart om snel te acteren als leerlingen thuis zitten, m.n. de verzuim- en begeleidingsaanpak anderstaligen werpt vruchten af.
Een versterkte zorgstructuur, waarbij alle kinderen in beeld zijn en goede zorgbegeleiding wordt geboden in een doorlopende (leer-)lijn.	<u>Inkoop Jeugd</u> Zowel regionaal als bovenregionaal zijn gemeenten in gesprek gegaan met kleine en grote zorgaanbieders om na te gaan hoe we gezamenlijk de jeugdhulp kunnen verbeteren. We zetten in op een meer preventieve aanpak, meer resultaat, minder administratieve lasten, voldoende sturing om binnen het gemeentelijk budget te kunnen blijven. Dit veelomvattende proces leidde tot (boven)regionale samenwerking bij de aanbesteding van de crisisdienst en Jeugdzorg Plus en de	<u>Inkoop Jeugd</u> Zowel bovenregionaal als regionaal hebben we de aanbesteding afgerond binnen de gestelde kaders. De bovenregionale crisisdienst Jeugd zoekt na een melding contact met het Stadsteam om na te gaan of het gezin al hulp ontvangt en hoe en door wie de crisis goed kan worden begeleid. De nieuwe aanbieder Jeugdzorg Plus gaat nauw samenwerken met het Stadsteam, het onderwijs en het gezin waar het kind vandaan komt om de terugkeer in de normale situatie te bevorderen op een veilige manier. Regionaal is de

	regionale aanbesteding Jeugdhulp op resultaatgerichte financiering, waarbij de zorgaanbieders regelmatig mee dachten in zogenaamde marktverkenningen.	aanbesteding afgerond. Er wordt geoefend met resultaatgericht financieren en hoofd- en onderaannemerschap. De aanpak in de regio wordt uniform, dit is een wens van de zorgaanbieders. Om dit goed te kunnen uitvoeren heeft het Stadsteam deelgenomen aan een scholingsproject Leerlijnen. De scholing wordt in 2019 voortgezet.
Extra aandacht voor preventie, jeugdzorg en ondersteuning voor kinderen waarmee het soms even of voor een lagere periode niet zo goed gaat.	<u>Pilot Peuterplus</u> De pilot Peuterplus is in 2018 verlengd. De resultaten van de pilot hebben uitgewezen dat deze voorziening voorliggend is op de Jeugdhulp. De voorziening voorziet in de vraag voor een 'zwaardere vorm' van opvang voor kinderen met gedragsproblematiek.	<u>Pilot Peuterplus</u> De kindvoorziening Peuterplus heeft plek voor maximaal 8 kinderen. In 2018 hebben 9 kinderen gebruikt gemaakt van de voorziening. 3 kinderen zijn uitgestroomd naar regulier onderwijs. 1 kind naar het orthopedagogisch dagcentrum 5 kinderen maken nog gebruik van de pilot.
Bevordering van cultuureducatie en participatie voor en van jeugd.	<u>Cultuureducatie met Kwaliteit</u> Er is een netwerk ontstaan waarin de gemeente, scholen, interne cultuurcoördinatoren, MADhouse, de Blauwe Schuit en cultuuraanbieders elkaar steeds beter weten te vinden. Alle basisscholen hebben geparticipeerd in de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Daarnaast hebben we als gemeente een subsidieplafond voor activiteiten (van scholen) op het gebied van cultuureducatie. Ook is regelmatig overlegd met MADhouse over een slimmere en meer doelgerichte inzet van cultuureducatie om het leren en ontwikkelen van kinderen te bevorderen.	<u>Cultuureducatie met Kwaliteit</u> In de gemeente Enkhuizen doen 6 basisscholen mee aan de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit. De gemeente draagt jaarlijks een bedrag van € 10.048,50 bij in de vorm van een meerjaren subsidie. De scholen besteden minimaal € 11,50 per leerling aan cultuureducatie. Alle schoolklassen worden hierin betrokken. In schooljaar 2017/2018 kwam de discipline 'muziek' aan bod. MADhouse experimenteert in een bemiddelende en enthousiasmerende rol (richting basisscholen en cultuuraanbieders) om cultuureducatie een zo stevig mogelijke positie binnen het onderwijs in te laten nemen, zodat via cultuureducatie het leren en ontwikkelen van kinderen wordt bevorderd. Het Driespan is hierin de eerste pilotschool.

Vergroten van de veiligheid en leefbaarheid in de stad

2. Thuis in Enkhuizen		
Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Vrijwilligerswerk in Enkhuizen is en wordt vanzelfsprekend(er) door (potentiële) vrijwilligers te stimuleren en te faciliteren	<u>Vrijwilligersfeest</u> Het vrijwilligersfeest vond dit jaar plaats in De Werf. Met muzikale omlijsting van de Sjappetouwtjes en een heerlijk buffet hebben de vrijwilligers een gezellige avond gehad. <u>Vrijwilligersspeld</u> De vrijwilligersspeld is voor de mensen die zich jarenlang inzetten voor anderen in onze stad.	<u>Vrijwilligersfeest</u> 200 vrijwilligers hebben deelgenomen aan dit vrijwilligersfeest. <u>Vrijwilligersspeld</u> 2 gouden en 4 zilveren vrijwilligersspelden zijn uitgereikt tijdens het vrijwilligersfeest.
Een brede inzet van sport en bewegen als middel ter bevordering van sociale samenhang, een gezonde leefstijl en participatie van burgers	<u>Sport en bewegen</u> De jeugd is geactiveerd om te gaan sporten en bewegen. In het bewegingsonderwijs zijn vakleerkrachten ingezet in 1 van de 2 gymlessen van de groepen 3 t/m 8. Middels deze inzet ontwikkelen kinderen hun motorische vaardigheden. Middels de JeugdSportPas zijn kinderen (groep 5 t/m 8 van het basisonderwijs) gestimuleerd om kennis te maken met het sportaanbod in de gemeente. De kinderen krijgen zo een beter beeld van verschillende sporten en kunnen hierdoor een sport kiezen die bij hun past. Er is deelgenomen aan het Samenwerkingsverband aangepast sporten. Middels dit samenwerkingsverband zijn inwoners met een beperking ondersteunt om de sport of beweegactiviteit te vinden die ze graag willen beoefenen.	<u>Sport en bewegen</u> Op alle scholen zijn één van de 2 gymlessen verzorgd door een bewegingsconsulent. De bewegingsconsulenten zorgen ervoor dat alle leerlingen plezier in bewegen krijgen door in te spelen op verschillende beweegniveaus. Doel is om kinderen vaardig te maken, zowel motorisch als ook sociaal emotioneel. Denk aan: leren omgaan met winst en verlies, op je beurt leren wachten, speelleider of scheidsrechter durven zijn, werken aan het zelfvertrouwen. Afgelopen jaar zijn er sportclinics op scholen gegeven ter voorbereiding op de naschoolse JeugdSportPas-lessen. Er is zowel in het voor- als najaar een gevarieerd aanbod JeugdSportPas geweest voor de groepen 3 t/m 8 (i.p.v. 5 t/m 8). Dit heeft er toe geleid dat er 64 kinderen hebben deelgenomen aan de JSP. Op het platform Uniek Sporten kan de doelgroep zelf het sportaanbod vinden. In 2018 hebben 2734 unieke bezoekers Uniek Sporten -

		regio West-Friesland bezocht. Tevens is er gestart met het project 'my personal coach'. Hierin begeleiden studenten mensen met een beperking naar een geschikte sport. Hiermee worden de drempels voor deelname geminimaliseerd.
Een brede inzet van kunst en cultuur als middel van sociale cohesie, leefbaarheid en betrokkenheid	<u>Bibliotheek</u> In 2018 heeft de bibliotheek gewerkt volgens de afspraken die gemaakt zijn in het convenant dat met de 6 Westfriese gemeenten is afgesloten. Elke gemeente neemt voor eenzelfde bedrag (€ 11,80) per inwoners een basispakket af. De gemeente Enkhuizen heeft aanvullende lokale afspraken gemaakt op het gebied van jeugd en onderwijs, persoonlijke ontwikkeling, participatie, zelfredzaamheid en bevordering culturele infrastructuur. In het aanvullende pakket wordt expliciet aandacht besteed aan activiteiten op het gebied van laaggeletterdheid.	<u>Bibliotheek</u> In 2018 is € 315.000 subsidie verstrekt. Dit is inclusief huisvesting. De bibliotheek heeft 3.237 leden. Dit is 19,7% van de inwoners. Het landelijk gemiddelde ligt op 22%. Bezoekersaantallen: 1835 per maand. Aantal scholen samenwerking 6 van de 8. 54 activiteiten georganiseerd (1002 unieke deelnemers) Uitleningen fysiek 44.023 Uitleningen digitaal 2774
	<u>VOC maand</u> In 2018 is in oktober de Halve Maen voor een volledige schoolweek naar Enkhuizen gekomen, is de Vijfde dag van de Westfriese archeologie in de Zuiderkerk georganiseerd (over Zacheus de Jager) en aansluitend een pop-up museum in de Waag, in samenwerking met vereniging Oud Enkhuizen	<u>VOC maand</u> De Halve Maen is in oktober door meer dan 750 leerlingen bezocht, die per klas of groep een rondleiding op maat hebben gehad. De Vijfde dag van de Westfriese archeologie is bezocht door 893 mensen. De bezoekersaantallen van het pop-up museum zijn niet bekend.
	<u>Culturele activiteiten</u> Naast de vele jaarlijks terugkerende activiteiten zijn in 2018 bijvoorbeeld De Ontdeckingh, het project	<u>Culturele activiteiten</u> Bij al deze activiteiten worden mensen op basis van aansprekende verhalen over het verleden via dansvoorstellingen,

	Geestdrift (in de Doopsgezinde Vermaning aan het Venedie) en de Vijfde dag van de Westfriese Archeologie (in de Zuiderkerk en de Waag) van bijzondere aard.	toneelstukken en tentoonstellingen bij elkaar gebracht en verrast. Erfgoed en hedendaagse uitdagingen (zoals leegstand bij kerken, maar ook de wereldvoedselproblematiek) worden aan elkaar verbonden. De exacte bezoekersaantallen zijn (nog) niet bekend.
--	---	---

Drempels weg in Enkhuizen

3. Drempels weg in Enkhuizen

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Toegang tot maatschappelijke participatie en daarbij behorende voorzieningen, waarbij zelfredzaamheid voorop staat.	<u>Brede participatieraad</u> De Wmo raad is in 2018 doorontwikkeld naar de brede participatieraad. Zij heeft veel geïnvesteerd in de opbouw van de interne organisatie (participatieraad).	<u>Brede participatieraad</u> De nieuwe participatieraad is in 2018 negen keer bijeen geweest. De participatieraad heeft gevraagd en ongevraagd advies gegeven over beleid binnen het sociaal domein.
	<u>Stadsteam</u> Bij meervoudige problematiek wordt het Stadsteam ingeschakeld. Het Stadsteam is vooral gericht op het bieden van ambulante ondersteuning om zoveel mogelijk vragen lokaal en laagdrempelig af te kunnen vangen. Hierdoor vervalt in veel gevallen de noodzaak om duurdere specialistische hulp in te zetten.	<u>Stadsteam</u> In totaal zijn er 109 zaken aangemeld bij het Stadsteam in 2018. Hiervan waren 46 advies/consult zaken en 57 trajecten. De overige 6 zaken zijn wel besproken tijdens het aanmeldoverleg maar niet aangenomen. Dit betekent dat die zaken direct zijn doorgezet naar een 2e lijns voorziening of zijn afgeschaald naar het voorliggende veld.
	<u>Maatschappelijke begeleiding</u> Om de gehuisveste vergunninghouders te ondersteunen bij het deelnemen aan de samenleving zijn maatwerktrajecten aangeboden. Iedere vergunninghouder die gehuisvest is, heeft een traject maatschappelijke begeleiding aangeboden gekregen. Deze begeleidingstrajecten worden	<u>Maatschappelijke begeleiding</u> Aan 24 personen is een traject maatschappelijke begeleiding aangeboden. Hierbij gaat het zowel om individuele trajecten als trajecten in gezinsverband.

	geboden door vrijwilligers van Stichting Vluchtelingenwerk Nederland. Om de maatschappelijke begeleiding in Enkhuizen een extra impuls te geven, zijn regelmatig gesprekken met Vluchtelingenwerk geweest op zowel beleids- als casusniveau. <u>Taakstelling</u> Gemeente Enkhuizen werkt samen met woningcorporatie Welwonen om de taakstelling vergunninghouders uit te voeren. Dit houdt in dat een vastgesteld aantal vergunninghouders in de gemeente wordt gehuisvest. Het aantal te plaatsen vergunninghouders is gebaseerd op het inwonersaantal van de gemeente. <u>Participatieverklaringstrajecten</u> Alle inburgeringsplichtigen moeten sinds 1 oktober 2017 een participatieverklaringstraject volgen. De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan. Samen met de Westfriese gemeenten worden de trajecten ingekocht bij Fiolet taaltraining. De uitvoering hiervan heeft vertraging opgelopen in verband met de overeenkomst op het gebied van het verwerken van persoonsgegevens. Inmiddels is de overeenkomst getekend en ingeschat wordt dat de trajecten in het tweede kwartaal van 2019 starten. <u>Fysieke toegankelijkheid</u> We hebben de richtlijn toegankelijkheid openbare ruimte en gebouwen ook in 2018 toegepast. Verder stemmen we ontwikkelingen/projecten, waarbij toegankelijkheid een rol speelt, af met de Groep Toegankelijk Enkhuizen. De taken van Groep Toegankelijk Enkhuizen worden per	<u>Taakstelling</u> Gemeente Enkhuizen moest 30 vergunninghouders in 2018 huisvesten. Met het plaatsen van 24 vergunninghouders is hier bijna aan voldaan. De overige 6 vergunninghouders zullen in 2019 een woning aangeboden krijgen. <u>Participatieverklaringstrajecten</u> In 2018 waren er 20 inburgeringsplichtigen in gemeente Enkhuizen die een participatieverklaringstraject moesten volgen. Deze personen worden in 2019 uitgenodigd voor het traject. <u>Fysieke toegankelijkheid</u> In 2018 heeft de Groep Toegankelijk Enkhuizen 5 keer advies gegeven en 6 keer vergaderd.
--	--	--

	Het beleid bevat voorzieningen voor onvoorziene noodzakelijke kosten. <i>Communicatie campagne minimaregelingen</i> Inwoners zijn in het derde kwartaal van 2018 actief geïnformeerd over inkomensvoorzieningen door middel van de Geldkrant. De Geldkrant is een samenwerking tussen de gemeente en het NIBUD en is huis-aan-huis verspreid. Verder is de Geldkrant verkrijgbaar op veelbezochte plekken zoals gemeentehuis, bank en bibliotheek. <i>Stichting Leergeld</i> Aanvullend op de voorzieningen van de bijzonder bijstand subsidieert de gemeente Enkhuizen Stichting Leergeld. Stichting Leergeld bereikt kinderen en gezinnen die de gemeente niet kan ondersteunen via de Participatiewet. Aan alle kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar is hierdoor een kans geboden om te kunnen deelnemen aan binnen- en buitenschoolse activiteiten.	ondersteund met, onder meer, een bijdrage aan de collectieve aanvullende ziektekosten verzekering, een tegemoetkoming in woonkosten en voor deelname aan activiteiten via de sociaal -culturele Participatiefonds. <i>Communicatie campagne minimaregelingen</i> De bekendheid van de aanwezige minimaregelingen is vergroot onder inwoners met een laag inkomen. Het aantal aanvragen bijzondere bijstand is sinds de verspreiding van de Geldkrant verdubbeld (inclusief fashioncheque). <i>Stichting Leergeld</i> In 2018 heeft Stichting Leergeld in Enkhuizen 33 gezinnen geholpen waarbij 46 kinderen betrokken waren.
	<u>Schuldhelpverlening</u> <i>Aanbesteding</i> In het tweede kwartaal van 2018 is de curatieve schuldhelpverlening opnieuw aanbesteed vanwege het eindigen van de aanbestedingsperiode. De Kredietbank Nederland is de gecontracteerde partner geworden na een onafhankelijke Europese aanbesteding. De Kredietbank was de vorige aanbestedingsperiode ook de gegunde partij. <i>Lokale schuldhelpverlening</i>	<u>Schuldhelpverlening</u> <i>Aanbesteding</i> De Kredietbank heeft totaal in 2018 26 schuldregelingen gestart waarvan er 24 positief beëindigd zijn. Dit is een percentage van 92%. <i>Lokale schuldhelpverlening</i>

	Iedereen meldt zich bij de gemeente voor ondersteuning bij schulden of financiële problemen. Iedereen die zich meldt, krijgt een persoonlijk gesprek om de hulpvraag in kaart te brengen. Als de problemen met informatie en advies en/ of budgetcoaching is op te lossen, wordt de ondersteuning geboden door de gemeentelijke schuldhelpverleners. Als de problemen zo groot zijn dat schulden opgelost moeten worden met bemiddeling, sanering of budgetbeheer wordt de Kredietbank ingezet. De inwoners die worden doorverwezen naar de Kredietbank blijven in beeld bij de gemeente. <i>Stadsteam</i> In het stadsteam is een budgetcoach gestart in april 2018. Zij is er voor de cliënten uit het stadsteam waarbij sprake is van Multi problematiek <i>Spreekuren schuldhelpverlening</i> Er is gestart met spreekuren voor alle inwoners overdag en in de avond om de drempel tot schuldhelpverlening te verlagen.	Tussen augustus en december 2018 zijn 22 inwoners aangemeld voor hulp bij schulden in Enkhuizen. Dit is 32% van de totale aanmeldingen in de 3 gemeenten (Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland). <i>Stadsteam</i> Er zijn door de budgetcoach totaal in 2018 14 inwoners geholpen.
	<u>Klijnsma-gelden</u> In 2018 is, via de armoedegelden van toenmalig Staatssecretaris Klijnsma, een samenhangend pakket van drie maatregelen aangeboden. Deze maatregelen waren gericht op activering, voorlichting en participatie. Er is een Geldkrant uitgegeven, de gemeente heeft zich aangesloten bij de website kindpakket.nl en er is een kledingcheque beschikbaar gesteld voor kinderen uit gezinnen met een laag inkomen. Ook hebben we de keten van maatschappelijke partners die werken met kinderen versterkt, zodat signalen sneller en effectiever worden opgepakt.	<u>Klijnsma-gelden</u> We hebben in Enkhuizen 323 kinderen voorzien van fashioncheques ter waarde van € 200.

	<u>Netwerkbijeenkomst kinderen en armoede Enkhuizen</u> Voor de lancering van de voorziening vanuit de Klijnsma-gelden is een bijeenkomst georganiseerd voor alle maatschappelijke partners in Enkhuizen die met kinderen en armoede te maken hebben. Het doel hiervan was om het netwerk te versterken en om bekendheid te geven aan de voorzieningen. Scholen, vluchtelingenwerk, bewindvoerders en consultatiebureaus hebben meegewerkt aan de bekendheid onder inwoners. Verder heeft het bijgedragen aan het leren kennen van de mogelijkheden die verschillende partners te bieden hebben. Zo hebben we bijgedragen aan een sluitend netwerk van professionals.	<u>Netwerkbijeenkomst kinderen en armoede Enkhuizen</u> Scholen, vluchtelingenwerk, bewindvoerders en consultatiebureaus hebben meegewerkt aan de bekendheid onder inwoners. Verder heeft het bijgedragen aan het leren kennen van de mogelijkheden die verschillende partners te bieden hebben. Zo hebben we bijgedragen aan een sluitend netwerk van professionals. 26 afgevaardigden hebben de bijeenkomst bijgewoond.
Samen sterk voor kwetsbare burgers	<u>GGZ maatschappelijke opvang en beschermd wonen</u> De toekomstvisie Beschermd wonen en Maatschappelijke Opvang is in 2018 vastgesteld. De toekomstvisie is een brede en integrale uitwerking voor (de doelgroepen die gebruik maken van) MO en BW. Met deze visie geven we aan hoe kwetsbare inwoners worden bijgestaan in het herstellen en versterken van de eigen regie en bij participatie aan de samenleving. Verder is 2018 gebruikt voor een deel de uitvoering van de visie.	<u>GGZ maatschappelijke opvang en beschermd wonen</u> In 2018 is een quickscan naar de BCT en een quickscan naar de aard en omvang van de MO en BW voorzieningen uitgevoerd. In 2018 werden 212 cliënten toegelaten tot de maatschappelijke opvang in Wes-Friesland. In 2018 hebben 54 unieke personen in West-Friesland een beschikking voor Beschermd Wonen in natura ontvangen. Verder is gestart met de pilot uitstroom waarin we zorgen dat mensen vanuit een 24-uurssetting kunnen uitstromen naar een reguliere woning. In 2018 waren dit 11 personen in Westfriesland
Een vergroting van de draagkracht bij mantelzorgers en het verlichten van de draaglast van mantelzorgers	<u>Vergroting draagkracht en verlichten draaglast van mantelzorgers</u> Consulenten van de gemeente spelen in de ondersteuning en	<u>Vergroting draagkracht en verlichten draaglast van mantelzorgers</u> Enkhuizen kent 157 geregistreerde mantelzorgers.

	waardering een belangrijke rol en daarom is het van groot belang om mantelzorgers te betrekken in het keukentafelgesprek. Dit vergt een andere manier van werken en denken. Het streven is dat de mantelzorg volledig geïntegreerd is in het keukentafelgesprek en de daarbij behorende ondersteuning. Dit proces is nog volop gaande. Het Kennisplatform West-Friesland heeft het afgelopen jaar ook weer stappen gezet in het bewustwordingsproces rondom overbelasting van mantelzorgers. <i>Project Enigmahuis</i> De pilot Enigmahuis heeft in 2018 ook weer positieve resultaten geboekt. Een laagdrempelige welzijnsvoorziening voor mensen met de eerste symptomen van dementie en hun mantelzorgers. <i>Mantelzorgwaardering</i> Het afgelopen jaar is er weer een mantelzorgmiddag georganiseerd om waardering aan onze mantelzorgers in de gemeente te laten blijken. De middag heeft plaats gevonden in het stationscafé. Alle geregistreerde mantelzorgers ontvingen ook nog een geldelijke waardering in de vorm van een VVV-bon van 50 euro.	<i>Project Enigmahuis</i> In 2018 hebben 50 personen het Enigmahuis bezocht. Zij waren in de leeftijd van 50 tot 93 jaar. Rede van deelname: 'een plek waar op je wordt gelet', je mag er gewoon <i>zijn</i>', 'gezelligheid' en 'de dag doornemen'. gemiddeld nemen de bezoekers 1 tot 3 dagdelen deel per week. <i>Mantelzorgwaardering</i> Op de geslaagde middag waren 70 mantelzorgers aanwezig. In totaal zijn bij de gemeente 157 mantelzorgers bekend. Deze hebben allen de VVV-bon ontvangen.
--	---	--

Indicatoren

Vergroten van de leefbaarheid en veiligheid (Thuis in Enkhuizen)

Indicatoren	Nulmeting	Norm	Begroting 2018	Rekening 2018
Het percentage bewoners dat afgelopen jaar actief is geweest om de eigen buurt te verbeteren.	19% (veiligheids-monitor 2011)			
Het percentage 65+ dat niet aan de Nederlandse Norm Gezond Bewegen (NNGB) voldoet.	30,7% (2011)			23,8 (2016)

Vergroten van de zelfredzaamheid (Drempels weg in Enkhuizen)

Indicatoren	nulmeting	norm	Begroting 2018	Rekening 2018
Mantelzorgers die zeggen tevreden tot zeer tevreden te zijn over de ondersteuning die de gemeente biedt.	70% (2010)			niet gemeten in 2018
Aantal huishoudens dat een beroep doet op het Sociaal Cultureel Participatiefonds.	287 (2016)%		300	295

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018	Meest recent
Banen	Aantal per 1.000 inwoners 15-74 jaar	LISA	2016: 665,4	2017: 557,3
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	2015: 1,42	2015: 1,42
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	2015: 6,63	2015: 6,63
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	CBS	2016: 65,3	2017: 66,7
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	Verwey Jonker Instituut - Kinderen in Tel	2015: 1,4	2015: 1,4
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 1.000 inwoners 18jr en ouder	CBS	2016: 29,7	Eerste helft 2018: 28,2
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 1.000 inwoners 15-65 jaar	CBS	2016: 30,3	Eerste helft 2018: 30
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren t/m 18 jaar	CBS	2016: 11,9	Eerste helft 2018: 11,1
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren t/m 18 jaar	CBS	2016: 1,4	Eerste helft 2018: 1,2
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	CBS	2016: 0,5	Eerste helft 2017: 0,5

Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 1.000 inwoners	GMSD	2015: 15	Eerste helft 2018: 36
Absoluut verzuim	Per 1000 inw. 5-18 jr	DUO	2016: 0,75	2017: 3,72
Relatief verzuim	Per 1000 inw. 5-18 jr	DUO	2016: 18,26	2017: 13,78
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	DUO	2014: 2,1	2016: 2,7
Niet sporters	%	RIVM	-	2016: 51,1

Met wie hebben we samengewerkt?

Gemeenschappelijke regeling - WerkSaam Westfriesland

Doelstelling en openbaar belang:

WerkSaam wil inwoners van Westfriesland naar vermogen laten deelnemen op de reguliere arbeidsmarkt en het beroep van inwoners op een uitkering zoveel mogelijk beperken. Hiertoe ondersteunt WerkSaam werkzoekenden, uitkeringsgerechtigden en werkgevers in de regio.

Activiteiten en ontwikkelingen:

In 2018 heeft het Algemeen Bestuur van WerkSaam een nieuw beleidsplan vastgesteld. Het beleidsplan heet 'Iedereen laten participeren'. In dit plan staat wat WerkSaam tussen 2018-2021 wil bereiken en gaat doen voor haar cliënten. Het nieuwe beleid is op 1 juli 2018 ingegaan en vervangt het eerste beleidsplan dat met de oprichting van WerkSaam is gemaakt. Alle gemeenteraden hebben een zienswijze kunnen geven op het concept beleidsplan.

Arbeidsparticipatie

Bij het ondersteunen naar betaald werk is het vaak een kwestie van een juiste match tussen het arbeidsaanbod en de vraag naar arbeid. In het WerkgeversServicepunt kregen werkgevers advies en ondersteuning bij personele vraagstukken. Ook maakte WerkSaam werkgevers enthousiast voor maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Taalproblemen zijn vaak een grote barrière bij het vinden en behouden van een baan. Cliënten namen de taalmeter en de taaltoets af zodra ze een bijstandsaanvraag bij WerkSaam indienden. De uitslag geeft aan of de beheersing van de Nederlandse taal een punt van aandacht is. Het gaat daarbij om lezen, schrijven, rekenen en spreken op B1-niveau (niveau eind basisschool) en digitale basisvaardigheden. Bij de indicatie van onvoldoende taalbeheersing schakelde WerkSaam het Taalhuis Westfriesland in.

Beschut werk

Beschut werk is bedoeld voor mensen die wel arbeidsvermogen hebben, maar zoveel begeleiding en/of aanpassingen nodig hebben dat niet van een werkgever mag worden verwacht deze mensen in dienst te nemen. Deze mensen hebben uitsluitend in een beschutte omgeving onder aangepaste omstandigheden mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. WerkSaam bood iedereen die een indicatie beschut werk van het UWV heeft gekregen een dienstverband aan.

Een klein onderdeel van de Participatiewet, de bijzondere bijstand, is bij de afzonderlijke gemeenten gebleven.

Gemeenschappelijke regeling - Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Hollands Noorden

Doelstelling en openbaar belang:

De GGD hanteert een preventieve aanpak in het bevorderen, bewaken en beschermen van de gezondheid. Met deze preventieve aanpak wordt de kans op grote gezondheidsproblemen bij inwoners verkleind.

Activiteiten en ontwikkelingen:

De activiteiten waren o.a. het implementeren van het GGD dossier, voorbereiding op de veranderde werkwijze van het Rijksvaccinatieprogramma en deelname aan een projectgroep (RUD, VR en GGD) ter voorbereiding op de Omgevingswet. Er zijn in 2018 twee begrotingswijzigingen geweest. De 1ste begrotingswijziging was voor gemeenten budgetneutraal. In deze wijziging is de begroting 2018 op alle onderdelen geactualiseerd als uitgangspunt voor de begroting 2019. Het effect van deze 2e begrotingswijziging 2018 is dat de gemeentelijke bijdragen zijn geïndexeerd, dit resulteert in een stijging van baten met € 353.000. Daarnaast is de taakstelling die in de primaire begroting was opgenomen op het budget voor Innovatie en Ontwikkeling deels teruggedraaid (extra budget € 153.000). Tenslotte is in de begroting een positief saldo van € 200.000 opgenomen teneinde de financiële positie van de GGD te verbeteren. Op die manier is de negatieve reserve die eind 2017 € 181.000 bedroeg, na afloop van het jaar 2018 weer ingelopen.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018
Totaal lasten	25.435	27.321	29.195
Totaal baten	-5.962	-6.325	-6.801
Saldo van baten en lasten	19.473	20.996	22.394
Toevoeging aan reserves	23	23	23
Onttrekking aan reserves	-55	-1.622	-2.709
Resultaat	19.441	19.397	19.708

Toelichting op afwijkingen

Lasten	Bedrag	V/N
De subsidievaststelling aan de houder ten behoeve van het peuterspeelzaalwerk moet nog plaatsvinden. Op grond van deze subsidievaststelling vindt een nabetaling plaats.	273	V
De exploitatie van Stichting Recreatievoorziening Enkhuizen (zwembad) is hoger dan het subsidieplafond.	-109	N
Kunst- en kunstzinnige vorming: De collectiebeheerder is langdurig ziek geweest en niet vervangen. Hier is voor gekozen, omdat het inwerken van een tijdelijke beheerder inefficiënt zou zijn. Per saldo levert dit een voordeel op van € 20.000,-. Ook zijn de twee stelposten van beide € 10.000,- (t.b.v. de cultuurhistorische collectie) niet volledig benut, omdat er wat kleinere restauraties zijn uitgevoerd en het onderhoud van de beelden in de buitenruimte eenmalig niet is uitgevoerd. Vorming- en ontwikkelingswerk: Deze begrotingspost is opgebouwd uit meerdere subsidieplafonds van in totaal € 458.000,-. Hierin zijn ook eenmalige taken verwerkt, zoals de afwikkeling van de GR en een eenmalige subsidie voor het bodemherstel van wachtschip De Mercury in 2018. Alle afwijkingen tussen de subsidieverlening en het subsidieplafond vormen samen een verschil van € 44.000,-.	84	V
Inkomensregelingen BUIG: Er zijn in 2018 minder uitgaven geweest, afgerond 30.000,-, dan uitkering ontvangen van het Rijk. Volgens afspraken in de gemeenschappelijke regeling WerkSaam Westfriesland vloeit een overschot terug naar de gemeenten. Bijzondere bijstand: er is 170.000,- (afgerond) meer uitgegeven dan begroot. De bijzondere bijstand is een open einde regeling.	-232	N
Begeleide participatie Dit betreft een open einde regeling. Voor 2018 zijn de kosten voor huishoudelijke hulp, begeleiding en dagbesteding aanmerkelijk hoger uitgevallen dan begroot.	-793	N
Arbeidsparticipatie Arbeidsparticipatie is onderdeel van de integratie-uitkering sociaal domein waarvan 90% wordt overgedragen aan WerkSaam met een taakstellend karakter. 10% wordt besteed aan het 'couleur locale' project: Een nieuw begin. Er zou geen overschot moeten zijn, de baten en lasten worden gecorrigeerd met de jaarrekening van WerkSaam.	34	V
Maatwerkvoorziening (Wmo) De Wmo betreft een zogenaamde open einde regeling. Dit houdt in dat de gemeente niet kan sturen op budgetten, maar dat de gevraagde zorg de hoogte van het benutten bepaalt. Hierdoor wijkt de werkelijkheid erg af van de begroting. Op de Wmo-voorzieningen ontstaat een nadeel.	-192	N

Maatwerkdienstverlening 18+ De Wmo betreft een zogenaamde open einde regeling. Dit houdt in dat de gemeente niet kan sturen op budgetten, maar dat de gevraagde zorg de hoogte van het benutten bepaalt. Hierdoor wijkt de werkelijkheid erg af van de begroting. Op de Wmo-voorzieningen ontstaat een voordeel. In februari 2018 is de gemeenteraad akkoord gegaan met het uitvoeringsplan lokale schuldhelpverlening. De verwachting was dat snel gestart kon worden met medewerkers voor de uitvoering. Dit bleek lastiger dan verwacht. De preventiemedewerker is gestart in augustus 2018 en de schulddienstverlener is gestart in oktober 2018. Hierdoor zijn de personele lasten lager uitgevallen. Voor een systeem voor schuldhelpverlening is ook geld gereserveerd. Naar verwachting zal het systeem in 2019 worden aangeschaft.	148	V
Maatwerkdienstverlening 18- De decentralisatie jeugdzorg betreft een open einde regeling. Dit houdt in dat de gemeente niet kan sturen op de uitgaven, maar dat de wettelijke taak de hoogte van de budgetbenutting bepaalt.	-864	N
Geëscaleerde zorg 18+ Vanuit de centrumgemeente Hoorn is een bijdrage ontvangen uit de reserve beschermd wonen. Na aftrek van de kosten van de inloop GGZ resteert een positief saldo.	43	V
Geëscaleerde zorg 18- De decentralisatie jeugdzorg betreft een open einde regeling. Dit houdt in dat de gemeente niet kan sturen op de uitgaven maar dat de wettelijke taak de hoogte van de budgetuitnutting bepaalt.	-87	N
Het voordeel door indexatie dat in de najaarsnota 2018 is opgenomen, is niet gerealiseerd. Het maatwerk dat door de GGD is uitgevoerd is hoger dan begroot.	-80	N
SED	97	V
Overige verschillen	8	N
Interne doorbelasting van klokuren onderwijs. Het gebruik van sportaccommodaties wordt doorbelast o.b.v. gebruik aan de scholen. Deze uren worden weer door het rijk vergoed.	-43	N
Totaal lasten	-1.874	N

Baten	Bedrag	V/N
Inkomensregelingen	77	V
Sportbeleid en activering	44	V
Begeleide participatie Beschut werk en sociale werkvoorzieningen worden één op één overgedragen aan WerkSaam voor uitvoering ervan. WerkSaam voert deze activiteiten uit binnen dit budget.	-11	N

Maatwerkdienstverlening 18+	-71	N
De Wmo betreft een zogenaamde open einde regeling. Dit houdt in dat de gemeente niet kan sturen op budgetten, maar dat de gevraagde zorg de hoogte van het benutten bepaalt. Hierdoor wijkt de werkelijkheid erg af van de begroting. Op de Wmo-voorzieningen ontstaat een nadeel.		
Verzekeringsuitkering inzake diefstal AED's.	11	V
Facilitair beheert de sportaccommodaties in Enkhuizen. Dit jaar zijn er meer kosten aan de accommodaties geweest, omdat er niet voor alle gebouwen nog onderhoudsplannen zijn en er nog keuzes gemaakt moeten worden over de verdere exploitatie van deze gebouwen. De restwaarde van de verkoop van het gebouw aan de Tussen de twee havens 11a is geboekt bij facilitair. Facilitair heeft nog niet alle contracten voor de kinderopvang opgenomen in haar begroting.	416	V
Overige verschillen	10	V
Totaal baten	476	V

Per saldo een nadeel van	-1.398	N
---------------------------------	---------------	----------

Mutaties reserves*	Storting	Onttrekking
Sociaal domein		2.650
Kunst- en museumbeleid	23	59
Huisvestingsvoorzieningen onderwijs: geen mutaties		
Totaal	23	2.709

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Mutaties voorzieningen	Storing	Onttrekking
Investeringsubsidie wijkcentrum; geen mutaties		
Totaal		

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Milieu

Portefeuillehouder: E. Heutink

Inleiding

Het onderdeel milieu uit dit programma bestaat uit de drie componenten: milieu, duurzaamheid en circulaire economie. Kwalitatieve vergunningverlening, handhaving en toezicht in het omgevingsrecht draagt bij aan een schoner milieu. Op het gebied van duurzame ontwikkeling gaat het om een evenwichtige ontwikkeling waarbij rekening wordt gehouden met de mens (People), het milieu (Planet, ecologie en natuurlijke hulpbronnen) en de economie (Profit). Op het gebied van Circulaire Economie streven we naar een efficiënte afvalinzameling waar de juiste afweging wordt gemaakt tussen milieurendement, service en kosten.

Ontwikkelingen

Begraafplaatsen

Landelijke cijfers laten zien dat het aantal crematies toeneemt ten koste van het aantal begravingen.

Afval

In 2018 zijn drie belangrijke trajecten gestart:

- 1) Onderhandelingen met HVC voor een nieuwe dienstverleningsovereenkomst
- 2) Voorbereidingen voor een nieuw afvalbeleidsplan
- 3) Onderzoek naar een nieuwe vorm voor het CAW.

Een extern bureau is ingehuurd om ons bij te staan in de drie trajecten.

Circulaire Economie

In 2018 is besloten een onderzoek uit te voeren naar de potentiële projecten op het gebied van circulaire economie en vervolgens een beleidsplan op te stellen. Omdat de drie bovengenoemde trajecten op het gebied van huishoudelijk afval meer tijd hebben ingenomen dan aanvankelijk gedacht, wordt het onderzoek en het beleidsplan in 2019 verder uitgewerkt.

Duurzaamheid

In 2018 is gestart met een onderzoek naar het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen. Gestart met het project voor een Regionale Energie Strategie (RES) en hierin ook de Westfriesse Energie Strategie (WES) verwerkt. De WES geeft inzicht in de kansen en kwaliteiten van Westfriesland binnen de RES NHN.

Er heeft onderzoek plaatsgevonden naar mogelijkheden van een drijvend veld zonnepanelen in de Oksel. Dit initiatief staat nu 'on hold', omdat Rijkswaterstaat nader onderzoek uitvoert naar drijvende zonnepanelen in het water.

Bewoners hebben gebruik kunnen maken van het duurzaam bouwloket met vragen over het verduurzamen van de woning. Er is een actie voor huiseigenaren gehouden samen met Puur slim Westfriesland en Winst uit je woning. 5.000 huiseigenaren zijn aangeschreven over

isolatiemaatregelen en zonnepanelen. Een deel van deze bewoners kon gebruik maken van een maatwerkadvies. Er zijn ook informatieavonden georganiseerd.

Er is voor de interne collega's een kennissessie gehouden om te informeren over aardasvrije nieuwbouw per 1 juli 2018.

Samen met partner is een verkenning gedaan en gekeken hoe we kunnen komen tot een pad naar een aardgasvrije toekomst.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Bedrijven en burgers krijgen goede dienstverlening als het gaat om vergunningen en handhaving milieu.	De doelstellingen van de RUD NHN zijn conform planning gerealiseerd. Er zijn 37 klachten door de RUD NHN in behandeling genomen. Er is slechts 1 last onder dwangsom opgelegd.	Het naleefgedrag van bedrijven bij een 1e milieucontrole is 79%. Bij een hercontrole is dit 90%.
Het duurzaamheidsbeleid draagt bij aan een klimaatvriendelijke stad met een gezonde leefomgeving waarbij het aandeel duurzaam opgewekte energie wordt vergroot en een jaarlijkse energiebesparing van 2% wordt gerealiseerd.	Particuliere woningeigenaren zijn aangeschreven om woning te isoleren en eventueel treffen van duurzaamheidsmaatregelen inclusief informatieavonden. Bedrijven en ondernemers geïnformeerd over duurzaamheidsmaatregelen.	De totale hoeveelheid energiegebruik van 2017 t.o.v. 2016 laat een dalende lijn zien. Totale energiegebruik in 2016: 655 TJ (terrajoule) in 2017 644 TJ. Bebouwde omgeving (deel woningen) in 2016: 419 TJ in 2017: 415 TJ.
De landelijke doelstellingen van 14% duurzame energie in 2020 zijn leidend.	Deze lijn is nog van toepassing.	We blijven achter op de doelstelling van 14% in 2020.
Efficiënte afvalscheiding met een juiste afweging tussen milieurendement, service en kosten.	Vorbereidingen zijn uitgevoerd voor het opstellen van een afvalbeleidsplan, onderhandelingen gestart voor een nieuwe DVO en onderzoek aangevangen naar een eventuele nieuwe samenwerkingsvorm voor het CAW. Een extern bureau is ingehuurd om ons hierbij te begeleiden.	In 2019 zal de uitwerking zichtbaar worden.
De begraafplaats wordt 'levend' gehouden door deze actief te blijven gebruiken. Niet alleen als begraafplaats, maar ook als gedenkpark met behoud van goede, kwalitatieve en historische uitstraling.	De begraafplaats wordt op een hoog beeldkwaliteit onderhouden en jaarlijks wordt rond Allerzielen de begraafplaats 's-avonds opengesteld en stemmig verlicht.	De begraafplaats is een sfeervol wandelpark en herdenkingsplek voor bezoekers en nabestaanden.
Voorkomen van wateroverlast en waterschade	Vervanging riolering nabij Ketenwaal. Met een innovatieve werkmethode is een put in de Goudenregenstraat	Behoud van de afvoer van de riolering

	vernieuwd.	
--	------------	--

Indicatoren

Indicatoren

Indicatoren	Nulmeting	Norm	Begroting Rekening	
			2018	2018
Duurzame energie			7%	6,2%
Restafval (kg/inw/jr)			200	191
Gescheiden inzameling (VANG)			65%	66,2%

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018	Meest recent
Omvang huishoudelijk afval	Kg/inwoner	CBS	2015: 225	2017: 194
Hernieuwbare electriciteit	%	RWS	2015: 6,7	2017: 6,2

Met wie hebben we samengewerkt?

Gemeenschappelijke regeling - Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD)

Doelstelling en openbaar belang:

Het behartigen van de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van milieutaken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Op het gebied van de takendiscussie zijn in 2018 de randvoorwaarden (taakinbreng) en beleidsregels (taakvermindering) op bestuurlijk niveau vastgelegd.

Met betrekking tot de toekomstige financieringsvorm is in 2018 afgesproken dat erin 2020 een bestuurlijke keuze wordt gemaakt over de wijze waarop de jaarlijkse bijdrage van de deelnemers tot stand komt. Dit gebeurt op basis van een onderzoek naar verschillende varianten en hun voor- en nadelen voor deelnemers en RUD-organisatie. Een proefperiode die start in 2019.

In oktober 2018 is een visiedocument voor de jaren 2018-2022 vastgesteld. Dit document geeft het algemeen bestuur richting aan de doorontwikkeling van de organisatie in de bestuursperiode.

In 2018 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de implementatie van de Omgevingswet binnen de RUD-organisatie (interne opleiding/ontwikkeling).

Het masterplan ICT is op 1 mei gestart. Door de uitvoering van dit masterplan wordt de bedrijfsvoering versterkt en in het primaire proces doelmatiger gewerkt.

De RUD NHN heeft in 2018 ook een strategische personeelsplanning opgesteld. Hierin is onder andere het personeelsverloop in relatie tot de noodzakelijke verjonging van de organisatie bekeken. Als onderdeel zijn in september 2018 elf trainees gestart.

Gemeenschappelijke regeling - Centraal afvalverwijderingsbedrijf Westfriesland (CAW)

Doelstelling en openbaar belang:

De besluitvorming omtrent het afvalbeleid en het opdrachtgeverschap aan HVC ligt bij het CAW. Daarnaast is de gemeente, door haar deelname in het CAW aandeelhouder van de NV HVC. Door de garantstelling van de leningen ontvangt de gemeente een garantstellingsprovisie.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Door het CAW werden in 2018 de volgende activiteiten uitgevoerd:

1. Beleidsontwikkeling.
2. Opdrachtgever aan HVC voor de inzameling van afval door middel van de dienstverleningsovereenkomst (DVO).
2. Vervullen aandeelhouders rol.
3. Beheren van de voormalige stortplaats in Westwoud.
4. Traject om te komen tot een nieuwe DVO.
5. Opstellen van een nieuw afvalbeleidsplan.
5. Onderzoek naar een vernieuwde vorm van het CAW.
6. Overige de taken en bevoegdheden die voortkomen uit de gemeenschappelijke regeling, zoals het aanpassen van de afvalstoffenverordening.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018
Totaal lasten	3.941	4.129	4.170
Totaal baten	-4.759	-4.717	-4.823
Saldo van baten en lasten	-818	-588	-653
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Resultaat	-818	-588	-653

Toelichting op afwijkingen

Lasten	Bedrag	V/N
Hogere kapitaallasten riolering.	-69	N
Lagere bijdrage SED organisatie op riolering.	20	V
Rioleringswerkzaamheden t.b.v. derden.	-31	N
De 2e begrotingswijziging 2018 van de RUD HNH levert een incidenteel voordeel op.	15	V
Klimaat/duurzaamheid: de projecten die hiervan betaald dienen te worden, lopen door in 2019. Het betreft onderzoek naar een voorverkenning van het gas los en een onderzoek naar het verduurzamen van de eigen gemeentelijke gebouwen.	20	V
Overige verschillen.	5	V
Totaal lasten	-40	N

Baten	Bedrag	V/N
Hogere onttrekking uit de voorziening riolering.	112	V
Hogere opbrengsten rioleringswerkzaamheden t.b.v. derden.	-7	N
Totaal baten	105	V

Per saldo een voordeel van	65	V
-----------------------------------	-----------	----------

Mutaties reserves*	Storting	Onttrekking
Egalisatie tarieven riolering.		77
Energiebeleid: geen mutaties.		
Totaal		77

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Mutaties voorzieningen	Storing	Onttrekking
Voorziening riolering.		183
Begraafplaats.	76	103
Totaal	76	286

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling

Portefeuillehouder: E. Struijlaart

Inleiding

Met het programma voor deze beleidsvelden beoogt de gemeente Enkhuizen een evenwichtig en duurzaam kader te geven voor de inrichting en het gebruik van de ruimte.

Voor de huidige en toekomstige inwoners zal naar verwachting het geactualiseerde beleid leiden tot een uitkomst waarbij het aantal woningen en de gewenste kwaliteit passend is en aansluit bij hun behoefte. Hierbij is speciale aandacht voor kwetsbare groepen.

Ontwikkelingen

Er zijn geen ontwikkelingen te melden.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we ervoor gedaan?

Doelstelling	Wat hebben we ervoor gedaan?	Wat hebben we bereikt?
Passend woningaanbod voor elke inwoner.	Er zijn met de woningcorporatie Welwonen prestatie-afspraken gemaakt. Er zijn een aantal woningbouwplannen gefaciliteerd.	Er zijn diverse woningen toegevoegd aan de voorraad. Zie de tabel Indicatoren.
Een evenwichtige en duurzame ruimtelijke ontwikkeling van Enkhuizen.	Versterken van de Gemeenschappelijke regeling Archeologie Westfriese Gemeenten (GR-AWF). De haalbaarheid van het resterende deel van de woonwijk Gommerwijk-west-west zijn onderzocht. Samenwerking met Woondiensten Enkhuizen. Onderzoeken zijn uitgevoerd.	De gemeenten Texel en Schagen zijn toegetreden tot de GR-AWF. Financiële berekeningen beschikbaar te hebben en visualisaties. Begin 2019 worden de resultaten aan de raad voorgelegd. Actualisering van de Prestatie-afspraken 2017-2020 met de zogeheten jaarschijf in december. In regionaal verband inzicht hebben in zowel de kwantitatieve als de kwalitatieve woningbehoefte. Dit wordt in 2019 ter informatie aan de raad voorgelegd.

	Uitvoering is gegeven aan de Uitkoopregeling woningen onder hoogspanningsleidingen.	De woningen Westeinde 111 en 113 zijn gesloopt en de locatie is archeologisch onderzocht. Het bestemmingsplan wordt in 2019 herzien.
	Vergunningen zijn verleend.	165 verleende omgevingsvergunningen.
	Bouwleges zijn in rekening gebracht.	53 sloopmeldingen geaccepteerd. Voornamelijk voor het saneren van asbestcement golfplaten.
		€ 515.000,-

Indicatoren

Passend woningaanbod voor elke inwoner

Indicatoren	Nulmeting	Norm	Begroting 2018	Rekening 2018
Aantal te bouwen woningen uitleglocatie		33-55 per jaar	35-55	14
Aantal te bouwen woningen inbreiding		20-30 per jaar	20-30	10

Verplichte indicatoren

Naam indicator	Eenheid	Bron	Begroting 2018	Meest recent
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	CBS	2016: 177	2018: 189
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	Basisregistratie adressen en gebouwen	2014: 6,8	2016: 4
Demografische druk	%	CBS	2017: 71,9	2018: 73,8
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2017: 629	2018: 630
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	COELO	2017: 742	2018: 744

Met wie hebben we samengewerkt?

Gemeenschappelijke regeling - Archeologie Westfriese Gemeenten (AWF)

Doelstelling en openbaar belang:

Het doel van deze gemeenschappelijke regeling is om op beleidsmatig en uitvoerend niveau gezamenlijke belangen te behartigen op het gebied van archeologie.

Activiteiten en ontwikkelingen:

In 2018 zijn de gemeenten Texel en Schagen toegetreden tot de AWF.

Op vrijdagavond 12 oktober en zaterdag 13 oktober heeft Archeologie West-Friesland 'De 5de Dag van de Westfrieze Archeologie' in de Zuiderkerk (Pancratius) van Enkhuizen gehouden. Dit bestond uit een archeologie-informatiemarkt met de nadruk op de archeologie van Enkhuizen. Speciaal voor de Archeologiedagen heeft een archeoloog van de GR een bijzonder onderzoek verricht in de Torenstraat dat is uitgewerkt tot het boek 'Een huwelijk aan diggelen'. Het betrof de woning en de beerput van Doctor Zacheus de Jager en zijn echtgenote Margaretha van Berensteyn. Deze fraaie publicatie is aan de burgemeester van Enkhuizen aangeboden. De combinatie van een populair wetenschappelijke publicatie, een cultuurhistorisch toneelstuk en 17de-eeuwse muzikale omlijsting maakten de avond voor de ongeveer 150 genodigden tot een waardevolle bijeenkomst.

Op zaterdag 13 oktober werd het in 2017 aan de Davidstraat te Enkhuizen opgegraven terracotta beeld van de god van de handel Mercurius onthuld. Voor het grote publiek was een nog uitgebreidere infomarkt dan op de vrijdag. In totaal brachten 893 personen een bezoek aan de 5de Westfrieze Dag van de Archeologie. Nog nooit was het bezoekersaantal zo hoog.

De tentoonstelling van Zacheus de Jager is daarna verplaatst naar de tentoonstellingsruimte van vereniging Oud Enkhuizen in het Waag-gebouw aan de Kaasmarkt. Hier was de expositie nog een aantal weken te zien.

Naast bovenstaande publieksactiviteiten zijn de gebruikelijke archeologische adviezen bij grondverstoringen verstrekt.

Wat heeft het gekost?

	Primitieve begroting 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018
Totaal lasten	1.732	1.854	1.667
Totaal baten	-417	-734	-745
Saldo van baten en lasten	1.315	1.120	921
Toevoeging aan reserves	0	0	0
Onttrekking aan reserves	0	0	0
Resultaat	1.315	1.120	921

Toelichting op afwijkingen

Lasten	Bedrag	V/N
Toerekening personeelslasten en interne doorberekeningen.	-50	N
Het starten van de kwaliteitsverbetering van de BAG is na de voorbereiding van verschillende onderdelen pas in september op stoom gekomen en daarmee ook de uitgavekant. Enkele onderdelen komen pas in 2019 tot uitvoering, waaronder digitalisering van bouwdoosiers en controle op bedrijfspanden.	62	V
Voor de nog komende uitvoering van het Plan van aanpak met uitvoeringsprogramma invoering Omgevingswet wordt dit restant overgeheveld.	90	V
Bestemmingsplannen. Medio het jaar 2018 is de actualiseringsplicht formeel afgeschaft om zodoende meer middelen te kunnen besteden aan de implementatie van de omgevingswet. Bestemmingsplannen moeten dan namelijk worden uitgebreid/aangepast tot omgevingsplannen.	71	V
Overige verschillen.	14	V
Totaal lasten	187	V

Baten	Bedrag	V/N
Overige verschillen.	11	V
Totaal baten	11	V

Per saldo een voordeel van	198	V
-----------------------------------	------------	----------

Mutaties reserves*	Storting	Onttrekking
Volkshuisvestingsfonds; geen mutaties.		
Actualisering bestemmingsplannen: geen mutaties.		
Totaal		

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Mutaties voorzieningen	Storing	Onttrekking
Bij dit programma behoren geen voorzieningen.		
Totaal		

* De mutaties worden toegelicht bij de toelichting op de balans.

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Deze inkomsten zijn vrij te besteden.

Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn inkomsten van een gemeente waarvoor geen bestedingsdoel is bepaald. Deze inkomsten zijn vrij te besteden.

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Algemene dekkingsmiddelen	Primitieve begroting 2018	Begroting 2018 na wijziging	Rekening 2018
Lokale heffingen	3.658	3.958	3.857
Algemene uitkering	28.723	28.990	29.108
Dividend	214	330	415
Nutsbedrijven	124	83	0
Financiering	-154	0	4
Lasten onvoorziene uitgaven	-25	-25	0
Totaal	32.540	33.336	33.384

Lokale heffingen

Lokale heffingen bestaan uit gebonden en niet gebonden heffingen. Gebonden heffingen zijn bijvoorbeeld afvalstoffenheffing en rioolheffing en zijn niet vrij aanwendbaar. Zij worden verantwoord op het taakveld waar ook de kosten worden gemaakt. Een niet gebonden heffing is de Onroerende Zaak Belasting (OZB). Deze belasting is dus vrij aanwendbaar. In de paragraaf lokale heffingen staat een nadere specificatie en toelichting op deze belastingen en het gevoerde beleid.

Algemene uitkering

In de primaire begroting 2018 is uitgegaan van een algemene uitkering met een totale omvang van € 28.723.000. Bij de Najaarsnota 2017, de Kadernota 2018-2022 en de Najaarsnota 2018 is de raming op basis van onder andere de juni en septembercirculaire bijgesteld tot een bedrag van € 28.990.000.

Het uiteindelijke bedrag dat in 2018 is ontvangen als algemene uitkering bedraagt € 29.108.000. Een positief verschil van in totaal € 118.000. Enerzijds veroorzaakt door nagekomen afrekeningen van oude jaren (€ 33.000), anderzijds veroorzaakt door een positieve bijstelling als gevolg van de decembercirculaire 2018 (€ 85.000). De verschillen hebben als gevolg van het tijdstip van bekendmaking niet meer tot een bijstelling van de raming in de begroting geleid. De positieve bijstelling van € 85.000 die is voortgekomen uit de decembercirculaire 2018 is voornamelijk ontstaan vanuit een extra vergoeding voor de extra kosten die samenhangen met de verhoging van de raadsvergoeding voor raadsleden

€ 53.000. Daarnaast is er sprake van een positieve bijstelling van € 21.000 als gevolg van aanpassingen in de maatstaven en gewichten op basis van de meest recente informatie. Het resterende bedrag van € 11.000 heeft betrekking op schuldhelpverlening.

Dividend

BNG

Het resultaat van de BNG over het boekjaar 2017 bedroeg € 393 miljoen. Aan de aandeelhouders werd 37,5% (2016 was 25%) van de winst na belastingen uitgekeerd. Dat kwam neer op een bedrag van € 2,53 per aandeel (2016: € 1,64 per aandeel).

ALLIANDER

Het resultaat van Alliander over het boekjaar 2017 bedroeg € 203 miljoen. Van dit resultaat werd € 91,5 miljoen (45% van het resultaat na belastingen) uitgekeerd aan de aandeelhouders.

Dit betekent voor Enkhuizen € 83.000.

Dividend	Totale boekwaarde	Begrote inkomsten	Werkelijke inkomsten
Aandelen Stadsherstel	7	geen	Geen
130.650 aandelen BNG	296	330	330
124.198 aandelen Alliander	66	83	83
Aandelen Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord	1	geen	geen

Nutsbedrijven	Totale boekwaarde	Begrote inkomsten	Werkelijke inkomsten
Garantstelling HVC (deze inkomsten zijn begroot onder programma 6; milieu)		55	62

Financiering

De Gemeente Enkhuizen heeft per 1 januari 2018 een bedrag van € 21.000.000 aan langlopende leningen aangetrokken. Ook werd er een lening aangetrokken van € 5.000.000. Afgelost werd een bedrag van € 2.500.000, zodat de totale leningenportefeuille per 31 december 2018 uitkomt op een bedrag van € 23.500.000. De hiermee gepaard gaande rentelasten bedragen € 597.000. Wat niet wordt gefinancierd met langlopende leningen wordt betaald met kortlopende leningen en rekening-courant krediet. Voor de kortlopende financiering was het rentepercentage in 2018 negatief, waardoor een bedrag van € 12.000 aan rente werd ontvangen. Na de doorberekening van de netto rentelasten aan de taakvelden resteert een saldo van € 4.000. Van het Stimuleringsfonds volkshuisvesting is € 42.000 aan rente ontvangen. Van de grootboek nationale schuld wordt jaarlijks rente ontvangen op uitstaande obligaties.

Financiering	Totale boekwaarde	Begrote inkomsten	Werkelijke inkomsten
<i>Van grootboek nationale schuld wordt jaarlijks rente ontvangen op uitstaande obligaties</i>			
Grootboekinschrijving 2,5%	58	Geen	1
Grootboekinschrijving 3,0%	2	Geen	geen

De reserves fungeren als eigen financieringsmiddelen. Over het bedrag van de reserves wordt 2018 op aanbeveling van de commissie BBV geen rente doorberekend aan de taakvelden. Een deel van de rente kan worden doorberekend aan derden, bijvoorbeeld van verstrekte geldleningen of worden doorbelast aan zelfstandige, bedrijfsmatige onderdelen zoals de bouwgrondexploitaties en de kosten van riolering. Deze rentekosten drukken niet op de begroting. In onze gemeente hanteren wij het systeem van 'totaalfinanciering'. Dit wil zeggen dat niet per investering geld wordt aangetrokken, maar leningen worden afgesloten op basis van de totale financieringsbehoefte. De totale netto financieringslasten worden via het omslagpercentage aan de producten toegerekend op basis van de investeringen voor die producten.

Met wie hebben we samengewerkt?

Deelneming - NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)

Doelstelling en openbaar belang:

De BNG draagt met gespecialiseerde dienstverlening bij aan het beperken van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger.

Activiteiten en ontwikkelingen:

BNG Bank wil haar positie als bankier van en voor overheden en voor instellingen met een maatschappelijk belang onverkort handhaven. De Bank heeft toegang tot financieringsmiddelen tegen scherpe prijzen die weer door worden gegeven aan de decentrale overheden en aan instellingen met een maatschappelijk belang. Dit leidt uiteindelijk tot lagere kosten voor tal van voorzieningen. Daarnaast wil de bank zich explicieter profileren ten aanzien van duurzaamheid.

Deelneming - NV Houdstermaatschappij Gaskop Noord-Holland

Doelstelling en openbaar belang:

Via energienetwerken zorgt Alliander voor de distributie van gas en elektriciteit in een groot deel van Nederland. Alliander brengt een open en duurzame energiemarkt dichterbij.

Activiteiten en ontwikkelingen:

Economische groei

Alliander heeft te maken met een forse economische groei. Voor Alliander betekent dit dat er veel meer nieuwe huizen, bedrijven en gebouwen aangesloten moeten worden. Bovendien neemt de vermogensvraag door de groei van bedrijven aanzienlijk toe.

Energietransitie

We zien in de praktijk dat de energietransitie leidt tot veel meer lokale opwek én lokaal gebruik van energie: zonne-energie wordt steeds betaalbaarder en in de regio's waar

Alliander actief is, zijn veel plannen voor grootschalige zonneparken. Verder worden er diverse windparken gerealiseerd en is elektrisch vervoer niet meer weg te denken uit het straatbeeld.

Klimaattafel Gebouwde Omgeving

Alliander nam namens Netbeheer Nederland (NBNL) deel aan de klimaattafel Gebouwde Omgeving om de belangen van de netbeheerders te behartigen. Voor Alliander is het de grootste uitdaging om te voorkomen dat de energie-infrastructuur het knelpunt wordt in de energietransitie. Alliander heeft hierin een cruciale rol.

Reserves en voorzieningen behorende bij algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Reserves	Werkelijk 31-12-2017	Werkelijk 31-12-2018
Algemene reserve	6.022	4.799
Bouwgrondexploitatie	1.190	1.494
Dekking afschrijvingslasten	283	576
Bedrijfsrisicoreserve	3.500	3.500

Algemene reserve

Algemene Reserve: de algemene reserve is bedoeld voor het versterken van het financieel weerstandsvermogen van de gemeente, dus in beginsel de buffer om tegenvallers op te vangen. Naast de algemene reserve wordt bij de bestemmingsreserves nog een buffer aangehouden om specifieke risico's in de bedrijfsvoering (tijdelijk) op te kunnen vangen. In de nota reserves en voorzieningen is de omvang van deze bestemmingsreserve bepaald op € 3.500.000.

Gedurende het jaar 2018 zijn er een aantal besluiten geweest die hebben geleid tot een mutatie in de algemene reserve:

Omschrijving	Bedrag
Toevoeging resultaat 2017	865.000
Storting van het budget voor de inzet van de data-analist op het gebied van ondermijning	7.000
SED organisatie ten behoeve van ontwikkelplan	-1.265.000
Incidentele kosten omgevingswet (kadernota 2017)	30.000
Overheveling budgetten van 2017 naar 2018	-469.000
Financiële afwikkeling uittrede GR Financiering personeelsplan muziekschool	-121.000
Hertenkamp beheerkosten	-85.000
Hertenkamp aanleg toegangspad	-125.000

Reserve bouwgrondexploitatie

De toevoeging betreft de gedeeltelijke vrijval van de voorziening Schepenwijk, € 184.000 en de volledige vrijval van de voorziening Oksel ad € 140.000. Er werd een bedrag van € 20.000 onttrokken ten behoeve van de Zilverstraat.

Reserve dekking afschrijvingslasten

Er is een bedrag toegevoegd van € 228.000 voor het toegangspad en de opstallen van het hertenkamp. Daarnaast is een bedrag van € 65.000 toegevoegd voor de afschrijvingslasten van:

- Aanschaf automatische doormeld-brandmeldinstallatie Drommedaris
- Verbeteren omgeving basisschool Het Mozaiek
- Aanschaf luchtverwarmer De Sprong
- Het realiseren van parkeervakken

Reserve bedrijfsrisico's

Deze reserve fungeert als buffer voor specifieke risico's in de bedrijfsvoering. Met deze reserve kunnen tijdelijke tekorten in onderdelen van de bedrijfsvoering worden opgevangen. In de nota reserves en voorzieningen is deze buffer vastgesteld op € 3.500.000.

Overhead

Met ingang van 2017 moet overhead centraal worden begroot en verantwoord in de begroting en de jaarstukken. Onder overhead wordt verstaan het geheel van functies gericht op de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces. Enkele voorbeelden zijn: leidinggevenden primaire proces, communicatie, juridische zaken, bestuurszaken, bestuursondersteuning, facilitaire zaken, ICT, huisvesting en financiën, toezicht en controle op de eigen organisatie.

Het uitgangspunt is dat kosten zoveel mogelijk direct worden toegerekend aan de betreffende taakvelden/activiteiten. In het gewijzigde BBV worden baten en lasten van overhead niet meer onder de afzonderlijke beleidsprogramma's geregistreerd maar centraal onder een afzonderlijk taakveld.

Overzicht overhead

Het is vanaf 2017 verplicht een overzicht van kosten van overhead op te nemen. In het onderstaand overzicht wordt weergegeven hoe het bedrag voor overhead in 2018 is opgebouwd:

Overhead

	<i>Lasten</i>	<i>Baten</i>
Overhead	4.078	
Ondersteuning organisatie	131	
Communicatie	53	
Juridische zaken	14	
Algemene kosten bedrijfsvoering	466	28
Werkplaats	88	3
	4.830	31

Vennootschapsbelasting

De gemeente drijft met een deel van de activiteiten geen onderneming doordat niet wordt voldaan aan één of meerdere ondernemingscriteria. Hierbij moet onder meer worden gedacht aan de verhuur van onroerend goed. Met de grondexploitaties wordt onzes inziens een onderneming gedreven. Het compensabele verlies bedroeg eind 2018 € 166.300. De gemeente zal bij het opstellen van de jaarrekening daarom geen rekening hoeven te houden met een belastinglast.

Onvoorzien

In de primitieve begroting wordt jaarlijks een bedrag van € 25.000 opgenomen voor incidentele uitgaven. In 2018 zijn er geen aanwendungen geweest van deze post.

Paragrafen

Lokale heffingen

Inleiding

In de Gemeentewet en in enkele bijzondere wetten is geregeld welke lokale heffingen de gemeente aan de inwoners en bedrijven mag opleggen. De raad bepaalt welke van die heffingen daadwerkelijk worden geheven.

De gemeente Enkhuizen kent de volgende lokale heffingen:

- Belastingen waarvan de opbrengst vrij besteedbaar is. Hiertoe behoren de onroerendezaakbelastingen (OZB), roerende zaakbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting.
- Belastingen om kosten mee te verhalen: de heffingen en rechten. De opbrengst is niet vrij besteedbaar maar is gerelateerd aan de betreffende gemeentelijke zorgplicht of specifieke dienstverlening. Hiertoe behoren de rioolheffing, afvalstoffenheffing, secretarieleges, leges omgevingsvergunningen, begrafenisrechten, marktgelden, havengelden, reinigingsrechten en gemakkelijkhedenretributie.

Volgens art. 10 van het BBV bevat de paragraaf lokale heffingen ten minste:

- de geraamde inkomsten;
- het beleid ten aanzien van lokale heffingen;
- een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van tarieven van heffingen, die hoogstens kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- een aanduiding van de lokale lastendruk;
- een beschrijving van het kwijtscheldingsbeleid.

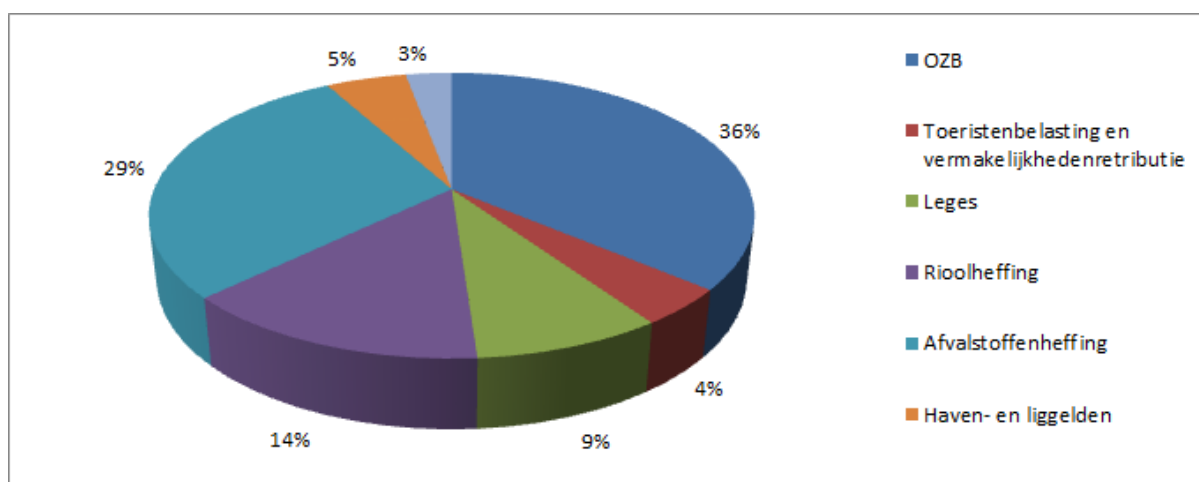
Gerealiseerde inkomsten

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de lokale heffingen en de verwachte opbrengsten in de begroting 2018 en de daadwerkelijke inkomsten.

Belastingen	Begroting 2018	Werkelijk 2018
Onroerende-zaakbelastingen op woningen (eigenaren)	1.692.000	1.725.000
Onroerende-zaakbelastingen op niet-woningen (eigenaren)	1.145.000	1.163.000
Onroerende-zaakbelastingen op niet-woningen (gebruikers)	881.000	747.000
Roerende-zaakbelasting		
Precariobelasting	48.000	58.000
Toeristenbelasting	374.000	306.000
Totaal	4.140.000	3.999.000
Heffingen	Begroting 2018	Werkelijk 2018
Secretarieleges	323.000	332.000
Leges omgevingsvergunningen	548.000	526.000
Begrafenisrechten	230.000	196.000

Rioolheffing	1.425.000	1.410.000
Afvalstoffenheffing	2.924.000	2.921.000
Staangelden markten	11.000	7.000
Haven- en liggelden	516.000	516.000
Overige heffingen	34.000	34.000
Vermakelijkhedenretributie	130.000	116.000
Totaal	6.141.000	6.058.000

Het totaal aan belastingen en heffingen bedraagt € 6 miljoen. Onderstaande grafiek laat de verdeling van de opbrengsten uit de belastingen en heffingen in 2018 zien.

Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen

Onroerendezaakbelasting (OZB)

De OZB wordt geheven van onroerende zaken, die binnen de gemeente zijn gelegen. Dit betreft een gebruikersbelasting en eigenarenbelasting op niet-woningen (dit zijn vooral kantoor- en bedrijfspanden) en een eigenarenbelasting op woningen. Voor 2018 heeft de gemeenteraad de volgende tarieven vastgesteld:

Soort OZB-heffing	2018
OZB Woning eigenaar	0,1071%
OZB Niet-Woning eigenaar	0,3079%
OZB Niet-Woning gebruiker	0,2318%

De berekening van de OZB tarieven wordt gedaan aan de hand van de door de raad goedgekeurde methode. De tarieven voor de onroerendezaakbelastingen (OZB) worden berekend naar een percentage van de WOZ waarde van het onroerend goed in de gemeente. Bij het bepalen van dit tarief wordt een relatie gelegd met de waardeontwikkeling van het onroerend goed. Ten opzichte van 2017 is het tarief van woningen licht gedaald. De tarieven voor de niet-woningen zijn gestegen, dit heeft te maken met het ondernemersfonds.

Roerende-zaakbelasting

Deze belasting wordt geheven over de waarde van roerende woon- en bedrijfsruimten gelijk aan de belasting die wordt geheven over de waarde van onroerende woon- en bedrijfsruimten (de OZB). Daarom wordt deze belasting ook wel Roerende-zaakbelasting (RZB) genoemd. Omdat deze belasting zorgt voor een gelijke behandeling van woon- en bedrijfsruimten (ongeacht of deze roerend dan wel onroerend zijn) ligt het voor de hand dat voor deze belasting dezelfde tarifiering geldt als voor de OZB. Ook hierbij wordt het tarief vastgesteld als een percentage van de waarde.

Precariobelasting

Precario is een vergoeding voor het hebben van voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond/provinciegrond. In Enkhuizen worden alleen terrassen in de heffing betrokken.

Toeristenbelasting

Toeristenbelasting is bedoeld om mensen die wel gebruik maken van, maar geen inwoner zijn, mee te laten betalen aan de gemeentelijke voorzieningen. De inkomsten die gegenereerd worden uit de heffing komen ten gunste van de algemene middelen. In Enkhuizen is er voor gekozen om (een deel van) de inkomsten te gebruiken om het voorzieningenniveau voor de toeristen te handhaven.

De belasting is geheven van degene die gelegenheid tot verblijf biedt. De aanbieder kan dit bij degene die overnacht in rekening brengen. De gemeente probeert op alle mogelijke wijze alle aanbieders in de gemeente te bereiken en in de toeristenbelasting te betrekken. Zo vragen wij gegevens op bij de VVV en zijn wij afnemers van het boekje Vrienden op de fiets. Ook wordt de plaatselijke krant doorgenomen, zoeken we op internet en wordt er regelmatig een rondje door de stad gefietst.

Leges

Leges zijn betalingen aan gemeente waar een individueel aanwijsbare tegenprestatie van die gemeente tegenover staat. Het gaat om een bedrag dat betaald moet worden aan de gemeente voor het gebruik van hun diensten of producten. De leges worden geheven van de aanvrager van de dienst dan wel van degene ten behoeve van wie de dienst is verleend.

De leges mogen per titel maximaal 100% kostendekkend zijn. Hieronder vindt u een overzicht met betrekking tot de kostendekkendheid van de leges:

Titel 1 Algemene dienstverlening			Lasten	Baten	Kostendekking
hoofdstuk	1	Burgerlijke stand	€ 37.561	€ 34.531	91,93%
hoofdstuk	2	Reisdocumenten	€ 218.110	€ 189.806	87,02%
hoofdstuk	3	Rijbewijzen	€ 90.325	€ 77.712	86,04%
hoofdstuk	4	Verstrekkings uit de basisregistratie personen	€ 22.025	€ 15.052	68,34%
hoofdstuk	9	Overige publiekszaken	€ 13.463	€ 11.028	81,91%
hoofdstuk	12	Leegstandswet	€ 2.625	€ 2.276	86,70%
hoofdstuk	16	Kansspelen	€ 1.678	€ 1.358	80,93%
hoofdstuk	17	Kinderopvang	€ 2.685	€ 2.092	77,91%
hoofdstuk	18	AVOI	€ 15.747	€ 14.138	89,78%

hoofdstuk	19	Verkeer en vervoer	€ 15.308	€ 5.050	32,99%
hoofdstuk	20	Diversen	€ 1.217	€ 1.034	84,96%
Kostendekking Titel 1			€ 420.744	€ 354.077	84,15%

Titel 2 Fysieke leefomgeving / omgevingsvergunning			Lasten	Baten	Kostendekking
hoofdstuk	3	Omgevingsvergunning	€ 518.348	€ 513.834	99,13%
hoofdstuk	10	Reclame	€ 1.154	€ 925	80,16%
Kostendekking Titel 2			€ 519.502	€ 514.759	99,09%

Titel 3 Europese dienstenrichtlijn			Taakveld	Overhead	Totale Kosten
hoofdstuk	1	Horeca	€ 6.905	€ 6.808	98,60%
hoofdstuk	2	Organiseren evenementen	€ 54.584	€ 9.065	16,61%
Kostendekking Titel 3			€ 61.489	€ 15.873	25,81%

Begraafplaatsrechten

Grafrechten worden geheven voor het gebruik van de begraafplaats en voor door de gemeente verleende diensten in verband met de begraafplaats. Daarbij mogen de baten niet hoger zijn dan de kosten. Het tarief mag maximaal 100% kostendekkend zijn.

Rioolheffing

De rioolheffing wordt geheven van de gebruiker van een eigendom van waaruit afvalwater direct of indirect op de gemeentelijke riolering wordt afgevoerd. De uitgangspunten voor de heffing zijn het GRP (Gemeentelijk RioleringsPlan) en volledige kostendekking.

De tarieven voor 2018 zijn als volgt vastgesteld:

Tarieven rioolheffing voor	2018
Aansluitrecht (eigenaar)	€ 86,40
Afvoerrecht (gebruiker)	€ 63,12

In 2016, 2017 en 2018 zijn de tarieven voor de rioolheffing gelijk gebleven. De rioolheffing mag maximaal 100% kostendekkend opgelegd worden.

Bedragen * € 1.000 **2018**

Kosten riolering	1.358
Inkomsten riolering (exclusief heffingen)	183
Netto kosten riolering	1.175
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	59
BTW	175
Totale kosten	1.409
Opbrengst heffingen	1.410

Dekking **100%**

Afvalstoffenheffing

De tarieven voor de afvalstoffenheffing zijn afhankelijk van de kosten die de Huisvuilcentrale (HVC) te Alkmaar aan de gemeente in rekening brengt. Met HVC is overeengekomen dat de kostprijs per huishouden met een jaarlijkse indexering wordt aangepast voor de tariefstelling op lokaal niveau. In het kader van kostendekkendheid worden aan de afvalkosten de kosten van administratie en inning (de zogenaamde perceptiekosten) toegevoegd. Tevens wordt rekening gehouden met de doorwerking van het BTW-compensatiefonds.

De tarieven voor 2018 zijn verhoogd en zijn als volgt vastgesteld:

Tarieven afvalstoffenheffing voor	2018
Eenpersoonshuishouden	€ 281,26
Meerpersoonshuishouden	€ 394,84

Bedragen * € 1.000 **2018**

Kosten afvalinzameling	2.615
Inkomsten afvalinzameling (exclusief heffingen)	0
Netto kosten afvalinzameling	2.615
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	0
BTW	507
Totale kosten	3.122
Opbrengst heffingen	2.921

Dekking **93,56%**

Reinigingsrecht

Reinigingsrecht

Een bedrijf betaalt reinigingsrecht wanneer met huisvuil vergelijkbaar bedrijfsafval aan de straat wordt gezet of in (haven)containers wordt aangeboden. Vrijstelling van deze heffing wordt alleen verleend op verzoek en wanneer wordt aangetoond dat het bedrijf zelf zorgdraagt voor de afvoer van afval dan wel een overeenkomst heeft met een inzamelaar.

De tarieven exclusief BTW over 2017 luiden als volgt:

Tarieven reinigingsrechten voor	2018
1 t/m 4 zakken per week	€ 361,62
5 t/m 9 zakken per week	€ 717,74

Bedrijfsafval wordt niet opgehaald door HVC met uitzondering van het gebied in de gemeente waar het huisvuil in zakken wordt aangeboden. Wel is het bedrijfsafval beperkt tot het zogenaamde KWD (kantoor, winkel en detailhandel) afval, wat in samenstelling en hoeveelheid overeenkomt met huishoudelijk afval.

Door HVC wordt bij het ophalen van het huisvuil gecontroleerd op het onjuist aanbieden van bedrijfsafval. Bij een overtreding wordt in overleg met de gemeente gehandhaafd.

Marktgelden

Voor het innemen van een standplaats om daarop zaken of voorwerpen te plaatsen, uit te stallen of te verkopen tijdens de weekmarkt, jaarmarkten, braderieën, themamarkten of andere evenementen worden onder de naam marktgelden" rechten geheven.

Haven- en liggelden

Onder de naam 'havengelden' worden rechten geheven ter zake van het gebruik van de haven, door vaartuigen anders dan woonschepen. Onder de naam 'liggelden' worden rechten geheven ter zake van het innemen van een ligplaats door woonschepen.

De tarieven in 2018 zijn vastgesteld door de gemeenteraad en zijn afhankelijk van de oppervlakte van het schip.

Vermakelijkhedenretributie

Met deze retributie wordt een bijdrage gevraagd aan organisaties die vermaak bieden voor de voorzieningen die de gemeente treft voor de bezoekers van de vermakelijkheid. De gemeente ontvangt namelijk voor toeristen geen bijdrage via de Algemene uitkering. Voor overnachtende toeristen is door u een toeristenbelasting ingevoerd. Het tarief vermakelijkhedenretributie is voor 2018 € 0,38.

Een aanduiding van de lokale lastendruk

Het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (Coelo) heeft de cijfers van de gemeentelijke belastingdruk voor 2018 bekendgemaakt. Tot de gemeentelijke woonlasten worden de bedragen die huishoudens betalen aan OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing gerekend. De gemiddelde woonlasten in 2018 voor een meerpersoonshuishouden in Nederland bedraagt € 721.

Onderstaande tabel laat zien wat de gemiddelde bruto woonlasten van de omringende gemeenten zijn. De gemeente met de laagste gemiddelde lastendruk in onze regio staat op nummer één in de rangorde.

Rangorde	Gemeente	Bruto woonlasten eenpersoonshuishouden		Bruto woonlasten meerpersoonshuishouden	
		2018	2017	2018	2017
1	Koggenland	609	604	691	692
2	Hoorn	625	616	709	702
3	Enkhuizen	630	629	744	742
4	Drechterland	661	653	762	756
5	Stede Broec	700	691	798	788
6	Medemblik	702	695	799	790
7	Opmeer	740	719	839	818

Bedragen in €'s

Op basis van de aangegeven cijfers zijn de woonlasten voor gezinnen in Enkhuizen in 2018 met 0,3% gestegen. Uit deze cijfers blijkt dat de gemeente Enkhuizen voor deze regio een gemiddelde lastendruk kent en boven het Nederlandse gemiddelde zit met gemiddelde woonlasten voor een meerpersoonshuishouden van € 744.

Kwijtschelding

Als een belastingplichtige niet of over te weinig financiële middelen beschikt om de belastingaanslag te voldoen kan onder bepaalde voorwaarden aan deze belastingplichtige kwijtschelding worden verleend.

Systematiek kwijtscheldingsberekening

Voor beantwoording van de vraag of een belastingschuldige voor gehele of gedeeltelijke kwijtschelding in aanmerking komt, vindt een vermogens- en een inkomenstoets plaats. Met de vermogenstoets wordt bekeken of er op het moment van de aanvraag voldoende middelen (bezittingen) aanwezig zijn om de openstaande belastingschuld te betalen. Zijn deze middelen aanwezig, dan wordt geen kwijtschelding verleend. Ontbreken deze middelen of zijn deze onvoldoende, dan wordt met de inkomenstoets gekeken of er in de nabije toekomst alsnog betalingscapaciteit zal ontstaan waaruit de belastingschuld kan worden voldaan.

Samenwerking

De gemeente heeft voor de behandeling van kwijtscheldingsverzoeken een samenwerkingsverband gesloten met het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK). Indien iemand in aanmerking wil komen of denkt te komen voor kwijtschelding van gemeentelijke heffingen of waterschapbelastingen, kan worden volstaan met het indienen van een kwijtscheldingsverzoek bij één van deze twee organisaties. De organisatie waar het verzoek

wordt ingediend, zorgt ervoor dat het verzoek tevens bij de andere organisatie wordt behandeld.

Wat kan worden kwijtgescholden?

De gecombineerde belastingaanslag (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) komt in aanmerking voor kwijtschelding. Hieraan verwante kosten, zoals aanmanings- en dwangbevelkosten kunnen eveneens worden kwijtgescholden. Grafrechten komen ook in aanmerking voor kwijtschelding.

Hoogte kwijtschelding

In 2018 is voor een bedrag van € 185.000 aan kwijtschelding verleend.

Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn er nodig om alle risico's op te kunnen vangen). Beide komen in het vervolg van deze paragraaf aan de orde.

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat op grond van artikel 11 BBV ten minste:

- Een inventarisatie van de weerstandscapaciteit.
- Een inventarisatie van de risico's.
- Het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's.
- Een kengetal voor de:
 - netto schuldquote
 - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
 - solvabiliteitsratio
 - grondexploitatie
 - structurele exploitatieruimte
 - belastingcapaciteit
 - een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Inleiding

Het weerstandsvermogen is de mate waarin de gemeente in staat is om de gevolgen van risico's op te vangen zonder dat het beleid of de uitvoering daarvan in gevaar komt. Het weerstandsvermogen is afhankelijk van de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (hoeveel middelen zijn er nodig om alle risico's op te kunnen vangen). Beide komen in het vervolg van deze paragraaf aan de orde.

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing bevat op grond van artikel 11 BBV ten minste:

- een inventarisatie van de weerstandscapaciteit;
- een inventarisatie van de risico's;
- het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's;
- een kengetal voor de:
 - netto schuldquote
 - netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
 - solvabiliteitsratio
 - grondexploitatie
 - structurele exploitatieruimte
 - belastingcapaciteit.
 - een beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie

Beschikbare weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit geeft aan hoeveel middelen beschikbaar zijn om eventuele risico's op te kunnen vangen. De volgende onderdelen maken deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit:

- de onbenutte belastingcapaciteit
- onvoorzien
- vrij aanwendbare reserves
- stille reserves

Berekening weerstandscapaciteit

31-12-2018

Onbenutte belastingcapaciteit	€ 745.000
Onvoorzien	€ 25.000
Totaal structureel	€ 770.000

Vrij aanwendbare reserves	€ 10.869.000
Stille reserves	p.m.
Totaal incidenteel	€ 10.869.000

Totale weerstandscapaciteit

€ 11.639.000

Onbenutte belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller deze in het volgende begrotingsjaar kan worden opgevangen of dat er ruimte is voor nieuw beleid. Wanneer het berekende gemiddelde OZB-tarief voor de gemeente lager is dan het percentage voor toelating tot artikel 12 is er in principe sprake van een onbenutte belastingcapaciteit. In de onderstaande tabel is bij benadering aangegeven welke opbrengst deze verhoging genereert. Er is voor gekozen het verschil in percentage te vermenigvuldigen met de woz-waarde van de woningen + de woz-waarde van de niet-woningen.

	2019
OZB-percentage van de Woz-waarde voor toelating art.12	0,19%
Werkelijk gewogen % Woz-waarde gemeente	0,16%
Verschil	0,03%
Onbenutte belastingcapaciteit	745.000

Post onvoorzien

De post onvoorzien bedraagt per 31 december 2018 € 25.000.

Vrij aanwendbare reserves

Onder de vrij aanwendbare reserves vallen de algemene reserve en de bestemmingsreserves waarvan de bestemming kan worden gewijzigd zodat deze kunnen worden ingezet voor onverwachte financiële tegenvallers.

De stand van de vrij aanwendbare reserves bedraagt per 31 december 2018 € 10.869.000.

Vrij aanwendbare reserves	31-12-2017	31-12-2018
Algemene reserve *(exclusief resultaat 2018)	6.023	4.800
Reserve bouwgrondexploitatie	1.189	1.493
Reserve stadsuitleg	1.076	1.076
Reserve Bedrijfsrisico's	3.500	3.500
Totaal	11.788	10.869

Bedragen zijn in duizenden euro's

Stille reserves

Stille reserves hebben te maken met activa die te laag of tegen nul zijn gewaardeerd. De stille reserves maken alleen deel uit van de beschikbare weerstandscapaciteit als de betrokken activa op korte termijn (binnen 1 jaar) verkoopbaar zijn, verkoop van de stille reserves niet leidt tot een gat in de gemeentebegroting en verkoop de taakuitoefening van de gemeente niet aantast. De stille reserves waarderen wij praktisch gezien op € 0.

Risicomanagement

Aanleiding en achtergrond

De gemeente voert een actief beleid op de beheersing van de risico's die we gezamenlijk lopen. Door een scherp inzicht in de actuele risico's worden de betrokken partijen in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen. Het uitgangspunt voor de deelnemende gemeentes in de SED organisatie is dat de gemeenschappelijke regeling, de rekeningresultaten volledig afwikkelt op de deelnemende gemeenten. De gemeenschappelijke regeling kent, als beschikbare weerstandscapaciteit, geen reserves. Voor de beschikbare weerstandscapaciteit kan alleen de post onvoorzien worden meegenomen. Indien zich dus tegenvallers voordoen die niet opgevangen kunnen worden in de reguliere begroting of uit de post onvoorzien komen deze tegenvallers ten laste van de gemeenten. In evenredigheid van de verdeelsleutel dient deze benodigde weerstandscapaciteit meegenomen te worden in de jaarrekening van onze gemeente als risico's bij de verbonden partij.

Welke risico's behoren tot de paragraaf weerstandsvermogen?

Volgens de toelichting op artikel 11 BBV zijn de risico's die relevant zijn voor het weerstandsvermogen de risico's die niet anderszins te ondervangen zijn. Reguliere risico's, risico's die zich regelmatig voordoen en die veelal vrij goed meetbaar zijn, maken geen deel uit van de risico's in de paragraaf weerstandsvermogen. Hiervoor zijn immers verzekeringen afgesloten of voorzieningen voor gevormd.

De risico's worden tweemaal per jaar uitgevraagd. In de gemeentelijke begroting van 2018 zijn 22 risico's opgenomen. De bedrijfsvoeringsrisico's zijn risico's voor de SED organisatie.

De risico's zijn eind 2018 wederom geïnventariseerd. Deze risico's, met een hoge kans x effect, zijn in de onderstaande tabel nader uiteengezet. Daarbij is onderscheid gemaakt in de beschrijving van het risico en de getroffen/gewenste beheersmaatregel. De kolom daarnaast geeft het maximaal financieel gevolg in duizenden euro's. Vervolgens wordt de kans en impact weergegeven. De laatste kolom geeft inzicht in het beslag dat het risico legt op de

benodigde weerstandscapaciteit. De risico's zonder hoge kans x effect zijn opgenomen onder 'overige risico's'.

Aanalyse en beoordeling van risico's

Onderwerp	Volledige beschrijving bruto risico	Genomen beheersmaatregelen	Maximaal risico bedrag	Score Impact	Score kans	Bedrag x kans
Uitblijven verkoop objecten	Extra onderhoudskosten door het niet (tijdig) realiseren van de verkoop van diverse objecten. Bij het opstellen van de meerjaren onderhoudsplannen is de verkoop van diverse objecten meegenomen als besparing.	Er zijn diverse panden te koop gezet via makelaars en gesprekken gestart met zittende gebruikers/huurlers om interesse tot aankoop te inventariseren. Er zijn diverse panden verkocht.	€ 200.000	4	4	€ 140.000
Algemene uitkering	Begrotingstekort omdat de algemene uitkering lager uitvalt dan verwacht. De ontwikkeling van de algemene uitkering is moeilijk te voorspellen en afhankelijk van de economische situatie.	Monitoren van ontwikkelingen van het Gemeentefonds om snel te kunnen bijsturen door middel van interne en externe expertise (bureau Pauw).	€ 500.000	5	3	€ 250.000
Garanties	Financieel risico, omdat de gemeenten financieel garant staan voor gemeenschappelijke regelingen waarin we deelnemen. Tegelijkertijd zijn de organisaties autonoom in hun beleid.	Doornemen van de begrotingen en jaarrekeningen van onze verbonden partijen en het opnemen van de paragraaf gemeenschappelijke regelingen in de begroting en jaarrekening.	€ 150.000	4	4	€ 105.000
Aansprakelijkheid openbare buitenruimte	Aansprakelijkheid openbare buitenruimte door incidenten in de buitenruimte (bijvoorbeeld loszittende tegels, loshangende takken, onjuiste bebording etc.), waardoor een beroep wordt gedaan op heteigen risico.	Geactualiseerde beheersplannen vastgesteld in 2018	€ 50.000	3	5	€ 45.000
Nabetaaling subsidie	Nabetaaling subsidie aan Stichting Recreatievoorzieningen Enkhuizen. Deze stichting ontvangt een subsidie (middels een open einde afspraak) voor de exploitatie van het Recreatiebad Enkhuizerzand. De gemeente Enkhuizen staat garant voor het jaarlijkse tekort van de stichting.	Bespreken voortgang middels accountgespreken elk kwartaal.	€ 90.000	3	5	€ 81.000
			Overige risico's	€ 290.850		
			SED risico doorbelasting	€ 455.000		
Totaal				€ 1.366.650		

In 2018 hebben zich geen significante problemen voorgedaan. De opgesomde risico's uit de risicoparagraaf van de begroting 2018 hebben zich niet geopenbaard.

Bij de risico-inventarisatie eind 2018 is vastgesteld dat meerdere risico's, vastgesteld voor de begroting 2018, zijn komen te vervallen. Ook zijn enkele zgn. bedrijfsvoeringsrisico's, die voorheen per gemeente waren benoemd, opgenomen onder de SED organisatie. Deze risico's zijn financieel door de verdeelsleutel (najaarsnota 2018) bepaald en opgenomen onder het weerstandvermogen van de gemeente Enkhuizen voor € 455.000. De voor de SED organisatie opgenomen risico's (4) zijn:

1. Niet voldoen aan wet- en regelgeving.
2. Datalek & cybercrime.
3. Het niet tijdig inzien van de juist benodigde aanbestedingsprocedure.
4. Het hebben van onvoldoende fiscale kennis.

Klasse	Kans	Percentage
1	< of 1x per 10 jaar	10%
2	1x per 5-10 jaar	30%
3	1x per 2-5 jaar	50%
4	1x per 1-2 jaar	70%
5	1x per >	90%

Klasse impact		
5	=	> € 500.000
4	=	> € 100.000 < € 500.000
3	=	> € 50.000 < € 100.000
2	=	> € 25.000 < € 50.000
1	=	< € 25.000
0	=	Geen geldgevolgen

Afdekken risico's

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Voor het bepalen van het benodigde weerstandsvermogen moet een keuze worden gemaakt over het zekerheidspercentage: met welke mate van zekerheid worden de geïdentificeerde risico's afgedekt? In de beleidsnota weerstandsvermogen is bepaald dat dit percentage minimaal 75% van het risicobedrag betreft en maximaal 90%. De kans dat alle genoemde risico's tegelijkertijd en met een maximale omvang optreden is immers nihil.

Het totaalbedrag van alle risico's bedraagt € 1.367.000. De benodigde weerstandscapaciteit bij de minimale en maximale zekerheidspercentage bedraagt:

Percentage	Bedrag
75%	€ 1.025.000
90%	€ 1.230.000

De beschikbare weerstandscapaciteit is € 11.639.000. De benodigde maximale weerstandscapaciteit is € 1.230.000. Daarmee beschikken wij over een ratio weerstandsvermogen van 9,5 (beschikbaar in relatie tot benodigd).

Om het weerstandsvermogen te kunnen beoordelen, is er een normtabel (zie onderstaande tabel) ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NAR) in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio. Ons weerstandsvermogen krijgt als waarderingscijfer A 'Uitstekend'.

Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4 – 2,0	Ruim voldoende
C	1,0 – 1,4	Voldoende
D	0,8 – 1,0	Matig
E	0,6 – 0,8	Onvoldoende
F	<0,6	Ruim onvoldoende

Kengetallen

Om de financiële positie van de gemeente inzichtelijker te maken, schrijft het rijk een verplichte basisset van vijf financiële kengetallen voor. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde

onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de financiële positie van de gemeente.

De opgenomen kengetallen maken inzichtelijk over hoeveel financiële ruimte de gemeente beschikt om structurele en incidentele lasten te kunnen dekken of opvangen. Ze geven

inzicht in de financiële wend- en weerbaarheid. De kengetallen moeten daarbij in samenhang en in onderlinge verhouding worden beoordeeld.

Onderstaande tabel geeft de berekende kengetallen van Enkhuizen weer.

	Rekening 2017	Begroting 2018	Rekening 2018
Netto schuldquote	42%	72%	54%
Netto schuldquote: gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	32%	61%	43%
Solvabiliteitsratio	43%	36%	37%
Kengetal grondexploitatie	3%	4%	3%
Structurele exploitatieruimte	3%	0,5%	-2%
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	103%	103%	103%

	Cat. A	Cat. B	Cat. C
Netto schuldquote	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Netto schuldquote: gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	< 90 %	90 - 130 %	> 130 %
Solvabiliteitsratio	> 50 %	20 - 50 %	< 20 %
Kengetal grondexploitatie	< 20 %	20 - 35 %	> 35 %
Structurele exploitatieruimte	> 0 %	0 %	< 0 %
Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens	< 95 %	95 - 105 %	> 105 %

Netto schuldquote

De netto schuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie en zegt het meest over de financiële vermogenspositie van de gemeente. De netto schuldquote geeft aan of een gemeente investeringsruimte heeft of juist op haar tellen moet passen. Het kengetal wordt berekend door het totaal van de geleende gelden weer te geven als percentage van de totale baten. Hoe lager het percentage des te gunstiger en minder risicovol.

Toelichting percentages

De netto schuldquote van een gemeente ligt meestal tussen de 0% en 90% (bron: ministerie van BZK). Bij een hogere netto schuldquote is de gemeenteschuld relatief hoog. Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente zich in de gevarenzone. De genoemde percentages zijn grove vuistregels. Enkhuizen heeft een netto schuldquote van 55%. Dit impliceert dat de gemeente een lage schuldenlast heeft.

Netto schuldquote: gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel berekend inclusief als exclusief de doorgeleende gelden. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager dit percentage, hoe beter.

Toelichting percentages

De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen bedraagt 44%. Enkhuizen zit ruim onder de signaleringswaarde van categorie A. Het getal impliceert dat de gemeente goed in staat is om de rentelasten en de aflossingen te voldoen.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Onder de solvabiliteitsratio wordt verstaan het eigen vermogen als percentage van het balanstotaal. Het eigen vermogen van een gemeente bestaat uit de reserves en het resultaat uit het overzicht van baten en lasten. Het gemiddelde voor alle gemeenten is circa 40% (bron: CBS). Hoe hoger dit percentage is, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer.

Toelichting percentages

Het gemiddelde voor alle gemeenten is circa 40% (bron: CBS). Volgens het ministerie van BZK wordt een solvabiliteitsratio tussen de 20% en 50% als gemiddeld beschouwd. Enkhuizen heeft in 2019 een solvabiliteitsratio van 36%.

Kengetal grondexploitatie

In de crisisjaren is gebleken dat de grondexploitatie forse impact kan hebben op de financiële positie van een gemeente. De boekwaarde van de voorraden is van belang, omdat deze moet worden terugverdiend bij de verkoop. De accountant beoordeelt ieder jaar of de gronden tegen een actuele waarde op de balans zijn opgenomen.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten en is een indicatie van het risico. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico's met zich mee. Een grondexploitatie van 35% of hoger wordt als zeer risicovol beschouwd (bron: ministerie van BZK). Hoe lager het percentage des te geringer het risico.

Toelichting percentages

Enkhuizen zit met haar kengetal grondexploitatie op 3% in 2018. Enkhuizen zit hiermee ruim onder de signaleringswaarde van categorie A.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Voor de beoordeling van het structurele en reële evenwicht van de begroting wordt een onderscheid gemaakt tussen structurele en incidentele lasten. Wanneer het percentage negatief is, betekent het dat het structurele deel van de begroting onvoldoende ruimte biedt om de lasten te blijven dragen. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

De structurele exploitatieruimte wordt bepaald door het saldo van de structurele baten en lasten en het saldo van de structurele onttrekkingen en toevoegingen aan reserves gedeeld door de totale baten en uitgedrukt in een percentage.

Toelichting percentages

Dit percentage is in Enkhuizen voor 2018 negatief. De structurele lasten zijn in 2018 hoger dan de structurele baten.

Belastingcapaciteit: woonlasten meerpersoonshuishoudens

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De ruimte die een gemeente heeft om haar belastingen te verhogen om bijvoorbeeld opgetreden risico's op te vangen, wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten. Onder de woonlasten worden verstaan de OZB, de rioolheffing en de reinigingsheffing voor een woning met gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Een belastingcapaciteit van 100% is gelijk aan het landelijk gemiddelde. Een lage belastingcapaciteit houdt in dat de gemeente nog ruimte heeft om structurele baten te genereren.

Toelichting percentages

De gemeentelijke tarieven zijn iets hoger dan de landelijke tarieven. Dit betekent dat de mogelijkheid om extra baten te genereren door de belastingen te verhogen beperkter zijn dan gemiddeld.

Samenhang kengetallen

De gemeente Enkhuizen heeft volgens de opgestelde signaleringswaarden van het ministerie van BZK een goede schuldpositie. De structurele exploitatieruimte is een aandachtspunt in 2018. De structurele lasten zijn hoger dan de structurele baten.

Het weerstandsvermogen van de gemeente Enkhuizen is voldoende om financiële tegenvallers op te vangen. Op basis van de vijf kengetallen kan de conclusie worden getrokken dat er geen maatregelen genomen hoeven worden.

Onderhoud kapitaalgoederen

Beleidsverantwoording

De gemeente heeft het eigendom en het beheer van de openbare ruimte. De openbare ruimte is voor een ieder toegankelijk en speelt een belangrijke rol in het publieke leven. In de openbare ruimte zijn voorzieningen aanwezig zoals verhardingen, groen en civiele kunstwerken. Deze voorzieningen worden kapitaalgoederen genoemd. De kapitaalgoederen hebben een grote invloed op de leefbaarheid en belevingskwaliteit van de openbare ruimte. Ze zijn van groot belang voor de verschillende gebruikers: inwoners, ondernemers en bezoekers. Het in stand houden van de kapitaalgoederen is één van de kerntaken van de gemeente.

Deze paragraaf gaat over het in stand houden van de bestaande Kapitaalgoederen door het uitvoeren van (klein en groot) onderhoud.

De kapitaalgoederen dragen bij aan het realiseren van doelstellingen van diverse programma's uit de begroting en zijn terug te vinden in de programma's 3 en 6.

Financiële consequenties

Bij kapitaalgoederen is sprake van klein en groot onderhoud en vervangingen. Het dagelijks (klein) onderhoud wordt bekostigd in de programmabegroting. Het groot onderhoud wordt geraamd op basis van het beheerplan Kapitaalgoederen en het GRP. Voor het onderhouden van de kapitaalgoederen is één reserve ingesteld. De reserve kent de onderstaande indeling:

- Groen
- Wegen
- Stedelijk water
- Buitenwater
- Openbare verlichting
- Kunstwerken (bruggen, steigers, kadeconstructies en oeververdedigingen)
- Oeverbeschermingen (beschoeiingen)
- Havens – walvoorzieningen
- Speelvoorzieningen
- Verkeersborden en wegmeubilair
- Sportvelden
- Gebouwen

Stand van zaken kapitaalgoederen

Algemeen

Het groot onderhoud aan de kapitaalgoederen in de gemeente Enkhuizen vindt jaarlijks plaats op basis van nut en noodzaak. Veiligheid en functionaliteit zijn daarbij belangrijke aspecten. Voor het onderhoud van rioleringen vormt het GRP de basis waarbij de onderhoudsmaatregelen meerjarig inzichtelijk zijn.

In oktober 2009 heeft de raad besloten dat de kapitaalgoederen worden beheerd op minimaal verantwoord niveau. Op 5 april 2016 heeft de gemeenteraad het beheerplan Kapitaalgoederen 2016-2025 vastgesteld. Dit plan is de basis voor het onderhoud in de openbare ruimte en vormt het beleid. Voor het beheer van de openbare ruimte heeft de gemeenteraad voor het beheer van de kapitaalgoederen (excl. riolering en gebouwen) beeldkwaliteit B en de norm veilig vastgesteld. Met uitzondering van het onderhoud van het openbaar groen in het Snouck van Loosenpark, daar heeft de gemeenteraad beeldkwaliteit op A vastgesteld.

Naast het beheerplan kapitaalgoederen zijn de volgende kaders van toepassing.

Kader	Type	vastgesteld door en wanneer
Beleidsnota Speelruimte	Beleid	Gemeenteraad, 2 oktober 2012
GRP 2017-2021	Beleid	Gemeenteraad, 11 juli 2017
Waterplan Enkhuizen Medemblik	Beleid	Gemeenteraad, 5 juli 2016

Wegen

De verhardingen voldoen over het algemeen aan het gestelde kwaliteitsniveau. Aan de wegen in de Boerenhoek is sprake van achterstallig onderhoud.

Riolering

Voor een deel van de riolering in de binnenstad is sprake van achterstallig onderhoud.

Civiele kunstwerken en beschoeiingen

Voor bruggen, kademuren en steigers is er geen sprake van achterstallig onderhoud. Voor een deel van de beschoeiing is er sprake van achterstallig onderhoud. Deze achterstand wordt in de komende 6 jaar weggewerkt.

Waterwegen

De watergangen zijn in orde. Voor zover bekend is er geen achterstallig onderhoud.

Groen

Zowel de beeldkwaliteit als de technische kwaliteit van het openbaar groen voldoen aan de gestelde normen. Er zijn, voor zover bekend, geen achterstanden in het onderhoud van het groen. Diverse essen zijn aangetast door de essentaksterfte. Zolang de veiligheid niet in het geding komt, zullen de bomen niet direct worden vervangen. Onderzoek naar de essentaksterfte staat nog in een pril stadium, maar het blijkt dat in sommige gevallen bomen kunnen herstellen van de aantasting.

De Japanse Duizendknoop en de Berenklaauw worden actief bestreden.

Spelen

Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

Openbare verlichting

Er is sprake van achterstallig onderhoud. In 2019 wordt vervanging planmatig opgestart.

Gebouwen

Na de aanschaf in 2018 zijn we met het aangeschafte beheerssoftwarepakket gaan werken. Hiermee zijn sturingsmogelijkheden vergroot.

Het voormalige rijksmagazijn op de strekdam Tussen Twee Havens is eind 2018 verkocht. In 1998 werd dit pand betrokken bij een ruil tussen gemeente en Rijkswaterstaat. 20 jaar lang diende het als opslagplaats voor de gemeentelijke havendienst. De nieuwe eigenaren willen er, na de verbouwing van het pand die samen gaat met uitbreiding, kleinschalige horeca in onderbrengen.

In het kader van herbestemming van leegstaande monumentale panden, vestigde in 2018 vereniging Oud Enkhuizen zich in het Waaggebouw aan de Kaasmarkt. Om het object ook 's winters te kunnen gebruiken, is een geschikte verwarming aangebracht. Het gekozen verwarmingssysteem zorgt ervoor dat het gebouw behaaglijk genoeg is, maar zorgt er ook voor dat de kwetsbare, met hout afgewerkte chirurgijskamer, niet wordt aangetast.

In de Westertoren is hout rehabilitatie uitgevoerd en zijn delen van de houtconstructie vervangen. Alle constructieve renovatiewerkzaamheden zijn hiermee reeds uitgevoerd.

Financiering

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeheer van de gemeente. Volgens artikel 13 van het BBV bevat de paragraaf over financiering in ieder geval beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft het inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Inleiding

In deze paragraaf komen de onderwerpen aan de orde die behoren tot het geldstromenbeheer van de gemeente. Volgens artikel 13 van het BBV bevat de paragraaf betreffende de financiering in ieder geval beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financierings-portefeuille en geeft het inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Financieringsfunctie

De financieringsfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Deze functie omvat de

financiering van het beleid en het uitzetten van geldmiddelen die niet direct nodig zijn. De Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido) schrijft de decentrale overheden een aantal zaken voor op het gebied van financiering. In deze wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De belangrijkste verplichtingen die uit deze wet voortvloeien zijn:

- Het opstellen van een financieringsstatuut
- Het opnemen van een financieringsparagraaf in de begroting en de jaarrekening
- Het voldoen aan de kasgeldlimiet
- Het voldoen aan de renterisiconorm

Financieringsstatuut

Treasury is het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Het 'Treasurystatuut' gemeente Enkhuizen is in 2017 geactualiseerd.

Financieringsbeleid

Door middel van een liquiditeitsplanning wordt de financieringsbehoefte van de gemeente gedurende een bepaalde periode bepaald. Op basis van te verwachten uitgaven en inkomsten wordt een schatting gemaakt van het verwachte verloop van het liquiditeitssaldo.

De financieringsportefeuille bestaat uit:

- Opgenomen langlopende leningen
- Eigen vermogen welk als financieringsmiddel is ingezet (reserves)
- In beheer gekregen waarborgsommen

Opgenomen langlopende leningen en waarborgsommen

Het onderstaande overzicht geeft het verloop van de vaste financiering in 2018. In 2018 is geen langlopende lening aangetrokken.

Stand langlopende leningen per 1 januari 2018	€	20.863
Stand Waarborgsommen per 1 januari 2018	€	33
Nieuwe leningen	€	5.000
Reguliere aflossingen	€	<u>2.364</u>
Stand per 31 december 2018	€	23.532

Uitgezette leningen

De gemeente verstrekt langlopende leningen aan lokale- en regionale instellingen en verenigingen. Basis voor verstrekking is het treasurystatuut.

Het onderstaand overzicht geeft de ontwikkeling aan van langlopende uitgezette leningen.

Stand per 1 januari 2018	€	5.268
Nieuwe leningen	€	34
Stand per 31 december 2018	€	5.302

Risicobeheer

Om de financieringsrisico's (renterisico's) te beperken, staan in de Wet Fido twee instrumenten: renterisiconorm en kasgeldlimiet. Daarnaast is met het schatkistbankieren een drempelbedrag bepaald. De provincie toetst of de gemeente aan deze normen voldoet.

Door het schema onder Rentetoerekening wordt inzicht gegeven in de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten.

Renterisiconorm

De norm voor het renterisico stelt een grens aan financiering op lange termijn. Het doel is om overmatige renterisico's op de vaste schuld (met een looptijd gelijk of langer dan 1 jaar) te vermijden. Het renterisico wordt verkleind door aflossingen in de tijd te spreiden. De norm wordt berekend door het begrotingstotaal te vermenigvuldigen met een door het Rijk vastgesteld percentage (20%). Het totaal van renteaanpassingen en de herfinanciering van de aflossingen in een begrotingsjaar mag deze norm niet overschrijden.

In cijfers betekende dit voor 2018 het volgende:

Omschrijving	2018	2019	2020	2021	2022
Renterisico					
1. Renteherzieningen	-	-	-	-	-
2. Te betalen aflossingen	2.364	2.569	2.442	2.852	2.858
3. renterisico (1+2)	2.364	2.569	2.442	2.852	2.858
Renterisiconorm					
4a. Omvang begroting 1 januari	47.406	52.187	53.124	52.573	53.115
4b. Vastgesteld percentage	20%	20%	20%	20%	20%
4. Renterisiconorm (4a x 4b)	9.481	10.437	10.625	10.515	10.623
Toets renterisiconorm					
Renterisico op vaste schuld (3)	2.364	2.569	2.442	2.852	2.858
Renterisiconorm (4)	9.481	10.437	10.625	10.515	10.623
Ruimte (3-4)	-7.117	-7.868	-8.183	-7.663	-7.765
(4 > 3) Ruimte onder renterisiconorm					
(3 > 4) Overschrijding renterisiconorm					

De tabel laat zien dat het bedrag aan langlopende leningen, waarover renterisico werd gelopen, ruimschoots binnen de wettelijke norm blijft.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet geeft voor de gemeente de maximale toegestane omvang van de kortlopende schuld (met een looptijd korter dan 1 jaar) aan. Wettelijk moet worden overgegaan tot omzetting naar langlopende schulden zodra de limiet meer dan twee achtereenvolgende kwartalen wordt overschreden. Het doel van deze limiet is het renterisico op korte financiering te beperken. Fluctuaties in korte rente kunnen namelijk een relatief grote invloed hebben op rentelasten. De kasgeldlimiet wordt uitgedrukt in een percentage van het begrotingstotaal (8,5%) en bedraagt voor 2018 € 4.436.000.

Bij het financieringsbeleid in 2018 wordt rekening gehouden met deze limiet.

Omschrijving	
1. Toegestane kasgeldlimiet	
Omvang begroting (lasten) per 1 januari 2018	47.406
Percentage kasgeldlimiet	8,50%
Omvang kasgeldlimiet	4.030
2. Omvang vlottende schuld (gemiddeld 2018)	
Opgenomen gelden < 1 jaar	3.833
Schuld in rekening courant	57
Gestorte gelden door derden < 1 jaar	0
Overige geldleningen (geen vaste schuld)	0
	3.890
3. Vlottende middelen (gemiddeld 2018)	
Contante gelden in kas	0
Tegoeden in rekening courant	537
Overige uitstaande gelden < 1 jaar	0
	537
4. Toets kasgeldlimiet	
Toegestane kasgeldlimiet	4.030
5. Totaal netto vlottende schuld (2-3)	3.353
Ruimte (4-5)	677

Schatkistbankieren

Met ingang van 31 december 2013 worden tijdelijk overtollige middelen verplicht ondergebracht bij het ministerie van Financiën. Het doel van de deelname van de decentrale overheden aan schatkistbankieren is de Europese Monetaire Unie schuld van de collectieve sector te verlagen.

Rentetoerekening

De paragraaf financiering moet inzicht geven in: de rentelasten, het renteresultaat en de wijze waarop rente wordt toegerekend aan investeringen, grondexploitaties en projecten. Onderstaand schema geeft hier invulling aan.

De externe rentelasten over de korte en lange financiering	585	
De externe rentebaten (idem)	118-/-	
Totaal door te rekenen externe rente		467
De rente die aan de grondexploitatie moet worden toegerekend	29-/-	
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	217-/-	
De rentebaat van doorverstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken, die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0+/-	
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente		-246
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente		221
De aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)		223-/-
Renteresultaat op het taakveld Treasury		-2

Personeel en organisatie

Deloitte heeft eind 2017 een analyse geschreven over de ontwikkelingskansen voor de SED organisatie in het perspectief van een veranderende organisatie én omgeving. Dit heeft geleid tot een ontwikkelplan voor de SED organisatie: SED perspectief. Dit veranderingstraject biedt een kans om, gezien alle veranderende omstandigheden, de komende jaren door te ontwikkelen en onze ambities te realiseren. Binnen het ontwikkelplan SED perspectief is ingezet op kennis, kwaliteit en digitalisering. Voor deze benodigde ontwikkeling is meerdere jaren uitgetrokken.

Juridisch

Een hoge, juridische kwaliteit binnen de organisatie wordt nagestreefd en er worden instrumenten aangeleverd voor (voorbereiding van) een juiste besluitvorming. Juridische risico's worden geanalyseerd en zo nodig afgedekt.

Informatie

Informatiebeveiliging en privacy

In 2018 hebben we geen grote informatiebeveiligingscalamiteiten te verduren gekregen. Mede door strak gehanteerde ICT beveiligingstandaarden zijn de Ransomware-aanvallen en DDos-aanvallen aan ons voorbij gegaan. Ook de problematiek rondom kwetsbaarheden in Intel-processoren ('Meltdown' en 'Spectre') alsmede die binnen Cisco-routers, zijn op waarde geschat en goed gemonitord. Eénmaal heeft zich een incident voorgedaan door graafwerkzaamheden waarbij tijdelijk de glasvezelring onderbroken is geweest. Deze breuk is snel hersteld. De dienstverlening heeft hiervan geen hinder ondervonden.

De privacy wetgeving is succesvol geïmplementeerd. Binnen de organisatie worden privacy-vragen en vraagstukken goed herkend en voorgelegd aan de Functionaris Gegevensbescherming (FG). Er zijn geen verzoeken binnengekomen in kader van de rechten van betrokkenen (conform art. 15 t/m 22 AVG). Het aantal datalekken dat is gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens (AP) betreft voor Stede Broec 1 incident. Deze melding betrof een fout in de postafwerking.

Het melden van datalekken is van grote waarde om continue te verbeteren in het bewustzijn over informatieveiligheid. Het vermoeden bestaat nog dat niet alle beveiligingsincidenten als zodanig worden herkend en derhalve niet worden gemeld. In 2019 zal hier extra aandacht aan worden besteed.

Informatiebeheer

De kwaliteit van de gemeentelijke informatievoorziening met de daaronder liggende systemen zijn randvoorwaardelijk voor een optimale dienstverlening. De organisatie beschikt over een zaakstelsel waardoor er tijd- en plaatsonafhankelijk gewerkt kan worden. Om een optimale digitale dienstverlening, zoals in het regeerakkoord is afgesproken naar de inwoners te verlenen is doorontwikkeling van het zaakgericht werken noodzakelijk. De

impact op de informatiehuishouding is groot en daarbij staan privacyaspecten centraal. Hierbij gaat het vooral om een goede dienstverlening waarbij verwerking en goede registratie van gegevens belangrijk zijn. De gevolgen voor de ICT infrastructuur wordt meegenomen vanuit het Platform Informatie Management.

Centrale Digitalisering Documenten

In 2018 is uitvoering gegeven aan het project Centrale Digitalisering Documenten (CDD). Alle Westfriese gemeenten, het Westfries Archief, SSC DeSom en WerkSaam nemen hieraan deel.

Het project zorgt ervoor dat álle ingekomen documenten centraal en digitaal worden verwerkt. Daarna komen de gescande documenten digitaal in het eigen registratiesysteem terug. Met de inzet van 'slim scannen' software borgen we de verwerking van juiste en goede registratie van gegevens. Dit geldt ook voor elektronische facturen. De e-facturatie is met voorrang technisch ingericht. Hiermee voldoen we aan de wettelijke verplichting om voor 18 april 2019 e-facturen te ontvangen en te verwerken.

Dienstverlening

Goede dienstverlening aan onze inwoners, ondernemers en maatschappelijke partners, staat hoog op onze agenda. We hebben onze kennisdatabank verder geoptimaliseerd, waardoor we meer vragen direct aan de telefoon kunnen beantwoorden. Daarnaast zijn we gestart met het opstellen van een visie en uitvoeringsplan Dienstverlening voor de jaren 2019 - 2022.

Planning en control

Te beginnen met de jaarstukken 2018 worden de documenten in de Planning & Control-cyclus opgemaakt via het programma LIAS. Het voordeel hiervan is dat vanuit de gehele organisatie interactief op meerdere plekken tegelijk in een 'centraal' document kan worden gewerkt, waarbij ieder zijn eigen rol oppakt (schrijver, redacteur, bestuurlijke dekking). Dit document kan vervolgens gemakkelijk op de gemeentelijke website worden geplaatst.

Inkoop

Inkoop is als adviserend team, faciliterend aan de organisatie. Het team bestaat uit de onderdelen aanbestedingen, subsidies, verzekeringen, nutskosten en contractbeheer. Vanuit deze rol speelt inkoop in op ontwikkelingen in de omgeving. Gevraagd en ongevraagd is er advies gegeven binnen de diverse vakafdelingen.

In 2018 is onder meer het volgende gerealiseerd:

- Herzien inkoop- en aanbestedingsbeleid.
- Succesvol doorlopen aanbestedingstrajecten voor onder andere bedrijfswagens buitendienst en kantoorartikelen.
- Realisatie van een kostenbesparing van ong. € 10.000 per gemeente bij aansprakelijkheidsverzekeringen en € 6.000 bij SED voor de Goed Werkgeverschapspolis.
- Binnenhalen van diverse subsidies van bijna € 44.000.
- Gas wordt voortaan duurzaam ingekocht via GreenChoice, de groene energieleverancier.
- Er is actief deelgenomen in het projectteam Contractenbank.

Verbonden partijen

Inleiding

Gemeenten brengen steeds meer taken onder bij verbonden partijen. Verbonden partijen stellen beleid op en/of voeren vaak beleid uit dat de gemeente in principe ook in eigen beheer kan doen. De gemeente mandateert als het ware de verbonden partijen, maar houdt wel de eindverantwoordelijkheid voor het realiseren van de beoogde doelstellingen van de programma's.

Van belang is te controleren of de doelstellingen van de verbonden partijen nog steeds corresponderen met die van de gemeente en of de doelstellingen van de gemeente via de verbonden partijen gerealiseerd zijn. Een ander belang is het kostenbeslag en de financiële risico's die de gemeente met verbonden partijen kan lopen en de daaruit voortvloeiende budgettaire gevolgen.

Voor het adequaat invullen van de toezichthoudende rol door de gemeenteraad is het belangrijk dat de begroting en de jaarrekening inzicht geven in de verbonden partijen waarin de gemeente deelneemt, het belang dat de gemeente hierin heeft en de financiële positie van de verbonden partijen.

In deze paragraaf wordt enkel gerapporteerd over de partijen waarin de gemeente een bestuurlijk én financieel belang heeft. Gekozen is voor de indeling: gemeenschappelijke regelingen, deelnemingen en regionale samenwerking.

De beleidsinformatie van de verbonden partijen is conform de BBV opgenomen in het desbetreffende programma onder het kopje 'Met wie werken wij samen?'. De paragraaf Verbonden partijen beperkt zich tot het geven van een totaalbeeld van de participaties in de verbonden partijen. Vervolgens wordt per verbonden partij enkele specifieke informatie gegeven.

Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publieksrechtelijke rechtspersoon waarin de gemeente Enkhuizen een bestuurlijk en financieel belang heeft. Publieksrechtelijke rechtsvormen zijn gemeenschappelijke regelingen (vier vormen: openbaar lichaam, centrumgemeente, gemeenschappelijk orgaan of regeling zonder meer) en privaatrechtelijke rechtsvormen zijn vennootschappen (NV, BV, CV, VOF), stichtingen en verenigingen. Bestuurlijk belang betekent dat de gemeente zeggenschap heeft door vertegenwoordiging in het bestuur of door stemrecht. Het financiële belang is het bedrag dat de gemeente ter beschikking heeft gesteld en dat niet verhaalbaar is of het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat wanneer de verbonden partij failliet gaat of haar verplichting niet nakomt.

In de volgende tabel treft u het totaaloverzicht aan van de bijdragen aan de verbonden partijen.

	rekening 2017	begroting 2018	rekening 2018
Westfries Archief	122	126	126
WerkSaam Westfriesland	826	898	888
Stichting Muziekschool Oostelijk West-Friesland	52	-	-
Ondersteuning bestuurlijke Samenwerking West-Friesland	35	49	36
Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	1.096	1.135	1.157
Recreatieschap Westfriesland	96	98	103
Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden	699	620	767
Archeologie Westfriesse gemeenten	19	20	24
Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord	411	424	410
SED organisatie	10.522	11.947	11.695
Shared Service Center DeSom (SED)	640	687	687
Ontwikkelingsbedrijf Noord Holland Noord	35	42	43
Totale bijdrage	14.553	16.046	15.936

Ontwikkelingen

Ten opzichte van 2017 hebben er zich geen belangrijke ontwikkelingen voorgedaan. Er zijn geen verbonden partijen opgeheven en er zijn geen nieuwe verbonden partijen bijgekomen.

Gemeenschappelijke regelingen

Programma 1	Westfries Archief
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	€ 126.000
Bedrag per inwoner	€ 8,08
Doel / openbaar belang	De zorg, bewaring en het beheer van archiefbescheiden van de aangesloten overheidsorganisaties, alsmede het bevorderen van de lokale regionale geschiedbeoefening

Financieel belang Jaarlijkse bijdrage op basis van het aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.

Risico's

- Uitkomst evaluatie van de dienstverleningsovereenkomst.
- Omvang algemene reserve.
- Achterstanden in werkzaamheden zoals restauratie, zuurvrije verpakking en andere beheersmaatregelen.
- Verlaging fysieke dienstverlening.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	514	365	421	147	32 V
2015	421	147	449	401	38 V
2016	449	401	491	63	42 V
2017	491	63	387	41	105 N

Programma 1 en 5	Ondersteuning Bestuurlijke Samenwerking West-Friesland (OBS)
-------------------------	---

Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	n.v.t.
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	€ 36.000
Bedrag per inwoner	€ 1,98 OBSW € 0,72 Leerlingenvervoer
Doel / openbaar belang	Ondersteuning samenwerking op het gebied van bestuurlijk overleg in de regio Westfriesland. Periodiek worden er bestuurlijke overleggen georganiseerd, gefaciliteerde en gecoördineerd op een aantal werkterreinen in de vormen van portefeuillehoudersoverleggen. De OBS kent de volgende portefeuillehoudersoverleggen: Madivosa (Maatschappelijke Dienstverlening, Volksgezondheid en Sociale aangelegenheden), VVRE (verkeer en vervoer, Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening, Economie) en ABZ (Algemeen Bestuurlijke Zaken).
Financieel belang	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van het aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	• Er zijn voor 2019 geen risico's bekend.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2 V
2015	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	17 V
2016	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	31 V
2017	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	7 V

Programma 2 en 5		Veiligheidsregio Noord-Holland Noord	
Vestigingsplaats	Alkmaar		
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling		
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur		
Deelnemers	Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel		
Deelname verplicht	Ja		
Bijdrage (afgerond)	€ 1.144.000 Crisisbeheersing en brandweer € 8.000 Veiligheidshuis € 5.000 Ambulancezorg		
Bedrag per inwoner	€ 0,25 voor de Ambulancezorg. Voor de overige bijdragen wordt uitgegaan van een verdeelsleutel		
Doel / openbaar belang	Het behartigen van de belangen die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied. De Veiligheidsregio zorgt voor verkleining van de risico's op crises, betere voorbereiding op het bestrijden van incidenten en een vlotte en adequate aansturing van de hulpverlening bij een ramp.		
Financieel belang	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van het aantal inwoners voor de ambulancezorg. De overige bijdrage is gebaseerd op een verdeelsleutel. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.		
Risico's	• Verwachte project- / frictiekosten 2017-2020 regionale meldkamer o.b.v. concept samenvoegingsplan. • Langdurige uitval. • Onvoldoende dekkingsmaatregelen financieel tekort 2018. • IT dreigingen (bijv. virus, cyberaanval enz.). • Niet geheel halen van de prestatieafpraak (vlgs. staffel) zorgverzekeraars. • Tekort ambulanceverpleegkundigen. • Materiële en personele schade bij omvangrijke incidenten. • Aanbestedingsclaim.		

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	1.563	61.690	1.370	63.370	146 N
2015	1.370	63.370	4.078	60.747	2.638 V
2016	4.078	60.747	6.568	52.672	2.725 V
2017	6.568	52.672	5.269	55.995	106 V

Programma 4	Recreatieschap Westfriesland
Vestigingsplaats	Stede Broec
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	€ 103.000
Bedrag per inwoner	€ 5,46
Doel / openbaar belang	Behartigt voor de Westfriese gemeenten de belangen van de openluchtrecreatie en het landschap in het samenwerkingsgebied. Inzet voor een rijkere, gevarieerdere natuur met meer recreatiemogelijkheden, beheer en onderhoud van terreinen.
Financieel belang	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van het aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	• Langdurige afwezigheid van een werknemer door ziekte. • Het ontbreken van vastgestelde beheerplannen. • Het uittreden van één van de gemeenten uit gemeenschappelijke regeling. • Imagoschade.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	1.186	2.894	1.054	3.023	109 V
2015	1.054	3.023	1.254	2.959	248 V
2016	1.254	2.959	2.835	3.000	1.288 V
2017	2.835	3.000	2.687	2.373	42 V

Programma 5	Gemeentelijke Gezondheidsdienst Hollands Noorden (GGD)
Vestigingsplaats	Alkmaar
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec en Texel
Deelname verplicht	Ja

Bijdrage (afgerond)	€ 767.000
Bedrag per inwoner	€ 18,90 Algemeen
	€ 341,50 0-4 jarigen & adolescenten
	€ 54.000 bijdrage huisvesting JGZ
	€ 120.000 bijdrage Veilig Thuis
Doel / openbaar belang	Het behartigen van belangen, die de schaal van de individuele gemeenten te boven gaan, ten behoeve van de gezondheid en veiligheid van de bevolking in het samenwerkingsgebied.
Financieel belang	Jaarlijkse deelnemersbijdrage op basis van het aantal inwoners. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	• Taakstelling begroting 2019. • Bedrijfsondersteuning GGD en Veilig Thuis. • GGD Rampen Opvang Plan • Kosten invoering GGD-dossier. • Afname aanvullende taken door gemeenten (o.a. door concurrentie).

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	497	3.299	744	3.616	285 V
2015	744	3.616	536	7.766	176 N
2016	536	7.766	57	10.099	451 N
2017	57	10.099	-133	10.490	213 N

Programma 5	Archeologie Westfriese Gemeenten
Vestigingsplaats	Hoorn (centrumgemeente)
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	n.v.t.
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer, Schagen, Texel en Stede Broec
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	€ 24.000
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	Het doel van deze gemeenschappelijke regeling is om op beleidsmatig en uitvoerend niveau gezamenlijke belangen te behartigen op het gebied van archeologie.
Financieel belang	Geen
Risico's	• Er zijn voor 2019 geen risico's bekend.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0
2015	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0
2016	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0
2017	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0

Programma 5	WerkSaam
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	€ 888.000
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	WerkSaam wil inwoners van Westfriesland naar vermogen laten deelnemen op de reguliere arbeidsmarkt en het beroep van inwoners op een uitkering zoveel mogelijk beperken. Hiertoe ondersteunt WerkSaam werkzoekenden, uitkeringsgerechtigden en werkgevers in de regio.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage aan apparaatskosten op basis van een verdeelsleutel en het gedeelte van de integratie-uitkering Sociaal Domein. dat de raden beschikbaar stellen voor participatie (inclusief volwasseneneducatie), inkomensdeel/buig en de wet sociale werkvoorziening voor zover het gaat om het budget dat samenhangt met de taken die overgaan naar WerkSaam. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	• Bepaling hoogte over te dragen participatiebudget. • Uitnuttig re-integratiebudget. • Minder omzet en minder winst uit commerciële activiteiten. • Schommeling in de kosten voor bedrijfsvoering.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	11.484	2.791	11.103	3.665	566 V
2015	11.103	3.665	10.172	10.927	1.137 V
2016	10.172	10.927	8.314	9.168	468 V
2017	8.314	9.168	7.651	16.245	34 V

Programma 6	Centraal afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland (CAW)
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur

Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Hoorn, Koggenland, Medemblik, Opmeer en Stede Broec
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgrond)	Niet van toepassing
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	Het CAW heeft als taak het beheren van de voormalige stortplaats te Westwoud en de uitoefening van de rechten en plichten zoals verbonden aan het aandeelhouderschap in de HVC.
Financieel belang	Het Centraal Afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland (CAW) is namens de deelnemende gemeenten aandeelhouder van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). Het CAW is houder van 338 van de 2.914 uitstaande aandelen van de NV Huisvuilcentrale Noord Holland en heeft zich op grond van artikel 9 en 10 van de ballotageovereenkomst garant gesteld voor rente en aflossing van leningen van de NV Huisvuilcentrale Noord-Holland. Bij uitwinning of aansprakelijkheidsstelling van de aandeelhouders zijn de aandeelhouders onderling aansprakelijk naar rato van het aantal uitgegeven aandelen van de aan uitwinning of aansprakelijkheid verbonden kosten. Deze garantstelling vertaalt zich indirect naar de deelnemende gemeenten. De geprognostiseerde stand van de leningen eind 2017 bedraagt ruim € 606 miljoen.

Er zijn 2.914 aandelen uitgegeven. Het aandeel van het CAW hierin is 338. Dit is een percentage van 11,6%, waardoor het CAW een bedrag garant staat voor ca. € 70,5 miljoen. Op basis van het inwoneraantal betekent dat voor de gemeente Enkhuizen een bedrag van € 6,2 miljoen.

Risico's	• Bestuurlijke en administratie ondersteuning door HVC. • Stortplaats Westwoud. • Garantstelling HVC.
----------	---

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	227	2.614	155	2.342	9 V
2015	155	2.342	51	2.643	26 V
2016	51	2.643	51	2.643	29 V
2017	54	3.092	849	2.409	36 N

Programma 6	Regionale Uitvoeringsdienst Noord-Holland Noord (RUD)
Vestigingsplaats	Hoorn
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Alkmaar, Bergen, Castricum, Den Helder, Drechterland, Enkhuizen, Heerhugowaard, Heiloo, Hollands Kroon, Hoorn, Koggenland, Langedijk, Medemblik, Opmeer, Schagen, Stede Broec, Texel en de provincie Noord-Holland
Deelname verplicht	Ja
Bijdrage (afgrond)	€ 410.000

Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	Het behartigen van de belangen van de deelnemers bij de uitvoering van taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving betrekking hebbende op milieu.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage volgens het bedrijfsplan op basis van lupsumfinanciering (vastgestelde prijs voor een totaalproject). Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	• Wettelijke ontwikkelingen. • Ongedekte lasten voormalig directeur. • Outputfinanciering. • Meer-minder taken.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 1-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	223	3.706	1.030	3.763	991 V
2015	1.030	3.763	626	2.921	298 V
2016	626	2.921	902	3.451	653 V
2017	902	3.451	2.114	5.393	1.233 V

Diverse programma's	SED organisatie
Vestigingsplaats	Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur
Deelnemers	Stede Broec, Enkhuizen en Drechterland
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgrond)	€ 11.695.000
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	Het bewerkstellingen van een kwalitatief hoogwaardige, effectieve en efficiënte uitvoering door de SED organisatie van de door de gemeenten opgedragen uitvoerende taken met het oog op een goede dienstverlening aan de inwoners en een krachtige ondersteuning aan de besturen van de gemeenten.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage volgens verdeelsleutel. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	• Gegevens kunnen intern (datalek) en extern (cybercrime) in de openbaarheid komen, met als gevolg imagoschade, boeten bij het niet melden van een datalek, aansprakelijkheidsstelling en identiteitsfraude. • Kiezen voor een verkeerde aanbestedingsprocedure (bij openbare procedures) door de budgetbeheerder/-houder, waardoor de gehele aanbesteding onrechtmatig is.

- Onvoldoende kennis over BTW en VPB, waardoor er enerzijds tijdrovend werk ontstaat door het herstellen van foutieve fiscale verwerking van nota's en facturen. Daarnaast kunnen er betalingsboetes worden opgelegd n.a.v. fouten in de steekproef van de Belastingdienst inzake BTW en VPB.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	nvt
2015	0	0	0	12	0
2016	0	12	0	14	0
2017	0	14	0	15	0

Diverse programma's	Shared Service Center ICT DeSom
Vestigingsplaats	Wognum
Rechtsvorm	Gemeenschappelijke regeling
Vertegenwoordiging	Lid van het Algemeen Bestuur
Deelnemers	Drechterland, Enkhuizen, Koggenland, Stede Broec, Opmeer, Medemblik en WerkSaam
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgrond)	€ 687.000
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	Het bewerkstelligen van een kwalitatief hoogwaardige en een doelmatige uitvoering door het SSC van de door de gemeenten opgedragen uitvoerende taken en de ondersteuning in brede zin op het terrein van de ICT en het creëren van de voorwaarden voor een efficiënte bedrijfsvoering en een efficiënte en klantgerichte dienstverlening.
Financieel belang	Jaarlijkse bijdrage volgens verdeelsleutel. Deelnemers zijn gezamenlijk aansprakelijk voor ontstane tekorten.
Risico's	• Cyberaanvallen. • Incompliance door gewijzigde voorwaarden softwareleveranciers. • Gezamenlijke infrastructuur en beheer met Hoorn zonder goede en juridische organisatorische basis. • Ontvlechting van WerkSaam. • Geen goede centrale regie en beveiliging op externe cloudoplossingen. • Bestuurlijke en organisatorische keurslijf. • Beëindigen van contracten met onze leveranciers. • Calamiteiten waardoor gebouwen en hardware buiten gebruik raken. • Continuïteit in dienstverlening calamiteit. • Tijdige invulling van vacatures en werving geschikt personeel.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	n.v.t.	n.v.t.	222	4.927	160 V
2015	222	4.927	607	8.065	606 V
2016	607	8.065	631	5.168	316 V
2017	631	5.168	941	3.302	140 V

Deelnemingen

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	NV Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord				
Vestigingsplaats	Alkmaar				
Rechtsvorm	Vennootschap				
Vertegenwoordiging	Aandeelhouder				
Deelnemers	17 gemeenten in Noord-Holland en de provincie Noord-Holland				
Deelname verplicht	Nee				
Bijdrage (afgerond)	€ 43.000				
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing				
Doel / openbaar belang	Bevorderen van de regionale economie en welvaart en de nationale en internationale positionering van Noord-Holland Noord.				
Financieel belang	Jaarlijks wordt een subsidie toegekend. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.				
Risico's	Er zijn voor 2019 geen risico's bekend.				

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	594	3.302	613	1.934	19 V
2015	613	1.934	835	2.487	222 V
2016	835	2.487	890	2.087	55 V
2017	890	2.087	806	1.962	84 N

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	NV Bank Nederlandsche gemeenten (BNG)				
Vestigingsplaats	Den Haag				
Rechtsvorm	Vennootschap				
Vertegenwoordiging	Aandeelhouder				
Deelnemers	De Staat, gemeenten, provincies en één hoogheemraadschap				
Deelname verplicht	Ja				
Bijdrage (afgerond)	Niet van toepassing				

Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	De uitoefening van het bedrijf van bankier ten dienste van overheden. Draagt bij aan het laag houden van de kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger
Financieel belang	De gemeente heeft als aandeelhouder 130.650 aandelen. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.
Risico's	Er zijn voor 2019 geen risico's bekend.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	3.582	127.753	3.582	149.923	126 V
2015	3.739	149.923	4.163	145.348	226 V
2016	3.753	145.348	4.486	149.514	369 V
2017	4.220	149.514	4.953	135.072	393 V

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	Alliander N.V.
Vestigingsplaats	Amsterdam
Rechtsvorm	Vennootschap
Vertegenwoordiging	Aandeelhouder
Deelnemers	Alle aandelen van Alliander N.V. zijn in handen van Nederlandse provincies en gemeenten.
Deelname verplicht	Nee
Bijdrage (afgerond)	Niet van toepassing (kapitaalverstrekking)
Bedrag per inwoner	Niet van toepassing
Doel / openbaar belang	De Gaskop beheert niet langer de aandelen die de gemeenten in Noord-Holland en de provincie in het netwerkbedrijf Alliander heeft. Gemeente Enkhuizen heeft vanaf 18 december 2017 rechtstreeks aandelen in Alliander, zonder tussenkomst van de Gaskop. De wet Onafhankelijk Netbeheer bepaalt dat de aandelen van netwerkbedrijven in handen van de overheid blijven.
Financieel belang	De gemeente heeft als aandeelhouder 124.198 aandelen. De aandeelhouder is niet aansprakelijk voor de schulden van de NV.
Risico's	Er zijn voor 2019 geen risico's bekend.

Jaar	EV per 1-1	VV per 1-1	EV per 31-12	VV per 31-12	Resultaat
2014	3.375.000	4.173.000	3.579.000	4.093.000	323.000 V
2015	3.579.000	4.093.000	3.687.000	4.039.000	235.000 V
2016	3.687.000	4.039.000	3.864.000	3.871.000	282.000 V
2017	3.864.000	3.871.000	3.942.000	4.127.000	203.000 V

Grondbeleid

Inleiding

Binnen de gebiedsontwikkeling wordt een onderscheid gemaakt tussen actief- en passief grondbeleid. Bij actief grondbeleid verwerft de gemeente de grond, maakt deze bouw- en woonrijp en verkoopt de bouwgrond aan projectontwikkelaars/particulieren, die op deze bouwgrond het vastgoed realiseren.

Bij passief grondbeleid heeft de gemeente een faciliterende en kader stellende rol bij 'gebiedsontwikkeling door derden'. De gemeente stelt het bestemmingsplan vast, waarbij kosten van gemeenschapsvoorzieningen worden verhaald door middel van (anterieure) overeenkomst of vaststelling van een exploitatieplan.

Een variant 'tussen' deze beide vormen is de publiek-private samenwerking (PPS), waarbij de gemeente samen met een private partij de grondexploitatie doet. Winst en risico worden dan gedeeld.

Visie

Op basis van de Financiële verordening ex artikel 212 Gemeentewet stelt de gemeenteraad iedere vier jaar een geactualiseerde nota Grondbeleid vast. In maart 2016 heeft de raad de geactualiseerde en vigerende Nota Grondbeleid 2016 vastgesteld.

Beleidsverantwoording

Over gebiedsontwikkelingen wordt op verschillende manieren verantwoording afgelegd:

1. De verdeling van taken en verantwoordelijkheden tussen de Raad, het College en de SED zoals beschreven in de Nota Grondbeleid.
2. De projecten doorlopen de algemene fasen in gebiedsontwikkelingen (initiatief, definitie, ontwerp, voorbereiding en uitvoering (realisatie & kaveluitgifte), waarbij in principe per faseovergang verantwoording over de af te sluiten fase en toestemming voor de volgende fase wordt gevraagd aan het College en/of de Raad.
3. Verantwoording in de P&C cyclus.

Parameters 2019

Voor de prognoses van de (actieve) grondexploitaties zijn de volgende parameters gehanteerd:

- Prijspeil : 01-01-2019
- Kostenstijging : 2,5%
- Inkomstenstijging (wonen) : 2,0%
- Inkomstenstijging (werken) : 0,0%
- Rentevoet: : 1,5%

De parameter voor kostenstijging is overgenomen uit de publicatie *Metafoor Outlook Grondexploitaties 2019*. De inkomstenstijging voor woningbouw is eveneens gebaseerd op deze publicatie, in combinatie met de regionale prijsstijging van de VON waarden zoals gepubliceerd door de NVM. Voor bedrijfsterreinen is niet gerekend met een inkomstenstijging. De geldende kavelprijs (€ 115/m²) voor Schepenvijk is nog steeds marktconform en zou met een verhoging boven de vraagprijs van een concurrerende naastgelegen (commercieel) bedrijventerrein uitkomen.

Ontwikkelingen

In februari 2019 heeft de gemeenteraad positief besloten op het initiatieffase document van de gebiedsontwikkeling Gommerwijk West West, en wordt een begin gemaakt met de definitiefase. Hiervoor is een voorbereidingskrediet toegekend. Gommerwijk West West is nog geen grondexploitatie en één van de uitgangspunten bij de verdere uitwerking is dat in principe de gemeente in dit project een faciliterende en kader stellende rol wenst aan te nemen. Naast de gemeente hebben derden delen van het plangebied in eigendom.

Strategische gronden

De gemeente heeft de volgende strategische gronden in haar bezit:

1. Gronden die onderdeel zijn van de gebiedsontwikkeling Gommerwijk West West
2. Gronden die onderdeel zijn van het project Zilverstraat

Prognose resultaten

In de gemeente Enkhuizen zijn op dit moment een drietal ontwikkelingen actief: bedrijventerrein Schepenwijk (actieve grondexploitatie), Recreatieoord Enkhuizer Zand (passief grondbeleid) en de locatie Bierkade/Zilverstraat/Hoogstraat (idem).

Bedrijventerrein Schepenwijk

Bedrijventerrein
Actieve en volledig eigen grondexploitatie
Uitvoeringsfase (kaveluitgifte)
Beoogd eindejaar 2020

Dit project betreft de uitgifte van de laatste kavels en de uitvoering van de laatste werkzaamheden. Het plangebied is in principe bouw- en woonrijp, op het vergroten van de waterberging na. Deze werkzaamheden stonden gepland voor 2018, maar zijn door ontwikkelingen in het vinden van een geschikte afvoerlocatie opgeschoven naar 2019. De kosten hiervoor zijn begroot door de afdeling Leefomgeving (civiel) en geïndexeerd.

De vraagprijs voor de bedrijfskavels is € 115/m². Deze prijs is nog steeds marktconform.

In 2018 zijn een tweetal kavels verkocht en geleverd. Voor één kavel is er een koopovereenkomst gesloten (levering voorjaar 2019). Dit is minder dan geprognostiseerd voor 2018 en heeft te maken met het niet doorgaan van een beoogde verkoop van een viertal kavels in één koop aan SPH.

Op dit moment zijn er nog een vijftal kavels te verkopen. Voor twee kavels hiervan lopen vergevorderde gesprekken en deze verwachten we binnenkort te kunnen verkopen. Voor een ander kavel hebben zich inmiddels ook geïnteresseerden gemeld. Met het wegvallen van de verkoop aan SPH, maar met de huidige belangstelling, is de verwachting in 2020 het laatste kavel te kunnen verkopen en de grondexploitatie te kunnen sluiten.

Het resultaat van de grondexploitatie bedraagt € 100.868 *negatief* op eindwaarde. Ten opzichte van vorig jaar is dit een verbetering van € 184.897. Dit is voornamelijk het gevolg van het opnieuw kunnen aanbieden van de kavels die beoogd waren voor SPH voor de huidige prijsstelling, in plaats van de met SPH afgesproken prijs (€ 95/m²).

Recreatieoord Enkhuizer Zand

De raad heeft op 12 mei 2009 het Vlekkenplan gewijzigd vastgesteld. Dit Vlekkenplan is leidraad voor het vervolg van de ontwikkeling van Recreatieoord Enkhuizer Zand (REZ). Op 23 juni 2009 heeft de gemeenteraad een Beeldkwaliteitsplan vastgesteld. Vervolgens is het

project op basis van diverse marktconsultaties nader geconcretiseerd in een aanbestedingsleidraad met verruiming. In april 2015 is het ter kennis van de raad gebracht, waarna de aanbestedingsprocedure is gestart.

De aanbesteding leverde niet het verwachte resultaat op. Slechts één partij kon aan de selectiecriteria voldoen, maar moest vanwege een vormfout ter zijde worden gelegd. Met die partij zijn vervolgens verkennende gesprekken gestart om te onderzoeken of er binnen de gestelde randvoorwaarden en minimumeisen een haalbaar plan kan worden ontwikkeld. Voor het project heeft de ontwikkelaar twee modellen uitgewerkt, die zijn voorgelegd aan de gemeenteraadsleden en alle andere betrokkenen partijen, waaronder de stakeholders en de inwoners van Enkhuizen. Vervolgens zijn de oorspronkelijke randvoorwaarden. Het aanbestedingsdocument is, conform de gedane toezegging, in plannen ter beoordeling voorgelegd aan de selectiecommissie, die heeft geadviseerd te kiezen voor het model 'Vesting'. Dit model is in nauwe samenwerking met de provincie en de ontwikkelaar nader uitgewerkt en gedetailleerd. Op basis van dit model is in 2017 een eerste overeenkomst opgesteld en is gestart met een voorontwerp bestemmingsplan. Daarnaast is uitvoerig overleg gevoegd met betrokken andere overheden, zoals Rijkswaterstaat, het Hoogheemraadschap en de Provincie. Tevens is gestart met een nader onderzoek naar een oplossing van de bereikbaarheid- en parkeerproblematiek van het Zuiderzeemuseum en de rol die het REZ daarin al of niet zou kunnen vervullen. In 2018 is overeenstemming met de ontwikkelaar bereikt over de voorwaarden en uitgangspunten van de ontwikkeling. Deze zijn vastgelegd in een door partijen ondertekende anterieure overeenkomst. Tevens is in overleg met de provincie en de 'Verkenner' gewerkt aan het subtieler maken van het ontwerp. Ook is het voorontwerp-bestemmingsplan in procedure gebracht en zijn informatiebijeenkomsten gehouden voor de stakeholders, inwoners en standplaatshouders op de camping. Het overleg met het Zuiderzeemuseum over de museale beleving en het aantal te realiseren parkeerplaatsen in het plangebied is nog niet afgerond.

Bierkade/Zilverstraat/Hoogstraat

De in 2010 voor de locatie Bierkade/Zilverstraat/Hoogstraat opgestelde stedenbouwkundige verkenning is het vertrekpunt voor verdere planuitwerking van deze ontwikkeling. De getaxeerde waarde van deze locatie (ultimo 2012 ad € 815.000) is, als gevolg van aanhoudende onzekerheid, in 2013 bijgesteld. Ten laste van de risicoreserve bouwgrondexploitatie is de voorziening met € 80.000 verhoogd. In 2015 is opnieuw een taxatie uitgevoerd. Daarbij is de getaxeerde waarde uit 2013 bestendigd. In 2016 is de waarde opnieuw getaxeerd en te koop aangeboden aan de markt. De voorkeur gaat daarbij uit naar een partij met een integrale visie/aanpak van de gehele strook (Bierkade + Hoogstraat). In het najaar van 2018 is dit ter handen genomen.

Winst- en verliesneming

Verliesneming

Voor het negatieve resultaat van de grondexploitatie van Schepenwijk is een verliesvoorziening van € 100.868 getroffen.

Winstneming

Vanaf dienstjaar 2017 zijn gemeenten verplicht om winst te nemen volgens de 'Percentage of Completion' (POC) methode. Als per balansdatum bijvoorbeeld 75% van de totaal geraamde kosten zijn gemaakt en 30% van de totaal geraamde opbrengsten zijn gerealiseerd, dan wordt in het betreffende dienstjaar reeds 22,5% (75% x 30%) van het geraamd batig eindresultaat genomen. In de jaren erop volgend wordt wederom hetzelfde gedaan, maar met aftrek/correctie van de eerder gedane winstnemingen. In 2018 zijn in dit kader geen winstnemingen geboekt.

Risicobeheersing

Schepenwijk

Voor Schepenwijk zijn geen projectspecifieke risico's geïnventariseerd. Over de grondexploitatie is een risicoanalyse gedaan met 2 jaar vertraging, 1% hogere kostenstijging en 1% lagere inkomstenstijging. Dit betekent een potentieel lager resultaat van € 79.410. Dit bedrag dient opgenomen te worden in het weerstandsvermogen van de gemeente.

Recreatieoord Enkhuizer Zand

Uitgangspunt voor deze ontwikkeling is een voor de gemeente minimaal budgettair neutraal verloop. Om goed inzicht te krijgen in de risico's is er naast een brede risico-inventarisatie ook een specifiek onderzoek verricht naar de risico's die gemeente loopt bij deze ontwikkeling met daarbij behorende beheersmaatregelen. Deze beheersmaatregelen zijn voor zover mogelijk vastgelegd in de met de ontwikkelaar afgesloten anterieure overeenkomst.

Strategische gronden

Financiële risico's ontstaan hier als wanneer deze grondposities uiteindelijk niet kunnen worden aangewend ter ontwikkeling en moeten worden afgewaardeerd naar agrarische waarde.

De boekwaarde van de gronden die onderdeel zijn van de gebiedsontwikkeling Gommerwijk West West bedraagt € 24/m². De grondexploitatie-raming van dit project laat in de initiatiefase een positief resultaat zien.

De boekwaarde van de gronden die onderdeel zijn van het project Bierkade/Zilverstraat/Hoogstraat bedraagt € 367/m². De verwachting is dat bij ontwikkeling tot woningbouw de boekwaarde wordt gecompenseerd.

Reserves en voorzieningen

De voorzieningen voor dekking van eventuele restkosten van afgewikkelde exploitaties Kadijken en De Oksel zijn beide in 2018 vrijgevallen ten gunste van de exploitatie. Voor zowel Kadijken als De Oksel worden geen kosten meer verwacht. In totaal heeft dit een voordeel van € 163.485 opgeleverd. Dit bedrag is gestort in de risicoreserve bouwgrondexploitatie.

Voor het verwachte negatieve resultaat van de grondexploitatie Schepenwijk is een voorziening opgenomen van € 100.868. Ten opzichte van 2017 is er een verbetering van € 184.897 in het verwachte resultaat. Dit bedrag is vrijgevallen ten gunste van de exploitatie.

De risicoreserve Bouwgrondexploitatie bedraagt eind 2018 € 1.493.019. De beleids-uitgangspunten voor de Risicoreserve Bouwgrondexploitaties zijn vastgelegd in de door de raad vastgestelde nota Reserves en Voorzieningen. Het saldo van deze Reserve per 31 december 2018 ligt tussen het vastgestelde minimum (€ 250.000) en maximum (€ 1,5 miljoen).

Financiën

Overzicht van baten en lasten

Overzicht van baten en lasten per programma

Programma	Primitieve begroting 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018
Lasten:			
Bestuur en ondersteuning	2.749	2.874	2.077
Veiligheid	1.634	1.743	1.785
Beheer openbare ruimte	4.123	4.484	4.341
Economie	3.232	3.409	3.885
Samenleving	25.435	27.321	29.195
Milieu	3.941	4.129	4.170
Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling	1.732	1.854	1.667
Algemene dekkingsmiddelen	641	487	437
Overhead	4.098	5.772	4.830
Vennootschapsbelasting			0
Totaal lasten	47.584	52.074	52.388
Baten:			
Bestuur en ondersteuning	976	976	467
Veiligheid	34	34	26
Beheer openbare ruimte	172	172	230
Economie	2.391	2.289	2.678
Samenleving	5.962	6.325	6.801
Milieu	4.759	4.717	4.823
Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling	417	734	745
Algemene dekkingsmiddelen	33.181	33.823	33.821
Overhead	18	18	31
Totaal baten	47.910	49.088	49.623

Programma	Primitieve begroting 2018	Begroting 2018	Werkelijk 2018
<i>Storting reserves:</i>			
Reserves Veiligheid	0	7	7
Reserves Beheer en openbare ruimte	959	959	964
Reserves Economie	19	0	0
Reserves Samenleving	23	23	23
Reserves Milieu	0	0	0
Reserves Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	0	0	0
Reserves algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	0	535	618
Totaal storting	1.001	1.524	1.611
<i>Onttrekking reserves:</i>			
Reserves Veiligheid	0	0	0
Reserves Beheer en openbare ruimte	-564	-699	-629
Reserves Economie	0	0	0
Reserves Samenleving	-55	-1.622	-2.709
Reserves Milieu	0	0	0
Reserves Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	0	0	0
Reserves algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	-57	-2.383	-2.115
Totaal onttrekking	-676	-4.704	-5.453
Totaal mutaties reserves	-326	3.180	3.842
Resultaat		194	1.077

Overzicht van incidentele baten en lasten

Incidentele baten en lasten > € 25.000

(bedragen x € 1.000)

Programma	Onderwerp	Lasten	Baten
Bestuur en ondersteuning	Afscheid burgemeester	14	
Bestuur en ondersteuning	Wachtgeldverplichting burgemeester	78	
Veiligheid	Bijdrage veiligheidsregio	43	
Beheer openbare ruimte	Gegevensbeheer BAG	13	
Beheer openbare ruimte	Baggerwerk	25	
Dekkingsmiddelen	Dekking algemene reserve baggerwerk		25
Beheer openbare ruimte	Boomonderhoud	35	
Dekkingsmiddelen	Dekking algemene reserve boomonderhoud		35
Beheer openbare ruimte	Groot onderhoud wegen	552	
Dekkingsmiddelen	Beschikking reserve onderhoud kapitaalgoederen		552
Economie	Woningen onder hoogspanningsverbindingen	27	
Economie	Rijksverg. uitkoopregeling woningen onder hoogsp.		27
Samenleving	Financiële afwikkeling uittreden GR muziekschool	31	
Samenleving	Boekwaarde flosbeugel	111	
Samenleving	Beschermd wonen	17	
Samenleving	Subsidie beschermd wonen		53
Samenleving	Kunst en museum beleid	22	
Dekkingsmiddelen	Onttrekking reserve kunst en museumbeleid		22
Samenleving	Luchtverwarmingsinstallatie	12	
Dekkingsmiddelen	Dekking algemene reserve luchtverwarmingsinstallatie		12
Samenleving	Uitvoeringsplan lokale schuldhelpverlening	93	
Dekkingsmiddelen	Beschikking res. sociaal domein schuldhelpverlening		93
Samenleving	Beëindiging personeelsplan West-Friesland	121	
Dekkingsmiddelen	Beschikking alg. res. beëindiging personeelsplan		121
Samenleving	Subsidieaanvraag bodemherstel wachtschip	25	
Dekkingsmiddelen	Onttrekking reserve sociaal domein bijdr. Hertenkamp		270
Dekkingsmiddelen	Storting reserve afschrijvingslasten bijdr. Hertenkamp	270	
Milieu	Onderzoek mogelijkheden ondergrondse containers	43	
Milieu	Uitvoeringsprogramma milieu	30	
Dekkingsmiddelen	Omgevingswet uit algemene reserve		30
Volkshuisvesting en R.O.	Omgevingswet	6	
Volkshuisvesting en R.O.	Bijstellingen leges bouwvergunningen en welstand		61
Overhead	Privacy	40	
Dekkingsmiddelen	Dekking algemene reserve privacy		40
Overhead	SED perspectief	1.265	
Dekkingsmiddelen	Beschikking reserve SED perspectief		1.265

Overzicht van toevoegingen en onttrekkingen reserves

Er zijn geen structurele toevoegingen of onttrekkingen aan reserves.

Toelichting bijdrage SED organisatie (voorheen apparaatskosten)

De bijdrage van de SED organisatie bestaat voor het grootste gedeelte uit personeelslasten en worden toegerekend aan de verschillende taakvelden binnen de gemeentelijke administratie. Omdat de toerekening af kan wijken van de toerekening in de begroting kunnen er verschillen ontstaan op de programma's bij het onderdeel 'bijdrage SED organisatie'. Als het ware treedt er een verschuiving op. Er is een lagere bijdrage betaald aan de SED organisatie. In een aantal gevallen resulteert dit in een lagere bijdrage, weergegeven op het programmablad. Daarnaast kunnen er verschillen ontstaan doordat de uitgaven voor het SED perspectief begroot zijn als overhead, maar uiteindelijk toegerekend konden worden aan een beleidsprogramma. In de jaarstukken 2018 van de SED organisatie staat uitgebreid beschreven hoe het verschil in bijdrage is ontstaan.

Informatie Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de publieke en semi-publieke sector (WNT)

WNT-verantwoording 2018 Gemeente Enkhuizen

De WNT is van toepassing op Gemeente Enkhuizen. Het voor Gemeente Enkhuizen toepasselijke bezoldigingsmaximum is in 2018 € 189.000 (het algemeen bezoldigingsmaximum).

1. Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen met dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling.

Bedragen x € 1	M.J. Schadé	H.C. Lankman
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functievervulling in 2018.	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte).	0,1	0,1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen.	95.588	74.540
Beloningen betaalbaar op termijn.	15.347	12.372
<i>Subtotaal</i>	110.935	86.912
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum.	189.000	189.000
-/- Onverschuldigd betaald en	N.v.t.	N.v.t.

nog niet terugontvangen bedrag.		
Totale bezoldiging.	110.935	86.912
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan.	N.v.t.	N.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2017		
Bedragen x € 1	M.J. Schadé	H.C. Lankman
Functiegegevens	Gemeentesecretaris	Griffier
Aanvang en einde functieervulling in 2017.	01/03 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte).	0,1	0,1
Dienstbetrekking?	ja	ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen.	73.741	78.082
Beloningen betaalbaar op termijn.	11.770	11.480
<i>Subtotaal</i>	85.511	89.562
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum.	181.000	181.000
Totale bezoldiging	85.511	89.562

1b. Leidinggevende toefunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12.

De betreffende categorie was in 2018 niet van toepassing voor de instelling.

1c. Toezichthoudende toefunctionarissen.

De betreffende categorie was in 2018 niet van toepassing voor de instelling.

1d. Topfunctionarissen met een bezoldiging van € 1.700 of minder.

De betreffende categorie was in 2018 niet van toepassing voor de instelling.

1e. In het geval een toefunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende toefunctionaris, op of na 1-1-2018 met een WNT-instelling een dienstbetrekking aangaat en hij/zij bij andere WNT-instellingen reeds een dienstbetrekking heeft als toefunctionaris, niet zijnde een toezichthoudende toefunctionaris, zijn bepaalde of alle onderdelen van onderstaande tabel van toepassing. Indien van toepassing kan het betreffende tabelonderdeel dienen als aanvulling op tabel 1a of 1d.

De betreffende categorie was in 2018 niet van toepassing voor de instelling.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking

De betreffende categorie was in 2018 niet van toepassing voor de instelling.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2018 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Bedragen x € 1.000

Programma	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Vershil
-----------	----------------	----------------	---------

Lasten:

Bestuur en ondersteuning	2.874	2.077	797
Veiligheid	1.743	1.785	-42
Beheer openbare ruimte	4.484	4.341	143
Economie	3.409	3.885	-476
Samenleving	27.321	29.195	-1.874
Milieu	4.129	4.170	-41
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	1.854	1.667	187
Algemene dekkingsmiddelen	487	437	50
Overhead	5.772	4.830	942
Vennootschapsbelasting			0
Totale lasten	52.074	52.387	-314

Baten:

Bestuur en ondersteuning	976	467	-509
Veiligheid	34	26	-8
Beheer openbare ruimte	172	230	58
Economie	2.289	2.678	389
Samenleving	6.325	6.801	476
Milieu	4.717	4.823	106
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	734	745	11
Algemene dekkingsmiddelen	33.823	33.821	-2
Overhead	18	31	13
Totale baten	49.088	49.622	534

Programma	Begroting 2018	Werkelijk 2018	Vershil
-----------	----------------	----------------	---------

Stortingen reserves:

Veiligheid	7	7	0
Beheer openbare ruimte	959	964	-5
Economie	0	0	0
Samenleving	23	23	0
Milieu	0	0	0
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	535	617	-82
Totale baten	1.524	1.611	-87

Onttrekkingen reserves:

Veiligheid	0	0	0
Beheer openbare ruimte	699	629	-70
Economie	0	0	0
Samenleving	1.622	2.709	1.087
Milieu	0	0	0
Volkshuisvesting en ruimtelijke ordening	0	0	0
Algemene dekkingsmiddelen	2.383	2.115	-268
Totale baten	4.704	5.453	749

Begrotingsrechtmatigheid

Bij de rechtmatigheidscontrole vormt het begrotingscriterium een belangrijk toetsingscriterium. In de door de raad vastgestelde controleprotocol is bepaald dat begrotingsoverschrijdingen op programmaniveau in de jaarrekening worden toegelicht. Daar waar verschillen geconstateerd zijn, worden die hieronder toegelicht. Het platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten maakt daarbij onderscheid tussen zeven verschillende soorten begrotingsoverschrijdingen die door de accountant als rechtmatig of onrechtmatig kunnen worden beoordeeld.

Hieronder treft u aan de toelichting op de belangrijkste begrotingsafwijkingen:

Bedragen x € 1.000

Programma	Toelichting	Afwijking
Veiligheid	Hogere lasten	42
Economie	Hogere lasten	476
Samenleving	Hogere lasten	1.874
Milieu	Hogere lasten	41

Veiligheid (€ 42.000)

De overschrijding wordt met name veroorzaakt door een hoger betaalde bijdrage aan de SED organisatie. Bij de najaarsnota van 2018 is de begroting aangepast op basis van gegevens die gepresenteerd waren in de najaarsnota van de SED organisatie. Het inzicht in de definitieve bijdrage werd te laat bekend om een begrotingswijziging voor te leggen.

Economie (€ 476.000)

Er is € 152.000 meer bijdrage betaald aan de SED organisatie. Bij de najaarsnota van 2018 is de begroting aangepast op basis van gegevens die gepresenteerd waren in de najaarsnota van de SED organisatie. Het inzicht in de definitieve bijdrage werd te laat bekend om een begrotingswijziging voor te leggen. De lasten van het project Recreatieoord Enkhuizer (REZ) zijn met € 251.000 overschreden. Het REZ is een grondexploitatie. De overschrijding wordt gecrediteerd in de exploitatie en op de balans opgenomen. Hierdoor heeft het geen invloed op het resultaat. De overige extra lasten worden veroorzaakt door extra afschrijvingslasten bij de havens. Op basis van de regelgeving is de rekenrente op

investeringen aangepast. Er heeft een herberekening plaatsgevonden van kapitaallasten die op basis van annuïteiten worden berekend. De herberekening is gemaakt bij de jaarrekening. Vandaar dat een begrotingswijziging niet tijdig kon worden gemaakt.

Samenleving (€ 1.874.000)

De overschrijding komt met name voor op de budgetten van het sociaal domein bij begeleide participatie, maatwerkvoorziening (Wmo), maatwerkdienstverlening 18- en geëscaleerde zorg 18-:

Begeleide participatie (793.000)

Beschut werk en sociale werkvoorzieningen worden één op één overgedragen aan WerkSaam voor de uitvoering ervan. WerkSaam voert deze activiteiten uit binnen dit budget.

Maatwerkvoorziening Wmo (192.000)

De Wmo betreft een zogenaamde open einde regeling. Dit houdt in dat de gemeente niet kan sturen op budgetten, maar dat de gevraagde zorg de hoogte van het benutten ervan bepaalt. Hierdoor wijkt de werkelijkheid erg af van de begroting. Op de Wmo-voorzieningen ontstaat een nadeel.

Maatwerkdienstverlening 18- (€ 864.000)

De decentralisatie jeugdzorg betreft een open einde regeling. Dit houdt in dat de gemeente niet kan sturen op de uitgaven, maar dat de wettelijke taak de hoogte van de budgetbenutting bepaalt.

Geëscaleerde zorg 18- € 87.000

De decentralisatie jeugdzorg betreft een open einde regeling. Dit houdt in dat de gemeente niet kan sturen op de uitgaven, maar dat de wettelijke taak de hoogte van de budgetbenutting bepaalt.

Volgens de gehanteerde systematiek worden fluctuaties in de uitgaven van het sociaal domein verrekend met de reserve sociaal domein. In de afgelopen jaren zijn overschotten in het sociaal domein in deze reserve gestort. De tekorten in het sociaal domein worden dit jaar onttrokken aan de reserve sociaal domein. Op basis van deze systematiek kunnen de overschrijdingen niet als onrechtmatig worden betiteld.

Milieu (€ 41.000)

De overschrijding wordt met name veroorzaakt door hogere kapitaallasten voor riolering. De extra lasten worden veroorzaakt door extra afschrijvingslasten voor de riolering. Op basis van de regelgeving is de rekenrente op investeringen aangepast. Er heeft een herberekening plaats gevonden van kapitaallasten die op basis van annuïteiten worden berekend. De herberekening is gemaakt bij de jaarrekening. Vandaar dat een begrotingswijziging niet tijdig kon worden gemaakt.

Bedragen x € 1.000

Reserves	Toelichting	Afwijking	Aard van de afwijking
Beheer openbare ruimte	Lagere onttrekking	75	S
Samenleving	Hogere onttrekking	1.088	S
Algemene dekkingsmiddelen	Lagere onttrekking	350	S

S= Systematiek.

De afwijking heeft nagenoeg alleen betrekking op de door ons gehanteerde systematiek. Dit wil zeggen dat de afwijking in overeenstemming is met een raadsbesluit ter zake.

Beheer openbare ruimte (€ 75.000)

De lagere onttrekking van € 152.000 voor groot onderhoud kapitaalgoederen is reeds toegelicht (zie toelichting op de balans bij het onderdeel reserves en bij de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen). Het betreft een onttrekking om de lasten te dekken voor groot onderhoud van kapitaal goederen. Op basis van de systematiek worden deze bedragen aan de reserve onttrokken. Hierdoor is er geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid. Daarnaast is er op basis van de systematiek een bedrag van € 77.000 onttrokken aan de reserve egalisatie tarieven riolering.

Samenleving (€ 1.088.000)

De afwijking van € 1.088.000 betreft een hogere onttrekking aan de reserve sociaal domein die met name wordt veroorzaakt door hogere kosten in het sociaal domein (Jeugd, Participatie en Wmo). De grootste overschrijdingen zijn hierboven reeds toegelicht. In de najaarsnota is de prognose van de mutatie in de reserve bijgesteld. Bij het opstellen van de jaarstukken kwam naar voren dat de afwijkingen in de budgetten groter waren dan aangenomen bij de najaarsnota. Daarom vindt er ook een grotere onttrekking plaats. De overschrijding werd te laat bekend om nog een begrotingswijziging voor te leggen. Bovendien wordt op basis van de bestaande systematiek de fluctuaties in de uitgaven verrekend met de reserve. Voor 2018 betekent dit een extra onttrekking.

Algemene dekkingsmiddelen (€ 350.000)

Het genoemde saldo betreft een hogere storting van € 82.000 en een lagere onttrekking van € 268.000.

In 2018 heeft de raad besloten € 270.000 in de algemene reserve te storten ter dekking van de kosten voor het Hertenkamp. In 2016 is reeds besloten te onderzoeken of een deel van de kosten gedekt konden worden uit ISV-gelden. De afrekening van de provincie met betrekking tot ISV-gelden heeft in 2018 op zich laten wachten waardoor een begrotingswijziging niet meer kon worden gemaakt. Omdat een deel van de kosten gedekt is uit ISV-gelden was de daadwerkelijk noodzakelijke storting € 103.000 (dus lagere storting van € 167.000 (€ 270.000 -/- 103.000)). Daarnaast is bij het opstellen van de jaarstukken bekend geworden dat 184.000 uit de voorziening Schepenwijk kon vrijvallen. Conform de systematiek wordt die gestort in de risicoreserve bouwgrondexploitatie. Op het moment van samenstellen van de jaarstukken kon een begrotingswijziging niet meer worden voorgelegd. Tot slot is een hogere storting geweest in de reserve afschrijvingslasten ten behoeve van de

aanschaf van automatische brandmeldinstallatie Drommedaris, verbeteren omgeving basisschool Het Mozaïek, aanschaf luchtverwarmer De Sprong en realiseren parkeervakken Noordergracht. Dit is conform het door de raad vastgestelde indemniteitsbesluit van 23 april 2019.

Bij de budgetoverheveling van 2017 naar 2018 zijn voor € 670.000 incidentele budgetten toegevoegd ten laste van de algemene reserve. Bij de jaarstukken blijkt dat niet € 670.000, maar € 496.000 is uitgegeven. Dit betekent een lagere onttrekking van € 174.000 aan de algemene reserve. Daarnaast is bij het opstellen van de jaarrekening bekend geworden dat we € 67.000 minder aan de SED organisatie hoeven te betalen voor het project 'SED perspectief'. De kosten van 'SED perspectief' worden gedekt uit de algemene reserve. Daarom wordt er voor dit project dus € 67.000 minder uit de algemene reserve onttrokken.

Kredieten

Flosbeugel

In 2017 is het Driespan, locatie Flosbeugel, verwoest door een brand. Het was onvermijdelijk direct kosten te maken voor werkzaamheden op de herbouwlocatie. Omdat direct gehandeld moest worden, is er niet direct een krediet afgesloten voor deze kosten. In 2018 is een start gemaakt met het schrijven van een kredietvoorstel voor de gehele herbouw. De gemaakte kosten in 2018 (€ 407.000) worden meegenomen in dit volledige kredietvoorstel. Dit voorstel wordt in het eerste half jaar van 2019 aan de raad voorgelegd.

Realiseren parkeervakken

Voor de uitgaven aan een aantal parkeervakken (€ 14.771) is geen kredietbesluit aanwezig. Deze kosten zijn in eerste instantie in de exploitatie verantwoord en bij het opstellen van de jaarstukken overgeboekt naar de activa met maatschappelijk nut. Via een opgesteld indemniteitsbesluit wordt achteraf (23 april) goedkeuring aan de raad gevraagd.

Balans en de toelichting

Balans

ACTIVA

31-12-2018 31-12-2017

Vaste activa

Materiële vaste activa

-Investerings met een economisch nut:

•Gronden uitgegeven in erfpacht 2.470 2.470

•Overige investeringen met een economisch nut 24.557 24.952

-Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven 8.442 8.205

-Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut 7.580 5.585

43.049 41.212

Financiële vaste activa

-Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen 432 432

-Langlopende leningen aan:

•Woningbouwcorporaties 1.273 1.273

•Deelnemingen 0 0

•Overige langlopende leningen 4.029 3.995

-Overige uitzettingen met rentetypische looptijd van één jaar of langer 0 0

-Bijdragen aan activa in eigendom van derden 0 0

5.734 5.700

Totaal vaste activa

48.783 46.912

Vlottende activa

Voorraden

-Grond- en hulpstoffen:

•Niet in exploitatie genomen bouwgronden 0 0

•Overige grond- en hulpstoffen 69 69

-Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie 1.274 1.636

-Gereed product en handelsgoederen 3 2

1.346 1.707

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

-Vorderingen op openbare lichamen 4.116 4.234

-Uitzettingen in's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar 1.189 890

-Overige vorderingen 1.508 1.120

6.813 6.244

Liquide middelen

-Kassaldi 9 10

-Banksaldi 336 106

345 116

Overlopende activa

-De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel uitgesplitst naar de nog te ontvangen bedragen van:

- Europese overheidslichamen

- Het Rijk

- Overige Nederlandse overheidslichamen

44

165

-Overige nog te ontvangen bedragen, en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen.

184

1.100

228

1.265

Totaal vlottende activa

8.732

9.332

Totaal generaal

57.515

56.244

PASSIVA

31-12-2018

31-12-2017

Vaste passiva

Eigen vermogen

-Algemene reserves	6.293	7.212
-Bestemmingsreserves	13.950	16.008
-Gerealiseerd resultaat	1.077	865
	<u>21.320</u>	<u>24.085</u>

Voorzieningen

-Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.592	1.785
-Egalisatievoorzieningen	0	
-Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	387	597
	<u>1.979</u>	<u>2.382</u>

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

-Onderhandse leningen van:		
• Overige financiële instellingen	23.499	20.863
• Overige binnenlandse sectoren	0	0
• Waarborgsommen	33	33
	<u>23.532</u>	<u>20.896</u>

Totaal vaste passiva

46.831

47.363

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

-Kasgeldleningen	5.500	1.500
-Banksaldi	0	0
-Overige schulden	3.026	4.144
	<u>8.526</u>	<u>5.644</u>

Overlopende passiva

- Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

1.342

1.581

- De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren uitgesplitst naar de ontvangen bedragen van:

• Europese overheidslichamen		
• Het Rijk	297	261
• Overige Nederlandse overheidslichamen	59	626
-Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen.	460	769

	2.158	3.237
Totaal vlottende passiva		
	10.684	8.881
Totaal generaal	57.515	56.244
Gewaarborgde geldleningen	7.570	7.493
Garantstellingen	42.077	43.766

Waarderingsgrondslagen

Inleiding

Bij het samenstellen van de jaarrekening zijn de voorschriften conform het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) toegepast en de verordening ex artikel 212 Gemeentewet, waarin door de gemeenteraad de uitgangspunten voor het financiële beleid, alsmede de regels voor het financiële beheer en voor de inrichting van de financiële organisatie zijn vastgelegd.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden en overlopende verlofaanspraken.

Met betrekking tot de verwerking van de algemene uitkering heeft de commissie BBV een stellige uitspraak gedaan. Deze uitspraak houdt in dat in de jaarrekening de algemene uitkering wordt opgenomen conform de in het jaar laatst gepubliceerde accresmededeling. Die is doorgaans opgenomen in de september circulaire van het boekjaar.

Centraal administratie kantoor (CAK)

Met betrekking tot de eigen bijdrage die het CAK in en aan de gemeente afdraagt, geldt op basis van de Kadernota Rechtmatigheid 2017 van de commissie BBV het volgende. Gemeenten kunnen op basis van de overzichten van het CAK wel de aantallen personen, soort en omvang van de zorgverlening beoordelen met de eigen Wmo-administratie. Probleempunt is dat door het ontbreken van inkomensgegevens op de overzichten de informatie over de eigen bijdrage ontoereikend is om als gemeente de juistheid op persoonsniveau en volledigheid van de eigen bijdragen als geheel te kunnen vaststellen. Door de systematiek te kiezen van het vaststellen van de eigen bijdrage door het CAK, heeft de wetgever in feite bepaald dat de verantwoordelijkheid voor de juistheid en volledigheid van de eigen bijdragen geen gemeentelijke verantwoordelijkheid is. Dat betekent dat door de gemeenten geen zekerheden over omvang en hoogte van de eigen bijdragen kunnen worden verkregen als gevolg van het niet kunnen vaststellen van de juistheid op persoonsniveau, zoals hiervoor is toegelicht.

Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De

referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

In 2017 heeft er een stelselwijziging plaatsgevonden in de waardering van investeringen met maatschappelijk in de openbare ruimte. Vanaf 2017 is het verplicht investeringen met maatschappelijk nut te activeren.

Balans

Vaste activa

Financiële vaste activa

Participaties van het aandelenkapitaal zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Bijdragen aan activa van derden worden gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen.

Materiële vaste activa

De gebouwen, water- en wegebouwkundige werken, de duurzame bedrijfsmiddelen en kapitaaluitgaven zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de afschrijvingen (lineair of annuïtair). Dit is conform de Financiële verordening 2009. In november 2017 is de Financiële verordening 2017 vastgesteld, met dien verstande dat de Financiële verordening 2009 nog van toepassing blijft voor de Jaarstukken 2017. In afwijking van de Financiële verordening worden de afschrijvingen voor de vervangingsinvesteringen 2017 gebaseerd op de technische levensduur (raadsbesluit 5 april 2016). De activa met een relatief gering aanschaffingsbedrag (< € 10.000) worden in het jaar van aanschaf direct ten laste van de rekening van baten en lasten gebracht.

Er heeft een wijziging plaatsgevonden in de BBV: Gronden die tot en met 2015 onder de voorraden werden opgenomen als niet in exploitatie genomen gronden(NIEGG) worden met ingang van 2016 tegen dezelfde boekwaarde geclassificeerd onder de materiële vaste activa. Conform de overgangsregeling is er tot 2019 de tijd om de marktwaarde te bepalen.

Investeringen met een economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht.

Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Afschrijvingen op de activa vinden plaats in het jaar dat volgt op het jaar waarin het object gereed komt/wordt verworven en met inachtneming van de verwachte gebruiksduur of nuttigheidsduur.

Overzicht van afschrijvingstermijnen

Materiële vaste activa

Gronden en terreinen	Op grond wordt niet afgeschreven
Gebouwen (waaronder onderwijsaccommodatie)	40 jaar
Semi-permanente nieuwbouw (waaronder onderwijs)	15 jaar
Eerste inrichting (onderwijsaccommodaties)	15 jaar
Verbouwingen/renovaties > € 50.000	25 jaar
Verbouwingen/renovaties < € 50.000	15 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken infrastructuur	40 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken > € 50.000	25 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken < € 50.000	15 jaar
Riolering: aanleg/vervanging	40 jaar
Bewegwijzering/verkeersmaatregelen	10 jaar
Openbare verlichting	10 jaar
Brandweervoertuigen	Verwachte economische levensduur
Brandweermaterieel	Verwachte economische levensduur
Automatisering	5 jaar
Machines/apparaten/ installaties > € 50.000	Verwachte economische levensduur
Machines/apparaten/ installaties < € 50.000	Verwachte economische levensduur
Meubilair	10 jaar

Investerings in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

Investerings met een maatschappelijk nut worden, evenals investeringen met een economisch nut, geactiveerd en over de verwachte toekomstige levensduur afgeschreven. De verplichting om alle investeringen te activeren volgens de nieuwe methode geldt alleen voor investeringen die vanaf het begrotingsjaar 2017 worden gedaan.

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (dit betreft de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen, (overige) leningen u/g en (overige) uitzettingen zijn, tenzij hierna anders is vermeld, opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van de BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d van de BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV. (Deze zin aanpassen, er ontbreekt nog wat achter lid en het woord krachtig mag worden aangepast naar volgens).

Vlottende activa

Vorraden

De grondvoorraden zijn opgenomen tegen de werkelijke productiekosten (aankopen, bouwen woonrijpmaken, rente etc.) minus opbrengsten uit verkopen. Verliezen worden genomen op het moment dat deze voorzienbaar zijn. Winsten worden als gerealiseerd beschouwd op het moment dat bij de exploitatie van het desbetreffende complex dit met voldoende zekerheid is vast te stellen.

De overige voorraden worden gewaardeerd tegen de laatst bekende inkoop of verkrijgingsprijs. Gronden die tot en met 2015 onder de voorraden werden opgenomen als niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) worden met ingang van 2016 conform het wijzigingsbesluit vernieuwing BBV geclassificeerd onder de materiële vaste activa.

Vorderingen

De kortlopende vorderingen worden nominaal gewaardeerd. Voor de te verwachten oninbaar te verklaren posten is een bedrag in mindering gebracht op de post debiteuren. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Kortlopende schulden

De kortlopende schulden worden nominaal gewaardeerd.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste passiva

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd. De onderhoudsregalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter

zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen, die is opgenomen in het jaarverslag, is het beleid nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overig

Risico's, rechten en voorwaardelijke/onzekere verplichtingen

Voor zover de gemeente belangrijke financiële risico's loopt (bijvoorbeeld claims, lopende rechtszaken, geschillen), zijn deze in de paragraaf Weerstandsvermogen opgenomen. Wanneer het duidelijk is dat deze risico's en/of verplichtingen daadwerkelijk worden geëffectueerd, wordt daarvoor een voorziening in de jaarrekening opgenomen.

Borg- en garantiestellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

BTW en Koepelvrijstelling

Bij het opstellen van de jaarstukken van de GR SED organisatie is, overeenkomstig de besluitvorming van het bestuur, de koepelvrijstelling toegepast. Gemeenten die een ambtelijke fusie aangaan, hoeven door toepassing van de koepelvrijstelling geen btw te betalen over de diensten van het gezamenlijke ambtenarenapparaat.

In 2017 heeft het Hof van Justitie in Luxemburg een uitspraak gedaan over de toepassing van de koepelvrijstelling. Naar de mening van de staatssecretaris impliceert deze uitspraak dat bij ambtelijke fusies de koepelvrijstelling niet kan worden toegepast. Onze en andere landelijk opererende fiscale adviseurs zien in de uitspraak van het Hof van Justitie in Luxemburg ruimte om de koepelvrijstelling ruimer te interpreteren dan de staatssecretaris thans doet. De koepelvrijstelling zou in deze visie gedeeltelijk toegepast kunnen worden bij ambtelijke fusies.

Vooralsnog blijft de GR SED organisatie overeenkomstig de besluitvorming van het bestuur de koepelvrijstelling toepassen.

Naar verwachting zal de Belastingdienst naheffingsaanslagen gaan opleggen waar tegen de GR SED organisatie bezwaar zal maken en uiteindelijk voorgelegd zal worden aan de Rechtbank. Hierdoor blijft sprake van een onzekerheid over de verschuldigde omzetbelasting inzake de diensten van het gezamenlijke ambtenarenapparaat. Op formele gronden is bezwaar aangetekend tegen de betaling van de verschuldigde omzetbelasting. Als de Belastingdienst ons in het ongelijk stelt, bestaat het risico dat naheffingsaanslagen worden opgelegd. Wij schatten in dat dit risico qua kans gering is. Het financiële risico voor

Enkhuizen tot en met 2018 is berekend op totaal € 146.000 (2015: € 41.000; 2016: € 41.000; 2017: € 26.000; 2018: € 38.000).

Toelichting op de balans

Activa

Vaste activa

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa bestaan uit de volgende onderdelen:

	31-12-2018	31-12-2017
In erfpacht uitgegeven gronden	2.470	2.470
Investerings met een economisch nut	24.557	24.952
Investerings met economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	8.442	8.205
Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	7.580	5.585
	<u>43.049</u>	<u>41.212</u>

De volgende gronden zijn in erfpacht uitgegeven:

- Eiland
- Gouw 11^e
- Sportpark het Rietbos
- Havenweg 3/A
- Verlaat 11
- Bierkade 3-4 en 6
- Kooizandweg 9
- Kooizandweg 11
- Paktuinen 2A

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Materiële vaste activa met economisch nut	24.521	24.952

De investeringen met economisch nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

Hieronder zijn opgenomen:	Boek- waarde 31-dec-17	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-dec-18
Gronden en terreinen	7.808	0		0	0	7.808
Woonruimten	0	0	0	0	0	0
Gebouwen	8.927	841	0	535	561	8.672
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.894	45	0	301	0	7.638
Vervoermiddelen	3	0	0	2	0	1
Overige	320	149	0	31	0	438
	24.952	1.035	0	869	561	24.557

* Vanaf 2016 vallen de gronden Zilverstraat en Gommerwijk West West, volgens gewijzigde voorschriften, onder de strategische gronden van de algemene dienst. Eerder maakten deze deel uit van het grondbedrijf als 'Niet in Exploitatie Genomen Gronden'(NIEGG). De voorziening voor de Zilverstraat ad € 235.000 is op de boekwaarde van de gronden in mindering gebracht.

De belangrijkste investeringen in het verslagjaar waren:

	Beschikbaar geteld krediet	Werkelijk besteed in 2018	Besteed tot en met 2018
Brede school in de binnenstad	4.949	173	578
Nieuwbouw opstallen Hertenkamp	663	307	312
Houtrehabilitatie	192	94	98

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Materiële vaste activa met economisch nut, waarvoor ter bestrijding	8.442	8.205
van de kosten een heffing kan worden geheven.		

Hieronder zijn opgenomen:						
	Boek- waarde 31-dec-17	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-dec-18
Gebouwen	6	0	0	6	0	0
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	7.877	65	0	251	0	7.691
Machines, app., installaties	174	441	0	6	0	609
Overige	148	0	0	6	0	142
	8.205	506	0	269	0	8.442

De belangrijkste investeringen in het verslagjaar waren:

	Beschikbaar geteld krediet	Werkelijk besteed in 2018	Besteed tot en met 2018
Walstroomvoorzieningen Gependam	530	390	403
Liggeld betaalautomaat	57	51	51

2018 2017

7.580 5.586

De investeringen in de in de openbare ruimte met een met een maatschappelijk nut kunnen als volgt worden onderverdeeld:

	Boek- waarde 31-dec-18	Boek- waarde 31-dec-17
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	6.542	4.749
Overige	1.038	837
	<u>7.580</u>	<u>5.586</u>

Om inzicht te geven in het deel van de activa dat wel vergelijkbaar is qua systematiek wordt in het verloopoverzicht een scheiding aangebracht tussen welk bedrag volgens de nieuwe systematiek is verantwoord en welk deel volgens een andere systematiek. De boekwaarde van de investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut had het volgende verloop:

	Boek- waarde 31-dec-17	Investe- ringen	Desinves- teringen	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Boek- waarde 31-dec-18
Maatschappelijk nut vóór 2017						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	3.023	0	0		0	3.023
Overige	750	0	0	0	0	750
Subtotaal	3.773	0	0	0	0	3.773
Maatschappelijk nut vanaf 2017						
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	1.726	2.118		137	188	3.519
Overige	87	188		3		272
Subtotaal	1.813	2.306	0	140	188	3.791
	<u>5.586</u>	<u>2.306</u>	<u>0</u>	<u>140</u>	<u>188</u>	<u>7.564</u>

Met ingang van 2017 moeten alle investeringen met maatschappelijk nut worden geactiveerd

De belangrijkste investeringen in het verslagjaar waren:

	<u>Beschikbaar geteld krediet</u>	<u>Werkelijk besteed in 2018</u>	<u>Besteed tot en met 2018</u>
Openbare verlichting; lichtmasten en armaturen			
Oeverbescherming 2017	1.330	919	1.054
Kademuur Dijkgrachtje, nabij Doelenplaats	128	126	127
Speelvoorziening	70	61	61
Kademuur het Rad	202	182	201
Diverse bruggen vervangen	460	274	380

De investeringen worden lineair afgeschreven conform verordening 212 in 5 tot 40 jaar. Met uitzondering van de vervangingsinvesteringen, die worden afgeschreven volgens de technische levensduur, zoals besloten in de raadsvergadering van 5 april 2016.

Er zijn geen reserves als dekkingsmiddel gebruikt.

Financiële vaste activa

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Financiële vaste activa	5.734	5.700

Onder de financiële vaste activa zijn opgenomen:				
	Boek- waarde 31-dec-17	Vermeer- deringen	Vermin- deringen	Boek- waarde 31-dec-18
<u>Kapitaalverstrekking</u>				
Deelnemingen	432	0	0	432
<u>Leningen</u>				
<u>Woningbouwcorporaties</u>				
Woningbouwvereniging Enkhuizen - lening WoZoCo wijkcentrum	1.273	0	0	1.273
<u>Overige langlopende leningen</u>				
Stimuleringsfonds Volkshuisvesting	3.281	35	0	3.316
Lening Nationaal Restauratiefonds	13	0	0	13
De Nieuwe Doelen	676	0	0	676
Overige leningen aan instellingen en verenigingen	25	0	1	24
	<u>5.700</u>	<u>35</u>	<u>1</u>	<u>5.734</u>

De specificatie van de deelnemingen luidt als volgt:

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Aandelenkapitaal Gaskop Noord-Holland Noord (GKNH)	0	66
Aandelenkapitaal Allliander N.V.	66	0
Aandelenkapitaal N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	296	296
Grootboek der nationale schuld	60	60
N.V. Stadsherstel Enkhuizen	7	7
Stichtingskapitaal Jachthaven Enkhuizen	1	1
Ontwikkelingsbedrijf Noord Holland Noord	1	1
	<u>431</u>	<u>431</u>

Vlottende activa

Voorraden

	2018	2017
Voorraden	1.346	1.707

De voorraden kunnen als volgt worden gespecificeerd:						
	Boek- waarde 31-dec-17	Vermeer- deringen	Verkopen/ verminde- ringen	Boek- waarde 31-dec-18	Voorziening verlieslatend complex	Balans- waarde 31-dec-18
Grond- en hulpstoffen:						
- Voorraad ruilgronden	69	-	-	69	-	69
- Geneeskundige verklaringen	2	1	-	3	-	3
Onderhanden werk	1.922	190	737	1.375	101	1.274
	1.993	191	737	1.447	101	1.346

	Onderhanden werken
Boekwaarde per 31 december 2017	1.922
Vermeerderingen:	
- zakelijke lasten	-7
- uitvoeringskosten derden	17
- stedenbouwkundige kosten	70
- apparaatskosten	71
- rentelasten	29
- overige lasten	10
	190
Verminderingen:	
- verkoopopbrengsten	432
- subsidies	50
- overige	255
	737
Boekwaarde per 31 december 2018	1.375
Raming nog te maken kosten	333
Geraamde opbrengsten verkopen	1.607
Verliesvoorziening	101

Geraamd eindresultaat

0

Onderhanden werk

Voor het complex Schepenwijk is in 2017 een verliesvoorziening getroffen van € 286.000. Deze is per 31-12-2018 naar beneden bijgesteld naar € 101.000. Op de balans is deze voorziening in mindering gebracht op de boekwaarde.

Voor nadere informatie verwijzen wij u naar de paragraaf grondbeleid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Uitzettingen korter dan één jaar	6.813	6.244

Hiervan kan de volgende specificatie gegeven worden:

Vorderingen op openbare lichamen

BCF / BTW	3.402	3.459
Uitzettingen in's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	1.189	890
Ministeries, Provincie en Gemeentes	714	775
	<u>5.305</u>	<u>5.124</u>

Overige vorderingen

Debiteuren algemeen	722	233
Belastingdebiteuren	247	494
Debiteuren Sociale Voorzieningen	492	353
Overige	47	40
	<u>1.508</u>	<u>1.120</u>

Voorziening algemene debiteuren	-12
Voorziening belasting debiteuren	-149
Voorziening sociale voorzieningen debiteuren	-357

De voorzieningen zijn per balansdatum toereikend.

In het kader van de Wet Financiering decentrale overheden zijn gemeenten verplicht een overzicht op te nemen van de gelden die gemiddeld per kwartaal buiten 's Rijks schatkist zijn aangehouden:

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
Verslagjaar					
(1)	Drempelbedrag	352,08			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	182	306	233	307
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	170	46	119	45
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
Verslagjaar					
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	46.944			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	46.944			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	352,08			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	16.413	27.891	21.412	28.255
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden	182	306	233	307

Schatkistbankieren

Conform de regelgeving worden overtollige middelen overgemaakt naar de rekening voor het schatkistbankieren. De drempel voor het schatkistbankieren bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal met een minimum van € 250.000 en een gemiddelde van € 2.500.000 (gemiddelde per periode of maximum per dag). Het drempelbedrag voor 2018 bedroeg afgerond € 352.000. Het saldo liquide middelen per 31-12-2018 lag beneden deze drempel.

Liquide middelen

	2018	2017
Liquide middelen	345	116

De samenstelling van deze post is als volgt:		
B.N.G.	327	0
I.N.G. bank	9	106
Kas	9	10
	345	116

De liquide middelen per 31-12-2018 staan ter vrije beschikking.

Overlopende activa

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Overlopende activa	228	1.265

De samenstelling is als volgt:	Boekwaarde 31-12-2018	Boekwaarde 31-12-2017
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	44	165
Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	184	1.100
Totaal	228	1.265

De in de balans opgenomen van EU, Rijk en provincies nog te ontvangen voorschotbedragen die zijn ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-dec-17	Toevoeg- ingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-dec-18
Provincie:				
RSA leerlingenvervoer nto afrek provincie	12	0	12	0
Provincie Noord-Holland				
- Subsidie Westertoren	0	44	0	44
- Subsidie P. Smitstraat	153	0	153	0
Totaal:	165	44	165	44

Passiva

Vaste Passiva

	2018	2017
Eigen vermogen	20.890	24.085

De samenstelling is als volgt:							
	Boek- waarde 31-dec-17	Herschik- king Res./Voorz.	Toe- voe- gingen	Onttrek- kingen	Resultaat- bestem- ming vorig boekjaar	Vermindering ter dekking van afschrijvingen	Boek- waarde 31-dec-18
Algemene reserves	7.212		331	2.115	865		6.293
Bestemmings- reserves	16.008		1.281	3.338	0		13.950
	23.220		1.612	5.453	865		20.243

Het verloop in 2018 wordt in het hierna opgenomen overzicht per reserve weergegeven:
Algemene reserves

ALGEMENE RESERVE

	Boekwaarde 31-dec-17	Toe- voeging	Herschikking reserve / voorz.	Onttrek- king	Boekwaarde 31-dec-18
Algemene reserve	6.022	7	865	2.095	4.799
Bouwgrondexploitatie	1.190	324		20	1.494
Resultaat na bestemming			(865)		
	7.212	331	-	2.115	6.293

Algemene reserve De algemene reserve is bedoeld voor het versterken van het financieel weerstandsvermogen van de gemeente. De reserve werd onderscheiden in een deel bestemd als buffer voor risico's in de bedrijfsvoering en een vrij aanwendbaar deel. Conform de nota Reserves en voorzieningen 2010 is het deel van de algemene reserve dat was bestemd als buffer, gerubriceerd onder de bestemmingsreserves als reserve Bedrijfsrisico's.

Toevoegingen:	Resultaat 2017	865.000
	Storting van het budget voor de inzet van de data-analist op het gebied van ondermijning	7.000
		1.265.00
Onttrekkingen:	SED organisatie t.b.v. ontwikkelplan	0
	Hertenkamp aanleg toegangspad	125.000

Hertenkamp beheerskosten	85.000
Overheveling van budgetten van 2017 naar 2018	469.000
Financiële afwikkeling uittreden GR Financiering personeelsplan muziekschool	121.000
Incidentele kosten omgevingswet	30.000
	2.095.00
Totaal:	0

Algemene reserve bouwgrond-exploitatie Onttrekkingen uit deze reserve vinden plaats indien er een voorziening moet worden getroffen voor een complex waar (tussentijds) een tekort wordt voorzien. Bij het afsluiten van een complex, met een negatief saldo, vindt er eveneens een onttrekking plaats. Een derde mogelijkheid van een onttrekking bestaat indien het saldo hoger is dan de maximale omvang van deze reserve van € 1.500.000. Een dergelijk overschot gaat naar de algemene middelen(nota reserves en voorzieningen 2016).

Toevoegingen: Vrijval voorziening Schepenwijk (gedeeltelijk) 184.000
Vrijval voorziening Oksel 140.000

Onttrekkingen: T.b.v. exploitatie Zilverstraat 20.000

Bestemmingsreserves

BESTEMMINGSRESERVES:

	Boekwaarde 31-dec-17	Toe- voeging	Herschikking reserve / voorz.	Onttrek- king	Boekwaarde 31-dec-18
Parkeerbonds	31	5			36
Egalisatie tarieven	418			77	341
Onderhoud kapitaalgoederen	2.059	959		552	2.466
Stadsuitleg bouwgrondexploitatie	1.076				1.076
Huisvestingvoorziening onderwijs	224				224
Sociaal Domein	7.523			2.650	4.873
Kunst- en museumbeleid	272	23		59	236
Energiebeleid	1				1
Volkshuisvestingfonds	400				400
Actualisering bestemmingsplannen					
stede.k.kosten	221				221
Dekking afschrijvingslasten	283	294			577
Reserve bedrijfsrisico's	3.500				3.500
	16.008	1.281	0	3.338	13.950

BESTEMMINGSRESERVES

Parkeerbonds Het parkeerbonds dient ervoor om kleine projecten mogelijk te maken die nu stranden op het niet kunnen realiseren van voldoende parkeerplaatsen op eigen terrein.

Toevoegingen: Vergoeding parkeerplaatsen 4.500

Onttrekkingen:	Geen mutaties	
Egalisatie tarieven riolering	Het doel van deze reserve is om een eventueel resultaat in de rekening van baten en lasten van riolering te verrekenen met de bestemmingsreserve en de bestemmingsreserve te gebruiken voor het matigen van de (toekomstige) rioolheffing.	
Toevoegingen:	Geen mutaties	
Onttrekkingen:	Bijdrage exploitatie 2018	77.000
Onderhoud kapitaalgoederen	De reserve heeft als doel om de geplande kosten voor het groot onderhoud aan de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en gemeentelijke gebouwen te kunnen opvangen. Op 5 april 2016 heeft de gemeenteraad het Beheerplan kapitaalgoederen openbare ruimte en gebouwen 2016-2025 vastgesteld. Hierin zijn voor een periode van 10 jaar de verwachte kosten voor groot onderhoud in beeld gebracht. De benodigde jaarlijkse dotatie is hierop gebaseerd. Elke vier jaar wordt het plan geactualiseerd.	
Toevoegingen:	Structurele storting	959.000
Onttrekkingen:	Onttrekking (zie paragraaf onderhoud kapitaalgoederen)	552.000
Stadsuitleg bouwgrondexploitatie	Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor de aanleg van bovenwijkse voorzieningen binnen en rondom de in uitvoering zijnde exploitatiegebieden.	
Toevoegingen:	Geen mutaties	
Onttrekkingen:	Geen mutaties	
Huisvestingsvoorziening onderhoud	Vanaf 1 januari 2015 is het buitenonderhoud overgeheveld naar de schoolbesturen. Deze reserve is in 2015 gevormd voor bekostiging van taken in het kader van onderwijshuisvesting die bij de gemeente zijn achtergebleven. De gemeente blijft verantwoordelijke voor bepaalde onderhoudsactiviteiten zoals bijv. constructiefouten, schade en nieuwbouw.	
Toevoegingen:	Geen mutaties	
Onttrekkingen:	Geen mutaties	
Sociaal domein	Deze reserve is ingesteld met als doel de gelden die bestemd zijn voor het Sociaal domein beschikbaar te laten blijven voor het Sociaal Domein en tevens op deze wijze de schommelingen in de uitgaven op te kunnen vangen en ter dekking van eventuele risico's. De saldi van de voormalige reserves Wmo en Wmo voorziening gehandicapten zijn in 2015 conform de Kadernota 2016 ingebracht in deze reserve	
Toevoegingen:	Geen mutaties	

Onttrekkingen:	Huur tijdelijke huisvesting kantine Hertenkamp	6.000
	Aanvullend krediet opstellen Hertenkamp/MEC de Witte Schuur	270.000
	Hertenkmap bijdrage ISV	-167000
	Schuldhelpverlening	93.000
	Conform Voorjaarsnota	46.000
	Conform Najaarsnota	996.000
	Nadelig exploitatie 2018	1.406.000
Kunst- en museumbeleid	Deze reserve heeft tot doel bij te dragen in de realisering van permanente en tijdelijke kunstprojecten en bij te dragen in de conservering en restauratie van het museale bezit van de gemeente Enkhuizen	
Toevoegingen:	Storting in reserve kunstbeleid	23.000
Onttrekkingen:	Onderhoud kunstwerken	22.000
	Uitvoering cultuurnota	22.000
	Bijdrage gewelfschilderingen Zuiderkerk	15.000
Energiebeleid	Deze reserve heeft tot doel de duurzaamheid te bevorderen. Daartoe worden middelen ingezet in het kader van duurzaamheid. Speerpunten daarbij zijn innovatie en energiebesparing.	
Toevoegingen:	Geen mutaties	
Onttrekkingen:	Geen mutaties	
Volkshuisvestingsfonds	Deze bestemmingsreserve is bedoeld voor brede bestedingsmogelijkheden op het terrein van de volkshuisvesting.	
Toevoegingen:	Geen mutaties	
Onttrekkingen:	Geen mutaties	
Actualisering bestemmingsplannen stedenbouwkundige kosten	Deze reserve heeft als doel het egaliseren van de kosten voor het opstellen van bestemmingsplannen en stedenbouwkundige kosten. Deze reserve maakte tot en met 2015 deel uit van de voorzieningen. Omdat het verloop van de voorziening niet altijd goed te voorspellen was, heeft de gemeenteraad op 5 april 2016 besloten de voorziening te herrubriceren onder de bestemmingsreserves.	
Toevoegingen:	Geen mutaties	
Onttrekkingen:	Geen mutaties	
Dekking afschrijvingslasten	Bij het beschikbaar stellen van het krediet voor de bouw van een nieuw kantinegebouw in het hertenkamp (5 juli 2016) heeft de raad besloten deze reserve in te stellen. Deze reserve is ingesteld om toekomstige afschrijvingslasten te dekken.	
Toevoegingen:	Aanvullend krediet opstellen hertenkamp MEC de Witte Schuur	270.000

Bijdrage ISV	-167.000
Aanleg toegangspad Hertenkamp	125.000
Aanschaf brandmeldinstallatie Drommedaris	23.000
Verbeteren omgeving basisschool Het Mozaïek	15.000
Aanschaf luchtverwarmer De Sprong	12.000
Het realiseren van parkeervakken aan de Noordergracht	15.000

Onttrekkingen: Geen mutaties

Reserve Bedrijfsrisico's In de nota Reserves en voorzieningen 2010 heeft u besloten een deel van de algemene reserve te rubriceren als een bestemmingsreserve Bedrijfsrisico's. Deze bestemmingsreserve fungeert als buffer voor risico's in de bedrijfsvoering. Met deze reserve kunnen tijdelijke tekorten in onderdelen van de bedrijfsvoering worden opgevangen.

Toevoegingen: Geen mutaties

Onttrekkingen: Geen mutaties

	2018	2017
Saldo overzicht van baten en lasten	1.077	865

Gerealiseerd saldo baten en lasten	(3.194)	4.120
Stortingen in reserves	1.612	5.026
Beschikkingen over reserves	5.453	1.771
Gerealiseerd resultaat	647	865

De voorgestelde bestemming van het jaarresultaat is opgenomen in het vaststellingsbesluit.

Voorzieningen

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Voorzieningen	1.979	2.383

Voorzieningen worden gevormd wegens verplichtingen en verliezen, danwel risico's daarop waarvan de omvang op balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs in te schatten.

Voorzieningen kunnen ook gevormd worden als dit leidt tot een gelijkmatige verdeling van lasten over verschillende jaren.

Het verloop van de voorzieningen is als volgt :						
	Boekwaarde 31-dec-17	Toevoeging	Toevoeging tlv alg.res.	Vrijval tgv rekening van baten en lasten	Aanwending	Boekwaarde 31-dec-18
Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	1.786	9		164	39	1.592
Onderhouds-/egalisatievoorzieningen						
Van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden	597	76			286	387
	2.383	85		164	325	1.979

Voorzieningen dienen naar beste schatting dekkend te zijn voor de achterliggende verplichtingen en risico's. Ze mogen niet groter of kleiner zijn dan de verplichtingen of risico's waarvoor ze zijn ingesteld. De omvang van een voorziening moet daarom altijd onderbouwd zijn. Voor voorzieningen die zijn ingesteld om de kosten te egaliseren houdt dat in dat de voorziening wordt onderbouwd met een beheersplan.

Het verloop van de voorziening in 2018 wordt in het hierna opgenomen overzicht weergegeven:

VOORZIENING VOOR VERPLICHTINGEN, VERLIEZEN EN RISICO'S

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval tgv. rekening van	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2018
Investeringssubsidie Wijkcentrum	1.273				1.273
Pensioenvoorziening Wethouders	349	9		39	319
Afwikkeling restkosten Kadijken	24		24		0
Afwikkeling restkosten De Oksel	140		140		

**VOORZIENING ONTVANGEN
BIJDRAGEN DERDEN**

	Boekwaarde 31-12-2017	Toevoeging	Vrijval tgv. rekening van	Aanwending	Boekwaarde 31-12-2018
Begraafplaats; vooruitbetaald onderh. +grafrechten	408	76		103	381
Voorziening rioleringen	189			183	6

**Investeringssubsidie
Wijkcentrum**

Deze voorziening is bestemd om in de toekomst de lening aan de Stichting Woondiensten af te lossen voor de bouw van het wijkcentrum de Bonte Veer. De gemeente heeft zich verplicht om na 40 jaar ((31 december 2048) een subsidie te verstrekken aan de Stichting Woondiensten voor de aflossing van een verstrekte lening. Voor deze verplichting is een voorziening gevormd ter grootte van de lening.

Geen mutaties

Pensioen-verplichtingen (ex)- wethouders Deze voorziening is bedoeld om de toekomstige pensioengeldverplichtingen voor (ex) wethouders te dekken, voorzover deze niet elders zijn ondergebracht.

Toevoegingen: Extra storting pensioenverplichting voormalige wethouders 9.000

Onttrekkingen: Uitbetaalde pensioenen 2017 39.000

Voorziening complex "Kadijken"

Onttrekkingen: Vrijval ten gunste van de exploitatie 24.000

Voorziening complex "Oksel"

Onttrekkingen:	Vrijval ten gunste van de exploitatie	140.000
-----------------------	---------------------------------------	---------

VOORZIENING ONTVANGEN BIJDRAGEN DERDEN

**Begraafplaats:
vooruitontvangen
onderhoud graven** Deze voorziening is ingesteld om de vooruitontvangen bedragen tbv het grafonderhoud en grafrechten jaarlijks in de exploitatie te laten terugvloeien.

Toevoegingen:	Vooruitontvangen bedragen	76.000
----------------------	---------------------------	--------

Onttrekkingen:	Onttrekking inclusief Kapitaallasten Urnenmuur en nissen	103.000
-----------------------	--	---------

Voorziening riolering en gemalen Er is hier sprake van een heffing bij de burger en als gevolg daarvan door derden bekleemde middelen die specifiek besteed moeten worden aan het product riolering. Het rioleringsplan is de basis voor het vaststellen van de tarieven en het verloop van deze voorziening. In oktober 2017 is het nieuwe GRP 2017 – 2021 vastgesteld met als gevolg stijgende lasten. De raad wordt gevraagd richting te geven over op welke wijze de grondslagen van de rioolheffing met ingang van belastingjaar 2020 aangepast dienen te worden. Tot dat moment worden de hogere lasten van het GRP verrekend met deze voorziening.

Toevoegingen:	Geen mutaties
----------------------	---------------

Onttrekkingen:	Exploitatietekort 2018	183.000
-----------------------	------------------------	---------

Lang Vreemd vermogen

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar	23.532	20.896

De onderverdeling van de in de balans opgenomen langlopende schulden is:

	Boekwaarde per	
	31-12-2018	31-12-2017
Onderhandse leningen		
- binnenlandse banken en overige financiële instellingen	23.499	20.863
Waarborgsommen	33	33
	<u>23.532</u>	<u>20.896</u>

Het verloop is als volgt :				
	Boek- waarde 31-dec-18	Vermeer- deringen	Aflos- singen	Boek- waarde 31-dec-17
Onderhandse leningen	20.863	5.000	2.364	23.499
Waarborgsommen	33			33
	<u>20.896</u>	<u>5.000</u>	<u>2.364</u>	<u>23.532</u>

De totale rentelast voor het jaar 2018 met betrekking tot de langlopende schulden bedraagt € 597.000.

Vlottende Passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	8.526	5.644
Aanpassing reclassificering debiteuren/crediteuren		

De samenstelling is als volgt:		
Kasgeldleningen	5.500	1.500
Banksaldi	0	0
Overige schulden	3.026	4.144
	<u>8.526</u>	<u>5.644</u>

De kredietfaciliteit in rekening-courant bij de B.N.G. bedraagt in 2018 € 4,1 miljoen.

Overlopende passiva

	<u>2018</u>	<u>2017</u>
Overlopende passiva	2.158	3.237

Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	1.342	1.581
De van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	356	887
Van overige Nederlandse overheidslichamen overige vooruitontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	460	769
	<u>2.158</u>	<u>3.237</u>

Van de EU, het Rijk en de provincies voorschotbedragen, voor uitkeringen met een specifiek doel, dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Saldo 31-dec-17	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen of de terugbetalingen	Saldo 31-dec-18
Rijk:				
Cultureel Erfgoed	126	102	48	180
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	42	56	42	56

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	41	0	41	0
ministerie OCW				
ministerie OCW	52	0	0	52
SVB	0	9	0	9
Provincie:				
ISV Fysiek	324	20	285	59
ISV Bodem	152	0	152	0
ISV Geluid	150	0	150	0
Totaal	887	187	718	356

Volgens de voorschriften in de BBV behoren de ontvangen voorschotten op specifieke uitkeringen te worden uitgesplitst in Europese overheidslichamen, Rijksoverheid en overige overheidslichamen.

Het saldo per 31 december 2018 kan in 2019 worden besteed.

Gewaarborgde geldleningen

Gewaarborgde geldleningen	Boekwaarde		Werk. Garant- stelling	Boekwaarde	
	Oorspronkelijk	31-dec-18		31-dec-17	Werk. Garant- stelling
Garantstelling ondergebracht bij het WSW; 50% van de boekwaarde	110.122	80.299	40.150	83.080	41.540
Garantstelling 100% bij de Gemeente Enkhuizen	4.154	1.927	1.927	2.226	2.226
	114.276	82.226	42.077	85.306	43.766

Garantstellingen

Garantstellingen	Garantiebedrag	
	per 31-12-2018	per 31-12-2017
CAW	6.400	6.209
Kredietbank	1	4
Veiligheidsregio	1.169	1.280
	7.570	7.493

Centraal afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland (CAW)

Het Centraal afvalverwijderingsbedrijf West-Friesland (CAW) is namens de 7 deelnemende gemeenten aandeelhouder van de N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC). Het CAW is houder van 338 van de 2.914 uitstaande aandelen van de N.V. HVC en heeft zicht op grond van artikel 9 en 10 van de ballotageovereenkomst garant gesteld voor rente en aflossing van leningen van de NV HVC. Bij uitwinning of aansprakelijkheidsstelling van de aandeelhouders zijn de aandeelhouders onderling aansprakelijk naar rato van het aantal uitgegeven aandelen van de aan uitwinning of aansprakelijkheid verbonden kosten. Deze garantstelling vertaalt zich indirect naar de deelnemende gemeenten.

Er zijn 2.914 aandelen uitgegeven. Het aandeel van het CAW hierin is 338. Dit is een percentage van 11,6%, waardoor het CAW een bedrag garant staat voor ca. € 73,1 miljoen. Op basis van het inwoneraantal betekent dat voor de gemeente Enkhuizen een bedrag van circa € 6,4 miljoen. Naast het aandeelhouderschap is het CAW nog belast met het beheer van de voormalige stortplaats in Westwoud.

Kredietbank

Dit betreffen leningen van de Kredietbank aan cliënten van de afdeling Zorg, werk en inkomen van de gemeente Enkhuizen. Hier staat de gemeente 100% garant voor.

Veiligheidsregio

Dit betreft het aandeel in de leningen van de Veiligheidsregio NHN waarvoor Enkhuizen garant staat.

Niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen

De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse voeding van het gemeentefonds (positief of negatief) wordt het 'accres' genoemd en wordt uitgedrukt in een percentage. In de decembercirculaire is naar voren gekomen dat er voor 2018 sprake is van een onderuitputting van de rijksuitgaven. Dit gaat wellicht in de meicirculaire leiden tot een correctie van de Algemene uitkering van € 100 miljoen. Voor Enkhuizen zal dit een correctie van € 100.000 betekenen. Hier is nog geen rekening mee gehouden.

Verantwoording Specifieke Uitkering

 Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties 											
SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2018 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking ssa - d.d. 10 januari 2019											
OCW	D9	Onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 (OAB) Besluit specifieke uitkeringen gemeentelijke onderwijsachterstanden beleid 2011-2018 Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)	Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie				
			Aard controle R Indicatornummer: D9 / 01	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 02	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 03	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 04					
			€ 371.704	€ 19.231	€ 6.500	€ 0	Eindverantwoording Ja/Nee				
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Van andere gemeenten in (jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid					
			Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 05	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 06	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 07	Aard controle R Indicatornummer: D9 / 08		Aard controle n.v.t. Indicatornummer: D9 / 09			
EZK	F1	Regeling aankoop woningen onder een hoogsparingsverbinding	Totale besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (automatisch berekend)	Projectnaam / UWHS-nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per woning	Is de bestemming gewijzigd Ja/Nee	Indien woning verplaatst: conform de ingediende percelsschets Ja/Nee	Eindverantwoording Ja/Nee			
			Aard controle R Indicatornummer: F1 / 01	Aard controle N.v.t. Indicatornummer: F1 / 02	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 03	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 04	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 05	Aard controle D1 Indicatornummer: F1 / 06			
			1 € 26.794	Westende 111	€ 13.397	Nee	Nee	Nee			
			2 Kopie Projectnaam / UWHS-nummer	Westende 113	€ 13.397	Nee	Nee	Nee			
						Indien (een deel van) de uitkering voor het standaardbedrag voor gemeentelijke uitvoeringskosten is verantwoord als onderdeel van de cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen tot met (jaar T): Vermeld bedrag € 3.500, € 6.500 of € 10.000.					
						Aard controle N.v.t. Indicatornummer: F1 / 07	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 08	Aard controle R Indicatornummer: F1 / 09			
			1 Westende 111			€ 200.208	€ 10.000				
			2 Westende 113			€ 240.189	€ 10.000				
			SZW	G2	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet gemeentedeel 2018 Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
						Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)				I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)			
Aard controle R Indicatornummer: G2 / 01	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 02	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 03				Aard controle R Indicatornummer: G2 / 04	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 05	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 06			
€ 0	€ 0	€ 0				€ 0	€ 0	€ 0			
Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)				Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee			
Gemeente	Gemeente	Gemeente				Gemeente	Gemeente				
I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)				I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)				
Aard controle R Indicatornummer: G2 / 07	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 08	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 09				Aard controle R Indicatornummer: G2 / 10	Aard controle R Indicatornummer: G2 / 11	Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2 / 12			
€ 0	€ 0	€ 0				€ 0	€ 0	Nee			

SZW	G2A	Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet totaal 2017 Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoordden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit S15a (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 01	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 02	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.1 Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 03	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 04	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 05	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 06	
			1 060388 Gemeente Enkhuizen Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 07	€ 4.486.502 Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 08	€ 108.358 Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 09	€ 238.109 Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 10	€ 1.945 Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam 1.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 11	€ 23.364 Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 12	
			1 060388 Gemeente Enkhuizen Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G2A / 13	€ 0 Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) Aard controle R Indicatornummer: G2A / 14	€ 20.633	€ 50	€ 0	€ 88.065	
			1 060388 Gemeente Enkhuizen	€ 0					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen), gemeent edeel 2018 Besluit	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 01	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 02	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 03	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 04	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 05	Besteding (jaar T) Bob Aard controle R Indicatornummer: G3 / 06	
			€ 0 Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) Aard controle R Indicatornummer: G3 / 07	€ 0 Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 Aard controle R Indicatornummer: G3 / 08	€ 0 Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3 / 09	€ 0	€ 0	€ 0	
			€ 0	€ 0	Nee				
SZW	G3A	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen), totaal 2017 Besluit	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 01	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 02	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 03	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 04	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 05	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 06	
			1 060388 Gemeente Enkhuizen Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen Aard controle n.v.t. Indicatornummer: G3A / 07	€ 17.137 Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 08	€ 31.661 Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 09	€ 71.253 Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Aard controle R Indicatornummer: G3A / 10	€ 15.668	€ 9.489	
			1 060388 Gemeente Enkhuizen	€ 0	€ 0	€ 0			

Overzicht gerealiseerde baten en lasten per taakveld

Overzicht baten en lasten per programma	Lasten	Baten	Saldo
Bestuur en ondersteuning			
Bestuur	1.459	-136	1.323
Burgerzaken	555	-332	223
Historisch archief	63	0	63
Totalen per programma	2.077	-467	1.610

Veiligheid

Crisisbeheersing en brandweer	1.252	-1	1.251
Openbare orde en veiligheid	533	-25	508
Totalen per programma	1.785	-26	1.759

Beheer openbare ruimte

Verkeer en vervoer	2.627	-54	2.573
Openbaar groen en (openlucht) recreatie (vv)	1.335	0	1.335
Economische havens en waterwegen	176	0	176
Parkeren	205	-5	200
Parkeerbelasting	0	-172	-172
Totalen per programma	4.341	-230	4.111

Economie

Openbaar groen en (openlucht) recreatie (ec)	587	-401	185
Economische ontwikkeling	486	0	486
Beheer overige gebouwen en gronden	465	-618	-153

Recreatieve havens	1.417	-728	689
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	812	-921	-110
Economische promotie	94	0	94
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	25	-9	15
Totalen per programma	3.885	-2.678	1.207

Samenleving

Sportaccommodaties	662	-449	214
Cultureel erfgoed	193	-151	43
Volksgezondheid	741	-11	730
Samenkracht en burgerparticipatie	2.248	-124	2.124
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	671	-255	416
Openbaar basisonderwijs	108	0	108
Begeleide participatie	5.376	11	5.387
Maatwerkdienstverlening 18+	573	-259	314
Wijkteams	1.509	0	1.509
Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	535	0	535
Inkomensregelingen	6.983	-5.157	1.826
Maatwerkvoorziening (WMO)	526	0	526
Maatwerkdienstverlening 18-	5.440	0	5.440
Geëscaleerde zorg 18-	573	0	573
Arbeidsparticipatie	652	0	652
Media	349	-30	319
Geëscaleerde zorg 18+	66	-53	13
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	104	0	104
Sportbeleid en activering	850	-44	805
Onderwijshuisvesting	982	-279	704

Musea	54	0	54
Totalen per programma	29.195	-6.801	22.394

Milieu

Begraafplaatsen en crematoria	152	-203	-50
Riolering	958	-1.638	-680
Afval	2.615	-2.982	-368
Milieubeheer	445	-1	445
Totalen per programma	4.170	-4.823	-653

Volkshuisvesting en ruimtelijke ontwikkeling

Wonen en bouwen	804	-533	270
Ruimtelijke ordening	845	-37	807
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	18	-174	-156
Totalen per programma	1.667	-745	921

Algemene dekkingsmiddelen

Belastingen overig	125	-120	5
Economische promotie	0	-422	-422
Ozb woningen	156	-1.725	-1.570
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	0	-29.108	-29.108
Treasury	116	-533	-417
Ozb niet-woningen	40	-1.910	-1.870
Overige baten en lasten	0	-2	-2
Totalen per programma	437	-33.821	-33.385

Mutaties reserves

Mutaties reserves	1.611	-5.453	-3.842
Totalen per programma	1.611	-5.453	-3.842

Overhead

Overhead	4.830	-31	4.799
Totalen per programma	4.830	-31	4.799

Resultaat

Resultaat van de rekening van baten en lasten	0	0	0
Totalen per programma			

Totaal saldo van baten en lasten	53.999	-55.077	-1.077
---	---------------	----------------	---------------

Bijlagen

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: de raad van de Gemeente Enkhuizen

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2018

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2018 van de Gemeente Enkhuizen te Enkhuizen gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2018 als van de activa en passiva van de Gemeente Enkhuizen op 31 december 2018 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2018 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader dat is vastgesteld door de raad op 20 december 2018.

De jaarrekening bestaat uit:

1. het overzicht van baten en lasten over 2018;
2. de balans per 31 december 2018;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen
4. de SiSa-bijlage met de verantwoordingsinformatie over specifieke uitkeringen; en
5. de bijlage met het overzicht van de gerealiseerde baten en lasten per taakveld.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 20 december 2018 en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2018 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Gemeente Enkhuizen zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het controleprotocol WNT 2018 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 544.290. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Regeling controleprotocol WNT 2018. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met de raad overeengekomen dat wij aan de raad tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 100.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve, SiSa- of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- Jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen;

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van burgemeester en wethouders en de raad voor de jaarrekening

Het college van burgemeester en wethouders is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het college van burgemeester en wethouders is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het normenkader.

In dit kader is het college van burgemeester en wethouders tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van burgemeester en wethouders noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van burgemeester en wethouders afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeente in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het college van burgemeester en wethouders moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

De raad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeente.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door de raad op 20 december 2018, het Controleprotocol WNT 2018, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
 - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
 - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van burgemeester en wethouders en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van burgemeester en wethouders gehanteerde afweging dat de gemeente in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeente haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeente de financiële risico's niet kan opvangen;

- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de controle van de jaarrekening van de gemeente, rekening houdend met de invloed daarop van de aard en de significantie van de activiteiten van uitvoeringsorganisaties ten behoeve van de gemeente. Op basis hiervan hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden ten aanzien van deze uitvoeringsorganisaties.

Wij communiceren met de raad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

ZOETERMEER, 4 juni 2019

Astrium Overheidsaccountants B.V.

Drs. R.A.D. Knoester RA